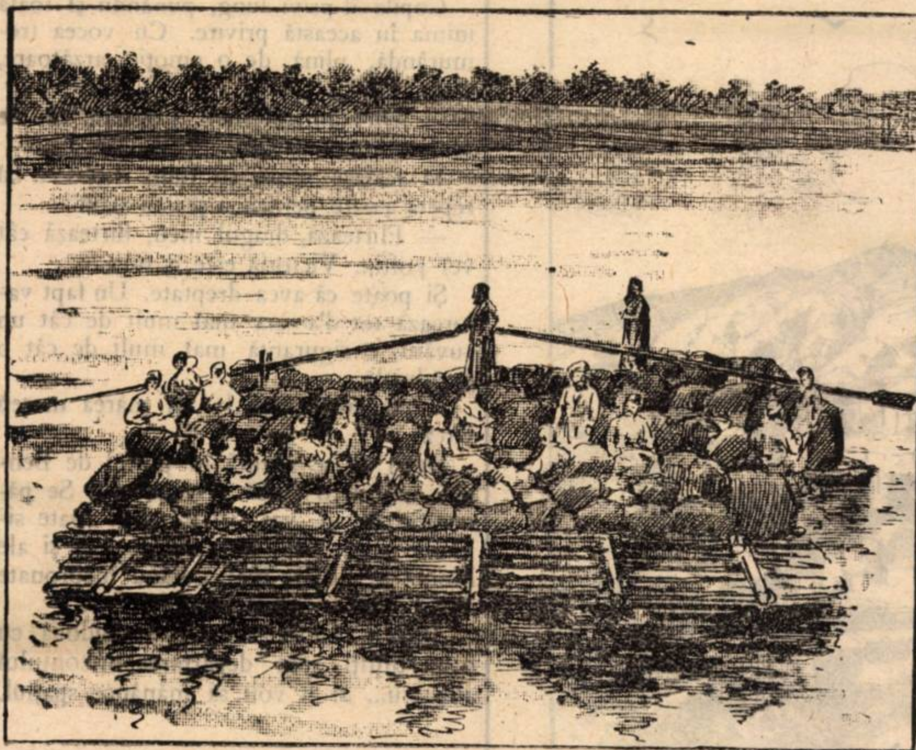

Aşa călătoresc nomazii

tul devin măcar cât de puţin navigabile, le vezi străbătute de sute de bărci, încărcate cu mărfuri şi cu oameni; unele dintre aceste bărci sunt nişte adevĕrate vase, cum este de exemplu acela pe care-l represintă gravura noastră, şi care face cursa între Diarbekir şi Mossul, pe Tigru.

Mai la vale în spre înălţimele Bagdadului bărcile armene sunt înlocuite cu vapoare engleze şi otomane, care leagă vechia capitală a Califilor, celebrul oraş al celor o mie şi una nopţi, cu golful Persic.

In ziua în care drumurile de fer vor străbate munţii Armeniei, comunicaţia şi confortul material vor fi câştigate, dar pitorescul va perde mult. Nu putem avea nici o dată totul în acelaş timp.

O fântână miraculoasă

Printre curiozităţile naturale ale Asiei mici, trebue să citâm şi fântâna de la Canza, mic oraş din Anatolia.

E un izvor de apă sulfuroasă, care ţîşneşte de la baza unui munte aproape în centrul oraşului.

Particularitatea acestui izvor consistă în faptul că timp de cinci-zeci de minute, apa ese rece ca ghiaţa, şi apoi, de o dată, incepe să devie ferbinte, calitate pe care şi o păstrează alte cinci-zeci de minute.

Greutăţile comunicaţiei împiedecă pe mulţi turişti europeni să viziteze acest izvor în acelaş timp cald şi rece, care ar putea înlocui cu mult succes un stabiliment de hidroterapie. Pentru moment, izvorul este nevoit să se mulţimească cu aprecierea populaţiei locale.

Satele armene din Anatolia

Sunt foarte tipice satele Anatoliei, care de şi politiceşte nu face parte din Armenia, este populată de armeni. Casele sunt nişte colibe dreptunghiulare, de aparenţă grosolană, şi neavînd de cât o singură deschidere.

Aparenţele însă, sunt de multe ori înşelătoare, pentru că în interiorul acestor colibe primitive, vom găsi nu numai saci cu cereale, dar chiar stofe preţioase şi bijuterii.

Kurzii, triburile acelea prădătoare, care privesc pe armeni ca pe o pradă naturală, ştiu foarte bine lucrul acesta.

Frumuseţea deosebită a femeilor armene, licărirea aurului şi a pietrelor preţioase, sunt nişte atracţii prea graţioase, pentru ca dinşii să mai fi putut resista.

Să mai adăogăm că triburile kurzilor mai aŭ în partea lor şi motivul că Armenii sunt prea lacomi cămătari, că exploatează adică într'un chip prea necomenos populaţia musulmană.

Ura aceasta economică, la care se mai adaugă ura şi prejudecăţile religioase, dă naştere unor lupte adese ori teribile.

Şi cu toate acestea, Turcii cari trăesc prin marile oraşe, sunt mai toleranţi de cât mulţi creştini; onestitatea lor este universal recunoscută. Dar nu poate cere cine-va aceleaşi calităţi de la nişte nomazi războinici cum sunt kurzii.

Oamenii aceştia mai aŭ încă în vine ceva din sângele mongolilor lui Tamerlan.

In veacul de mijloc s'aŭ dezlănţuit asupra bietei Armenii dezolate toate ororile; incendii, prăzi, violuri, exterminări în masă; şi cu toate acestea rasa a reuşit să supravieţuiască!

Armenii contimporani

In cele din urmă, după multe aventuri sângeroase, Armenia s'a vĕzut împărţită între Turcia, Persia şi Rusia.

Reuniţi prin comunitatea limbei şi a tradiţiilor, cele trei grupe de armeni aŭ mai păstrat încă între ele trăsături de asemănare. Aceia cari trăesc mai liber, adică cari aŭ a se plânge mai puţin de apăsarea stăpânilor, sunt Armenii persani.

Acuma mai cu seamă când Statul şahului pare a fi intrat pe o cale mai constituţională, fără îndoială că armenii vor fi chemaţi să joace un rol destul de important.

In Turcia chiar, armenii aŭ ştiut să ajungă pînă la cele mai înalte demnităţi. Se spune chiar că Abdul Hamid ar aparţinea tipului armean.

Faptul acesta nu-l împiedică însă pe monarchul asiatic—pe care teama îl face de o cruzime diabolică — să masacreze mii de armeni, pînă chiar şi în Constantinopol.

Ce va fi Armenia de mâne ?

Oare Armenia este destinată — ca şi Polonia — să'şi reconstituiască într'o zi unitatea ei naţională şi să devie un Stat autonom ?

Ar fi o îndrăzneală să răspundă cine-va cu siguranţă la această întrebare.

E sigur însă că nu lipsesc pretendenţii la o eventuală regalitate armeană.

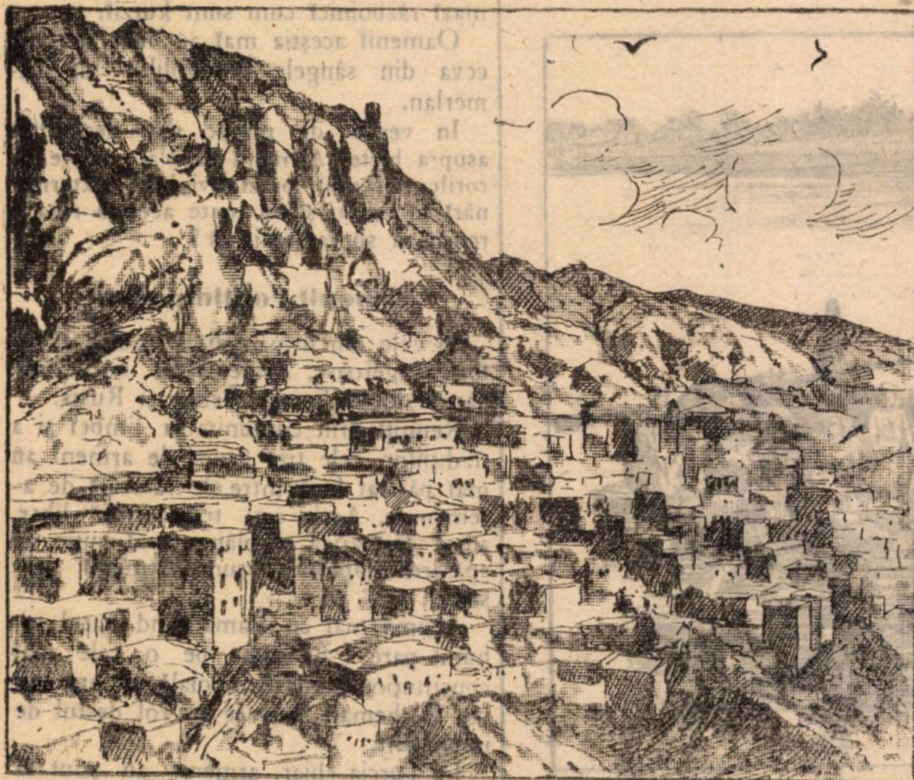
Pretendenţii nu lipsesc nici o dată în asemenea împrejurări !

Şi este cu neputinţă cui-va să călătorească prin această ţară frumoasă, cu văile fertile şi cu populaţia inteligentă, fără să fie lovit într'un mod dureros de starea de apăsare în care trăesc locuitorii.

Recolte bogate, viaţă pastorală în mijlocul trupelor, cu nişte peisaje încântătoare; cântece naţionale celebrând gloria de altă dată, apoi, de o dată, ruină, tăcere de moarte, dărâmături fumegânde. Kurzii aŭ trecut pe acolo!

Un tratat neexecutat

Prin tratatul de la Berlin, semnat în 1876 de representanţii puterilor europene, tratat care, după cum se ştie, a fost epilogul răsboiului ruso-japonez, Turcii şi aŭ luat angajamântul solemn de a aduce îmbunătăţirile şi reformele pe care le reclamă nevoile locale, în toate pro-

Un oraş clădit în stâncă

vinciile locuite de armenĭ, garantatu în acelaş timp, siguranţa lor împotriva circazienilor şi a curzilor».

Toate acestea se obligaŭ a le face fără întârziere.

Aŭ trecut totuşĭ două-zecĭ şi nouă de anĭ la mijloc, şi reformele anunţate nu s'aŭ maĭ arătat.

Diferiţiĭ administratorĭ reprezentanţiĭ aĭ puteriĭ Turceştĭ, carĭ aŭ trecut pe acolo, nicĭ n'aŭ dat semn de viaţă. In schimb însă Kurziĭ aŭ dat multe semne de viaţă, semănînd neîntrerupt şi pretutindenĭ moartea.

Ziarele conţin zilnic telegrame de prin partea loculuĭ, arătând apusuluĭ îngrozit, ororile săvîrşite împotriva armenilor, şi nemaĭ contenitele încercărĭ de revolte ale acestora.

Alexandru

MAŞTILE GALBENE

MARE ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

Dânsul surâdea, murmurând :

— Curtează... domnule francez, curtează cât veĭ poftí!.. Victoria finală este a mea... Trăiască bătrâna Englitera!

Poate că roşul membru al Camereĭ comunelor ar fi fost maĭ puţin mulţumit, dacă ar fi putut vedea în momentele acelea faţa romancieruluĭ. In adevăr, fizionomia tânăruluĭ se iluminase dintr'o dată.

Un surâs ironic îĭ flutură pe buze.

— Violeto, murmură dânsul cu dulceaţă, aĭ făgăduit să te căsătoreştĭ cu sir Iohn când te veĭ reîntoarce în Anglia?

— Da, răspunse dânsa mirată de această întrebare, mirată maĭ cu seamă de tonul cu care fusese pronunţată.

— Şi crezĭ că numaĭ dânsul singur poate să te deslege de angajamentul acesta?

— Aşa cred, răspunse dânsa dezolată; aşa îmĭ dictează datoria.

— Eĭ bine, surâde-mĭ, scumpă Violetă, cred că dânsul îţĭ va înapoia cuvântul.

Şi cum copila se înfiorase toată de emoţia resimţită :

— Nu mă întreba, continuă dânsul.. Trebue ca d ta să nu-mĭ cunoştĭ secretul, pentru că n'aşĭ voi să te fac complicea mea. Pentru curăţenia gândurilor d-tale, trebue să rămâĭ neştiutoare. Voĭ avea numaĭ o rugăminte.

— O rugăminte? repetă dânsa încet.

— Da; spune-mĭ că te veĭ ruga pentru reuşita planurilor mele.

Copila îl privi lung, punându-şĭ toată inima în această privire. Cu vocea tremurândă, plină de o emoţie arzătoare, răspunse :

— Oh! amicul meŭ, ştiĭ bine cât de mult mă voĭ ruga.

In aceiaşĭ clipă, sir Iohn Lobster îşĭ repetă poate pentru a şeasea oară :

— Flirtează, dragul meŭ, flirtează cât veĭ pofti... Victoria este a mea.

Şi poate că avea dreptate. Un fapt valorează tot-d'a-una maĭ mult de cât un cuvânt, o siguranţă maĭ mult de cât o făgăduială.

Vaporaşul «Mabel» îşĭ mărea mereŭ viteza.

După ce se văzură în golful de Bengal, începu o cursă vertiginoasă. Se părea că micul vas îşĭ da şi el toate silintele pentru ca dorinţele duceseĭ şi ale MoneĭI să fie cât maĭ curând încoronate de cea maĭ deplină izbândă.

Bietele femeĭ stăteaŭ amândouă cu ochiĭ ţintiţĭ spre depărtarea orizontuluĭ albastru... ar fi voit să mănânce spaţiul.

Prietenĭ nouĭ şi duşmaniĭ ceĭ vechĭ

Treĭ lunĭ aŭ trecut, treĭ lunĭ lungĭ ca treĭ secole.

După cum o destăinuise cinematograful de la Hunting Reserve, Dodekhan şi ducele de la Roche Sonnaille trăiaŭ... Sălbatecul Log fusese ucis, dar servitorul acestuia, gigantul Jan, devenise stăpânul drapeluluĭ Albastru.

Prizonieriĭ fuseseră cruţaţĭ numaĭ în speranţa că le vor putea smulge secretele asociaţieĭ, pe carĭ San nu le cunoştea de cât în mică parte.

Lucian şi Dodekhan îĭ întăriră în această credinţă, şi fură conduşĭ în Retragerea centrală, în templul subteran al munţilor cereştĭ, acolo unde îşĭ grămădise numeroase aparate electrice, mulţumită cărora puteaŭ corespunde cu cele maĭ îndepărtate puncte ale Asieĭ.

Acolo, ceĭ douĭ bărbaţĭ eraŭ despărţiţĭ de duşmaniĭ lor, printr'o puternică reţea electrică. Trăiaŭ singuriĭ, într'o criptă, dar eraŭ hotărâţĭ să nu-şĭ plece capul în faţa duşmanuluĭ, care nu putea încerca să lupte cu reţeaua invizibilă, da fulgerătoare, a instrumentelor electrice.

La rândul săŭ, San îşĭ mobilizase forţele. Pretutindenĭ, călătoriĭ de pe vasul «Mabell,» găsiseră duşmanĭ carĭ 'ĭ împedicaŭ de a debarca.

O luptă teribilă se angajase. Max şi prietenele sale voiaŭ să libereze prizonieriĭ din Retragerea centrală. San voia să pue mâna pe dânşiĭ pentru a putea învinge rezistenţa prizonierilor, prin mijlocul torturilor întrebuinţate şi ordinioară.

Căcĭ San ştia acum de prezenţa MameĭI şi a Sareĭ, alăturĭ de Violeta Fowler şi de Max Soleil.

John Lobster, iritat peste măsură de purtarea celor doul tinerl, carl nu se sfiaŭ să-şĭ arate dragostea la lumina zilel, se întâlnise la Shanghal cu nişte agenţl a lul San şi trădase personalitatea tovarăşelor sale. Convorbirea sa cu oamenil aceia fusese atât de lungă, în cât «Mabel» plecase fără să-l mal aştepte.

Atuncl, gigantul San îl expediase în templul subteran din munţil Cereştl, pentru ca să anunţe lul Dodekhan şi ducelul de la Roche Sonnaille că acelea pe care dînşil le adoră, fug din faţa reprezentanţilor Drapelulul albastru, întocmaĭ ca nişte gazele timide gonite de vînătorl.

Sinistrul om îşĭ îndeplinise trista misiune; purtat de patima sa sălbatecă, avusese îndrăzniala să ceară prizonierilor de a-l lăsa să treacă dincolo de reţeaua electrică.

Furios că se vedea mereŭ despreţuit de Violeta, neîndoindu-se că tînăra englezoaică va deveni soţia sa prin puterea cuvîntulul dat, dar nepuţându-se consola de faptul că nicl o dată Violeta n'avea să-l iubească, dorise să se afle cât mal aproape de aceia pe care avea să-ĭ tortureze moralmente, pentru a nu perde nicl una din plângerile lor, pentru a nu scăpa nicĭ una din contractările pe care durerea avea să le-o aştearnă pe figură.

Dar îndrăzneala englezulul fu pedepsită. Dodekhan şi ducele îl ţinură cu el. Voluminosul membru al careril comunelor împărţia şi dînsul acum captivitatea prietenilor noştri, dar tratat ca un servitor, însărcinat cu grijile menajulul, cu curăţenia în hisoril.

Murmura, se revolta, trăsnia, dar cu toate acestea, era silit să frece, să cureţe, să serviască la masă.

Peste cât-va timp, desperarea lul fu şi mal mare.

Pe neaşteptate, San luase hotărîrea de a-şl lăsa prizonieril să moară de foame. Nu le mal trimese nicl un fel de alimente, şi, în subterana munţilor Cereştl, John Lobster cunoscu împreună cu dînşil chinurile foamel.

Oare din ce pricină luase San hotărîrea aceasta?

Pentru că reuşise în sfârşit să pue mâna pe ducesa de la Roche Sonnaille şi pe Mona Labianov.

Violeta Fowler şi Max Soleil mergeaŭ împreună cu ele.

Respinşl din toate părţile coastel chineze, el luaseră în cele din urmă o altă hotărâre.

Se îndreptaseră spre Afganistan, spre înaltele platourl ale Pamirulul, gigantică întindere de munţl, cu o suprafaţă de două-zecl de orl mal mare de cât aceea a Românlel.

El căutaŭ să ajungă la munţil Cereştl prin direcţia aceasta.

Intr'o seară, pe când se vedeaŭ perduţl în labirintul munţilor, şi începeaŭ să fie disperaţl, văzură înaintând spre dânşil doul copil, doul vagabonzl chinejl, carl eraŭ întovărăşiţl de două pantere negre îmblânzite. Mona şi Sara recunoscură îndată şi copiil şi animalele.

Odinioară, pe vremea când eraŭ şi ele captive, mal înainte de a fi fost trimese la vila Lursinade din Marsilia, cunoscuseră copilul acesta bizar, şi se putuseră convinge de devotamentul săŭ.

Aveaŭ încredere în copiil aceia, şi cu inima deschisă le povestiră cât eraŭ de descurajate.

Ce folos că mal luaseră cu ele teribilele tuburl luminoase, dacă trebuiaŭ să moară în mijlocul acelul masiv de munţl, fără să descopere locul de retragere al iubiţilor.

— Vă vom călăuzi, răspunseră cel doul copil, dar cu o singură condiţie.

— Care?..

— Să nu ne puneţl nicl o dată întrebărl... Orl-ce s'ar întâmpla, aduceţi-vă aminte în tot-d'a-una că noĭ suntem servitoril devotaţl al lul Dodekhan, care ne-a scăpat viaţa odinioară.

— Sunt sigură de lucrul acesta, răspunse ducesa, fără să stea la îndoială.

— Prin urmare, orl-ce s'ar întâmpla, să nu vă perdeţl încrederea.

Să nu ne blestemaţl nicl o dată. San este atot puternic; s'ar putea prea bine întâmpla să pierim cu toţil, dar cred că vom eşi învingătorl.

Şi călătoril avură toată credinţa în cel doul ştrengarl carl mergeaŭ întovărăşiţl de două pantere negre.

Peste trel zile, cădeaŭ în mâna lul San, care se îndreptă şi el, cu o ceată de cavalerl, spre munţil Cereştl.

Romancierul află cu groază că acolo Dodekhan şi ducele eraŭ păziţl de două sute de războinicl.

In mijlocul munţilor, departe de orl ce locuinţă omenească, de orl-ce ajutor, de acum înainte eraŭ cu toţil în puterea unul duşman fără milă.

CAP. IX

O tortură nouă

— Nu vă vol obosi prea mult, doamnelele mele; punem la dispoziţia d-tră cele mal bune mijloace de transport pe carl le posedăm.

Voesc să vă păstraţl toate forţele pentru timpul când vor începe torturile.

Aşa vorbise San. Gigantul pronunţă cuvintele cele mal crude, cu un râs insultător. Işl proclama triumful cu brutalitate; şi mulţămirile entuziaste pe carl le aduse dânsul celor doul copil, aduseră cea mal mare nelinişte în sufletele prizonierilor.

— Dragil mel, le spunea dânsul, veţl fi foarte veselĭ că m'aţl servit. Veţl vedea că la rândul meŭ, am ştiut să descoper un supliciŭ destul de interesant.

Oare ce invenţie barbară răsărise în creerul acela sălbatec?

Nu spuse nicl un cuvânt mal mult.

Trupa, compusă din vre-o două-zecl de cavalerl, afară de prizonierl, porni înainte, păstrând mereŭ direcţia est.

De alt-fel, în curând Europenil nicl nu mal putură să se orienteze cu siguranţă.

Caravana umbla fără îndoială pe un drum ştiut; dar trebuia să recunoască orl-cine că era o mare îndrăzneală din partea cul-va să se aventureze pe un asemenea drum.

Prin unele locurl calea era aşa de îngustă, în cât nu putea trece de cât un singur cavaler; iar prăpăstiile carl se deschideaŭ de o parte şi de alta eraŭ aşa de adâncĭ în cât lumina soarelul nu ajungea nicl o dată până în fundul lor, aşa de fioroase în cât te înspăimântal numal gândindu-te că trebue să le priveştl...

In fund, se auziaŭ murmurile sălbatece ale rîurilor, care se aruncaŭ în cascade.

Apol, nişte inconjururl marl, inexplicabile, căcl se feriaŭ de o prăpastie pentru a da peste una şi mal mare încă, făceaŭ ca orientarea să devie şi mal grea încă.

Plecaseră pe la orele şease dimineaţa.

Pe la amiază se opriră puţin, pentru a lăsa animalele să mal răsufle puţin şi pentru ca oamenil să prepare în grabă o cină.

Prizonieril, cu toate că eraŭ foarte preocupaţl, mâncară şi el cu poftă.

De alt-fel San păru foarte vesel.

— Constat, doamnele mele, zise dînsul rîzând, că d-tră nu împărtăşiţl de loc dispreţul unora dintre compatrioţil d-tră. Dar, în acelaş timp, trebue să ştiţl că sunt mulţl care ar da anĭ întregl din existenţa lor, pentru a putea lua parte la o asemenea cină.

Oare ce voia să spue omul acela?

Captivil fură siliţl să facă fel de fel de presupunerl, gigantul nu crezu nemerit să le mal dea vre-o explicare.

Animalele fură lăsate în libertate, şi Max observînd amănuntul acesta, întrebă:

— Aşa dar, popasul va fi lung?

— Două ore, răspunse San, laconic, şi se îndepărtă.

Prizonieril rămaseră singurl.

— Oh! murmură Mona, după un timp de tăcere, omul acesta mă înspăimântă. Ştiŭ bine că nutreşte nişte planurl sinistre. Ce anume planurl? Nu ştiŭ. Când se va hotărî să le pue în aplicare?.. iarăşl mister. Şi cu toate acestea, sunt sigurl că o mare nenorocire atârnă pe-asupra capetelor noastre.

— El! răspunse romancierul, care era doritor să-şl încurajeze tovarăşil, d. San are de gând să ne conducă în faţa lul Dodekhan şi a ducelul de la Roche Sonnaille ş'acolo să ne tae în bucăţl. Cred că alt-ceva mal teribil nu va putea face.

Cum Mona clătină din cap, dînsul adăugă:

— Dacă tineril noştri îmblânzitorl de

capre ar fi lângă noĭ, fără îndoială că v'ar spune şi dînşiĭ acelaşĭ lucru. Dar de când d. San a pus stăpânire pe noĭ, dînşiĭ par că nicĭ nu ne cunosc.

— E o prudenţă foarte explicabilă, răspunse Sara.

— Fără îndoială, doamnă ducesă; eŭ nu-Ĭ acuz. Mă mărginesc pur şi simplu să constat un fapt.

Apoĭ întorcându-se către fiica generaluluĭ Labianov :

— Să vedem, domnişoară, oare d-ta nu maĭ crezĭ acum în puterea tuburilor violete şi indigo?

— Ba da, răspunse dînsa, cu dulceaţă.

— Atuncĭ, de ce să ne temem?

Tânăra fată răspunse cu o voce aşa de înceată, în cât Max abia o putu auzi:

— Sunt prea mulţĭ.

— Iĭ vom extermina în maĭ multe şedinţe.

Dar Mona îl apucă de braţ şi strîngându-l cu o putere pe care nu i o cunoştea, murmură :

— Nu maĭ vorbi. Am impresia că nu vom putea să-Ĭ pedepsim, că un văl atârnă de-asupra justiţieĭ.

Max tăcu. La ce folos a maĭ fi discutat? El vedea bine că se afla în faţa unuĭ acces nervos; de alt-fel lucrul nicĭ nu era de mirare la o fată ca Mona, care de-abia îşĭ recăpătase raţiunea, când treceaŭ prin nişte împrejurărĭ aşa de grele.

Blonda Violetă se lasă uşor convinsă.

Sara, obişnuită cu ciudata putere de presentiment a Moneĭ, nu trecu aşa de repede asupra cuvintelor pe care le pronunţase biata fată, dar crezu că nu era necesar să-şĭ spue cu voce tare ideile.

Romancierul credea că reuşise să-şĭ linişteascǎ tovarăşiĭ.

E adevĕrat că întru cât o privia pe Violeta, reuşise s'o facă.

Ducesa se apropiase de Mona şi-şĭ dădea toate silinţele s'o liniştiască. Violeta se folosi de aceste câte-va cuvinte, pentru a murmura romancieruluĭ :

— Eŭ îmĭ păstrez mereŭ speranţa.

— Foarte bine, aprobă Max, noĭ suntem înarmaţĭ, avem nişte arme pe care duşmaniĭ noştriĭ nu le pot bănui. Cunoaştem intenţiile luĭ San, pe când dînsul nu le cunoaşte pe ale noastre. La urma urmeĭ partida va fi foarte frumoasă... Am presimţirea că vom eşi învingătorĭ.

Dînsa surise şi răspunse:

— Nu de speranţa aceasta vorbiam. Nu m'aĭ înţeles.

— Ah! dar atuncĭ?

— Sper în fericire.

— În fericire, repetă romancierul, sacadând silabele.

— Da, răspunse dînsa, înroşindu-se uşor, de când am scăpat de presenţa luĭ sir John mi-a venit o idee.

— Oh! murmură romancierul, de ce să maĭ vorbim despre omul acela?

— Trebue să vorbim despre dînsul mereŭ, pentru că el constitue obstacolul care se pune în calea fericireĭ mele.

Violeta reluă, întristându-se :

— Am făgăduit să mă căsătoresc cu dînsul.

— De ce-mĭ maĭ aducĭ aminte lucrul acesta, Violeta?

— Când mă voĭ reîntoarce în Anglia, continuă dînsa, fără să ţie seamă de întrerupere.

Şi cum tînărul îşĭ plecă capul, plin de tristeţă, dînsa urmă repede :

— Dacă nu mă voiŭ reîntoarce în Anglia nicĭ o dată, nu mă voiŭ căsători cu dânsul nicĭ o dată.

Işĭ ridică ochiĭ, se aştepta să vadă în în faţa eĭ un om transportat de bucurie. Spre marea eĭ uimire însă, Max rămânea mereŭ încruntat.

Apucă mâna feteĭ, şi sărutând-o cu dragoste :

— Mulţămesc că te-aĭ gândit la lucrul acesta, dar nu se poate realiza.

— Nu se poate realiza? repetă Violeta. Pentru ce?

— Pentru că, luându-ţĭ angajamentul de a te căsători cu sir Lobster când te veĭ reîntoarce în Anglia, aĭ făgăduit în acelaş timp să nu te căsătoreştĭ cu nimenĭ alt-cineva până atuncĭ.

(Va urma)

PORŢILE DE FIER ALE DUNĂREĬ

Maĭ jos de Golubaţ încep răpejunile şi alte piedicĭ ale plutireĭ, carĭ aŭ făcut atâta vreme să fie Dunărea sĕrbească o belea pentru «Societatea de plutire pe Dunăre» şi carĭ împiedică şi azĭ navigaţia.

Maĭ întâiŭ trecem prin repejunea Stenka (N'o fi Stânca?) o bancă saŭ prag de stâncă, lung de 800 de m., care din fericire, nu prea face mare turburare şi răpejiune. Tot aşa e de lungă banca de la Kozea (româneşte «Apă serenă» (o fi chiar serenă? Nu credem, ci «senină» iar sârbul s'a luar după latineşte; cel mult ar putea fi «serină»). Stânca stă de-a curmezişul apeĭ, acolo unde, de la 700 de m. se strâmtează aproape la jumătate. Stânca e un schist cu foiţe strălucitoare de mică. Cârmaciul nostru înaintează dar cu multă băgare de seamă.

Insfârşit trecem banca de la Doiche lângă satul Brniţa. Iĭ zic şi «Grămada de bivolĭ» căcĭ, când apele nu sunt marĭ, stâncile par un şir de bivolĭ carĭ ar trece în not Dunărea şi li s'ar vedea capetele afară. Răpejunea aceasta e lungă de 400 de m. De la Golubaţ încoace malurile sunt tot maĭ înalte şi maĭ prăpăstoase. Ne uităm cu plăcere când la înălţimile măreţe, când la cursul răpede al apelor. La dreapta se vede Dobra, vestită prin cărbuniĭ sĕĭ de pământ, apoĭ la stânga se arată Drencova, unde se face strămutarea călătorilor şi-a mărfurilor pe vase anume durate pentru a trece strâmtoarea. Vasul intră prea puţin în apă. Când se întâmplă că apa e mică de tot nicĭ această corabie nu poate pluti prin răpejunĭ; 50 de căruţĭ ale «Societăţeĭ de plutire pe Dunăre», duc mărfurile şi călătoriĭ de la Drencova la Orşova.

La Drencova începe *Strâmtoarea de sus* (Gornia Klisura), în care Dunărea trece prin pragurile de la *Piole, Izlaz, Tahtalia, Vruni şi Greben*.

Pragul Piole se înalţă la 10 m. din apă, dar nu e primejdios pentru vase. Nu e tot aşa cu pragul Izlaz şi Tahtalia, carĭ urmează unul după altul şi aŭ împreună lungime de 1800 de m. Pe aci, chiar când sunt apele marĭ, se trece cu mare băgare de seamă şi pază. Li se zice «Mali saŭ gorni ghierdat». («Poarta de fier mică» saŭ «Poarta de fier sus»). Să se facă numaĭ o greşală la cârmit şi s'a isprăvit: vasul se sfarmă de stâncĭ! La Izlaz («Eşire») care e lung de 468 de m., Dunărea e largă de 740 m., iar apa curge cu iuţeala de 3 m. 1 pe secundă pe stâncĭ. In Tahtalia se largeşte până la 1080 de m. (cu adâncimea de 66 m) iar iuţeala e numaĭ de 2 m. 4 pe secundă.

Când vasul clătinându-se alunecă peste vârtejurĭ şi zgomotul valurilor te asurzeşte, iar înaintea ochilor iţĭ trec malurile înalte de la 400—800 de m., icĭ acoperite cu pădurĭ, dincolo stâncă goală, înţelegĭ că nicĭ un fluviŭ european nu ţĭ dă ast-fel de privelişte.

In jos de Tahtalia se află pragul de la Vranĭ. Adâncimea e de 1 m. 2, iar lungimea praguluĭ, de 70 m. de-a curmezişul apeĭ. Maĭ în jos se înalţă la 68 de m. Grebenul la dreapta, iar la stânga Cucoiova la 780. Intre aceste două înălţimĭ e trecătoarea Greben, în care apa curge spăimântător de repede, căcĭ Dunărea e lată aproape de 300 m., urletul vârtejurilor şi al răpejuneĭ te îngrozeşte. Maĭ la vale de Greben, Dunărea se lărgeşte ca un lac uriaş: de la 300, la 2.200 de m. de lăţime. Acĭ e insula Porecĭ, aproape de malul sârbesc.

Porecĭ e vestită în istorie. La începutul veaculuĭ XIX-lea era aci cetatea cea maĭ tare a Serbieĭ. Maiorul Gramberg a aflat acĭ în 1608, 30 de tunurĭ. Totuşĭ la 1813, Turciĭ aŭ luat-o tot aşa de lesne, cum o luaseră înainte şi Sĕrbiĭ. Pe comandantul Hagi Nicola l'aŭ tăiat Turciĭ.

Pe lócuitoriĭ oraşu'uĭ Porecĭ i-a mutat prinţul Miloş, în 1832, pe malul Dunăreĭ, întemeind oraşul *Donĭĭ Milanovaţ*.

Insula Porecĭ se împarte în treĭ insule. Pe cea d'întâiŭ se află ruinele uneĭ bisericĭ, a doua (cea maĭ mare) e *Milencovo ostrovo*, a treia (foarte mică) e *Hagino ostrovo*.

In curând vedem orăşelul Donii Milanovaţ (2000 de loc.) Aci se poate coborî pentru Maidanpek (mine). In apropiere s'află ruine romane.

Inaintând vedem dincolo de Gura râului Porecĭ, în depărtare, piscul înalt Rtanĭ, pe care însă îl pierdem repede din ochĭ. La dreapta ni se arată ruina Tricule (Treĭ turnurĭ). Sunt treĭ turnurĭ în patru muchĭ. Unul e cu temelia în apă şi un pod de lemn îl leagă cu al douilea de pe uscat. Intre acestea şi al treilea, trece drumul spre Orşova. Turnul din apă are încă sus un cerdac saŭ balcon. Lângă Tricule e trecătoarea *Iuţi* (o fi româneşte) unde Dunărea e lată de 1270 de m. Pe malul sârbesc e satul Golubinie. Maĭ la vale începe «Strâmptoarea de jos» (Donia clisura), zisă pe hărţile vechĭ şi «Poarta de fier», deşi cu drept numele acesta se cuvine numaĭ strâmptoareĭ dintre Orşova şi T.-Severin.

Donia clisura e partea cea maĭ măreaţă din tot cursul Dunăreĭ. «Cea maĭ frumoasă parte a Rinuluĭ e un biet orfan faţă de Donia clisura» zicea un Berlinez care se afla cu noĭ pe vas.

Nu se poate descrie frumuseţea acesteĭ trecătorĭ — a căreĭ parte maĭ însemnată e trecătoarea Cazanuluĭ. Trebue s'o vezĭ.

Indată după Golubinie vedem în depărtare ziduri înnalte şi posomorîte, de stâncă—la dreapta o înălţime de 739 m. (Velichi Strbeţ din muntele Miroci) la stânga Goleţul mare 808 m. (româneşte) din muntele Stretini. Aceste ziduri arată începutul pasuluĭ saŭ trecătoareĭ Cazanuluĭ.

Ne apropiem şi scoatem un strigăt de mirare, căcĭ nu putem vedea pe unde îşĭ deschide Dunărea drum maĭ departe. Stâncile Calinichi se apropie aşa de mult şi cursul apeĭ se încovoaie aşa în cât aĭ zice că te afli pe un lac închis.

Daĭ jos de stâncile Calinichi începe Cazanul. In Cazan Dunărea se îngustează pînă la 165 de m. şi e adâncă de 60 curgând cu o iuţeală de speriat printre malurĭ stâncoase ce se înalţă drept în sus din apă pînă la 700—800 m. Aci te stăpâneşte acelaşĭ simţ de nemicnicia omuluĭ ca şi când priveştĭ Mont Blancul de la Chamounix, saŭ când te afli în vre-unul din fiordurile cele măreţe al Norvegieĭ.

Dar aci te sileşte să te mirĭ nu numaĭ natura, fiinţa cea maĭ înaltă din lume, ci şi meşteşugul omenesc. De la Baziaş pînă la graniţa românească este, pe lângă malul Dunăreĭ, un drum nespus de măreţ. I se zice «Calea luĭ Széchenyi», şi-a durat, de la 1837—1840, inginerul Vasarhelyi. E una din lucrările cele maĭ însemnate ale lumeĭ. Trecând peste viaducturĭ, prin săpăturĭ cu multe bolte, pe lângă pereţiĭ uriaşĭ ce se înalţă drept în sus, ne arată la fiece cotitură a Dunăreĭ priveliştile cele maĭ măreţe. Se întrece în măreţie şi îndrăzneală cu calea romană de pe malul sârbesc al Dunăreĭ, unde i se pot vedea încă urmele. Calea romană, dacă ţinem seamă că n'aŭ avut la îndemână ceĭ ce aŭ lucrat-o nicĭ vase cu aburĭ, nicĭ pulbere de puşcă, nicĭ maşinĭ, e lucrare maĭ măreaţă de cât a luĭ Vasarhelyi. Ce respect trebue să avem faţă de neamul Romanilor, care a izbutit a birui aicĭ toate greutăţile carĭ păreaŭ a face peste putinţă durarea unuĭ drum! Romaniĭ aŭ făcut săpăturĭ adâncĭ de 2 m. şi maĭ mult în păretele de stâncă, lucrând cu unelte de fier; apoĭ aŭ făcut găurĭ pătrate, adâncĭ, miĭ şi miĭ, aŭ băgat în ele drugĭ groşĭ, pe carĭ aŭ aşezat scândurĭ, aşa că drumul s'a făcut lat de 4 m. (douĭ în stâncă şi douĭ pe podul de lemn, deasupra apeĭ) Găurile se văd şi azĭ. «Societatea de plutire pe Dunăre» a pus în trecătoarea Cazanuluĭ o lespede de marmură în cinstea şi amintirea luĭ Széchenyi, după cum soldaţiĭ romanĭ aŭ făcut pentru Traian în Donia clisura.

In păretele de stâncă se văd multe peşterĭ; ba chiar tunelurĭ, lungĭ de câte 400 de m. Cea maĭ vestită e cea din faţa luĭ Velichi Stribeţ, căreia îĭ zic peştera luĭ Veterani, la 50 de m. de la faţa Dunăreĭ, înnainte de a ajunge la Dubova, în muntele Sucarul mare (româneşte). Intrarea e înaltă de 5 picioare. Generalul Veterani a întărit-o, a făcut înlăuntru loc pentru 600 de oamenĭ, cuptoare şi fântânĭ. Se zice că Vetetani a apărat peştera în 1692, cu 400 de inşĭ. De acolo l'aŭ scos însă Arnăuţiĭ. După alţiĭ a stat aci căpitanul baron de Arman, cu 300 de inşĭ iar după o apărare de 45 de zile s'a supus paşeĭ de la Belgrad şi în 1788 a fost aci maiorul Stein şi s'a apărat două lunĭ de zile. Turciĭ aŭ pierdut 2000 de inşĭ şi când Stein s'a dat învins l'aŭ lăsat să plece slobod şi cu cinste împreună cu oameniĭ luĭ.

La Dubova s'a lăţit Dunărea, făcând iarăşĭ un lac, apoĭ iar se îngustează. Indărătul uneĭ suciturĭ a apeĭ, aflăm în sfârşit tabla luĭ Traian. Pe dânsa se află scrise următoarele:

Imp. Cesar Divi Nervae F. Nerva Trajanus Aug. Germ. Pontif. Maximus Trib. Pot. IIII. Pater Patriae Cos IIII.

Montis (Et Flvvii) Danvbi Rvpibvs Svperat (Is Viam Patefecit [1]).

Tabla luĭ Traian o ţin de sus două geniĭ (după alţiĭ, delfinĭ saŭ Victorii), acuma în stare foarte rea. Insăşĭ scrierea se citeşte anevoe, căcĭ pescariĭ fac foc sub ea şi fumul a înegrit-o. Păcat că guvernul sârbesc nu ia nicĭ o măsură de apărare. De la eşirea din Donia clisura până la Orşova (Ungaria) saŭ Techia (pe ţărmul sârbean) se maĭ văd locurĭ frumoase, dar nu ca până acolea.

Inapoĭ de Orşova e locul unde Kossuth a îngropat la 1849 coroana sântuluĭ Stefan înainte de a trece în Turcia.

Nu departe e insula Ada Kale, cea uitată în tractatul de la 1878. Maĭ jos, la stânga e graniţa românească, la Vârciorova şi maĭ la vale de aceasta «Porţile de fier» (Gierdap, Demir-Kapu. Albia Dunăriĭ e semănată cu numeroase stâncĭ, carĭ se văd maĭ ales când apele sunt scăzute. Vârtejurile şi zbuciumul valurilor arată că subt apă se află alte stâncĭ. Trecem prin Gornia şi Donia Belega şi prin cele 23 de vârtejurĭ lângă insula Balenĭ, în faţă, e satul Sip. Locul cel maĭ însemnat aci e pragul Prigrada unde Dunărea e îngustă de 130 şi adâncă de 51 m. Iuţeala apeĭ e de 3—5 m. pe secundă.

La satul sârbesc Sip vedem multe cârlige pentru prins morun.

«**Albina**».

ARCHIPELAGUL MONSTRILOR

ROMAN DE AVENTURI

DE

LOUIS BOUSSENARD

— Urmare —

— Cine se va coborî? întrebă Merinos.

— Pentru moment nu se va coborî nimenĭ, răspunse Totor.

— Atuncĭ, ce vom face?

— Nimic. Vom aştepta.

— Cum?

— Vom aştepta.. Din o mie de posibilităţĭ, numaĭ una este pentru noĭ; dar voĭ câştiga pentru că eŭ sunt un om norocos.

Şi zicând acestea, privia cu atenţie marea.

Lucru bizar!.. Valurile începeră să'şĭ modifice coloarea.

Apa, care pînă atuncĭ era limpede ca cristalul, începuse să capete coloarea zafiruluĭ.

In curînd iahtul era înconjurat de un lichid cleios, siropos. Era ca un fel de rîŭ, format dintr'o substanţă maĭ densă, care părea a se urca din adîncimele măriĭ, împins de o forţă superioară.

— Ah! esclamă Totor.. Aceasta este mana... miraculoasa mană, pe care am

---

[1]) «Impăratul Cezar Nerva Traianus dumnezeescul, fiul luĭ Nerva, preot mare, a IV-a oară tribun, părintele patrieĭ, consul a IV-a oară, a durat această cale învingând stâncile munteluĭ şi ale Dunăreĭ».

mai cunoscut-o şi în Archipelagul Monştrilor. Este mana aceia care face deliciul tuturor vieţuitoarelor oceaniene.

Furtuna sub-marină pe care am provocat-o eŭ, i-a schimbat cursul... Ah!.. acuma pot fi mândru, căcĭ, cu drept cuvînt, am comandat elementelor!.

Hm, sunt sigur, doamna Iona se va reintoarce.

— Cine se va reintoarce, domnule Totor? întrebă o voce dulce, la urechia parizianuluĭ.

Tinărul tresări, se înroşi puţin, şi întorcându-se, răspunse:

— Nu te uita la ce spun eŭ, domnişoară Nelly; de când am stat închis în subterana aceia, am căpătat obiceiul de a vorbi verzĭ şi uscate.

— Cu toate acestea, văd bine că aş teptĭ pe cine-va?

— Da, domnişoară Nelly; o aştept pe d-na Iona.

— Şi n'aş putea să ştiŭ şi eŭ ce voeştĭ de la dînsa?

— Dacă ţi-aş spune o, mă tem că te-aş face să capeţĭ o speranţă nebună.. o speranţă nebună până la absurd!

«Cu toate acestea, dacă vreĭ, îţĭ voĭ spune despre ce este vorba... Dar în modul acesta, veĭ fi lipsită de o surpriză ne maĭ pomenită.

— Dacă-ĭ aşa, amicul meŭ, nu-mĭ maĭ spune nimica; maĭ bine este să nu ştiŭ nimic.

— Şi aĭ dreptate!.. A!. dar iată, d-na Iona soseşte!

In adevĕr, dispariţia baleneĭ nu fusese provocată de teamă; ea era un simplu capriciŭ.

Şi Totor avea dreptate să spere în reintoarcerea eĭ.

Balena simţise mirosul maneĭ.

Ea stătea acum cu gura-ĭ imensă deschisă, şi absorbia mărea cu o lăcomie sălbatecă.

Deprinsă acum cu înfăţişarea iachtuluĭ, şi încurajată de imobilitatea luĭ, se apropie şi maĭ mult, luându-şĭ cina în voe, nesupărată de nimenĭ.

— Să nu facem nicĭ o mişcare, zise Totor, nicĭ un gest, nicĭ un zgomot. S'o lăsăm să se asigure complect că nicĭ o primejdie n'o ameninţĭ, şi vă asigur că în curând spectacolul va deveni frumos.

Formidabila cină a d-neĭ Iona dură aproape două ore. In sfârşit, adâncimile insondabile ale stomachuluĭ eĭ, părură a fi umplute. Maĭ înghiţi două treĭ gurĭ şi se opri.

Acum începu să plutească cu voluptate pe valurĭ, şi se opri la o distanţă de vre-o cincĭ-zecĭ de metri, adormită.

Era siesta obligatoare pentru toţĭ ceĭ traesc în regiunea ecuatoruluĭ, oamenĭ ca şi animale.

Totor urmărise aceste diferite fase, într'o tăcere şi o nemişcare absolută. Maĭ aşteptă încă vre-un sfert de oră, şi după aceia zise cu jumătate de voce:

— Acuma, doamna Iona doarme ca un butuc!.. E momentul potrivit!..

«Dragul meŭ Alik, urmează-mă. Tu, Merinos, să staĭ nemişcat!. Când voiŭ striga foc!. să tragĭ un foc de mitraileză în aer... M'aĭ înţeles?

— Nicĭ un cuvânt? Dar unde te ducĭ? Să vedem!.. Eştĭ nebun?

— Da, da, se poate... Vino Alik, să ne coborâm maĭ repede în luntre.

Şi fără zgomot sări în luntre, urmat de Alik.

Ceĭ douĭ oamenĭ schimbară câte-va vorbe cu voce încetă şi Alik, peste măsură de uimit, apucă lopeţile, şi începu să vâslească cu prudenţă.

— Oare de ce nebunie s'aŭ apucat acuma oameniĭ aceştia? se întreba Merinos, care nu putea înţelege nimic din cele ce se petreceaŭ.

Merinos se apropie de mitraileusă, ridică ţeava până la 45° şi aştептă comanda luĭ Totor.

In timpul acesta luntrea înainta încetişor. Alik vâslea cu toată abilitatea de care era capabil, în direcţia baleneĭ.

Monstrul plutea la suprafaţă, nemişcat, cu capul în spre largul măreĭ.

Somnul săŭ era adânc, şi i se putea auzi lesne zgomotul respiraţieĭ.

Luntrea luncă încetişor şi atinge coada care ar putea s'o sfarme în zecĭ de bucăţĭ cu o singură mişcare.

După aceia înaintară de-a lungul corpuluĭ baleneĭ; i se auzeaŭ acuma lămurit bătăile inimeĭ.

Iată-ĭ cu totul aproape de balenă.

Merinos, Nelly şi Mary, pândesc, cât se poate de neliniştiţĭ; ceĭ nu înţeleg ce se va petrece şi se tem pentru existenţa

prietenilor lor.

Din fericire, d-na Iona dormea adânc; era o adevărată siestă de balenă sătulă, în regiunea ecuatoruluĭ.

Luntrea era acum la treĭ-zecĭ centimetri de gura monstruluĭ.

Totor apucă cu amândouă mâinele capătul frânghieĭ, împreună cu cârligul care era atârnat, şi cu o abilitate şi cu o forţă de necrezut îl izbi în gura monstruluĭ.

In acelaş timp strigă:

— Foc!.. Merinos... Foc!

Detunătura porni îndată.

Alik vâslea din toată puterea spre vapor. Balena, înspăimântată de detunătură se afundă pe jumătate şi fugi în spre larg.

Fugi cu repeziciune, târând după dânsa cablul de frânghie, care se desfăşura cu aceiaşĭ viteză.

Dar buna d-nă Ioana nu putu merge departe. O rezistenţă o opri îndată. Era vaporul!

După cum era şi natural, această împotrivire, cu care d-na balenă nu era de loc deprinsă, o irită la început, pentru ca în scurtă vreme s'o îmbuneasca.

D-na Iona nu maĭ fusese nicĭ o dată pescuită!..

Şi începu să se zbată, şi să tragă din toate puterile corpuluĭ eĭ gigantic.

Vaporul, acţionat ca de o adevărată remorcă, cedă în ce'e din urmă, şi după ce maĭ oscilă odată, deveni liber şi lunecă pe valurĭ.

Merinos şi cele două fete exclamară, entuziasmaţĭ!

— Bravo Totor! Bravo Alik!

«Salvaţĭ! Suntem salvaţĭ!

CAP. VI

Cum se face manevra pe bordul «Morganuluĭ». — Fără vînt! — Doamnele fochiste. — O muncă teribilă. — Două eroine. — Pentru a transforma apa în vaporĭ. — Energie supra omenească. — Şase-zecĭ şi două grade de căldură.

Balena avea mişcărĭ cu totul brusce, tumultoase.

Marea spumega în jurul bărceĭ, care ameninţa din moment în moment să se răstoarne. Dar Alik manevra cu cea maĭ mare prudenţă, şi reuşea să scape din toate impasurile.

— Bravo Alik! exclamă Totor, bravo! Iată ce înseamnă să fie cine-va lucrător abil!

— Dar d-ta, domnule Totor, răspunse marinarul, ştiĭ că e splendid ceca ce-aĭ făcut!

«Să elibereze cine-va un vas în modul acesta! Ah! da, e splendid!

Vaporul înainta destul de repede.

— Dacă ar putea să ne ducă ast-fel macar până la Sydney! murmură Totor, în timp ce Nelly, Mary şi Merinos băteaŭ din palme entuziasmaţĭ.

— N'am face nicĭ o singură milă şi ne-am zdrobi de vre-o stâncă! răspunse Alik.

«Domnule Harry! Tae! Tae repede frânghia

Merinos ascultă ordinul acesta cu cea maĭ mare părere de răŭ, neînţelegând imensa primejdie prin care treceaŭ.

Inebunită, furioasă, d-na Iona alergă drept înaintea eĭ transportând frânghia.

— Călătorie bună, şi multe complimente pe acasă, doamnă Iona, esclamă Totor. Sărmanul animal! ne-a salvat de două orĭ până acuma!

Vaporul se oprise. Acum aveaŭ să înceapă enormele greutăţĭ produse de lipsa de personal.

Totor şi Alik săriră cu abilitate în vapor; după aceea avură grijă să ridice şi barca.

Le fu greŭ s'o facă, dar era un lucru esenţial, pentru că în caz de primejdie, nu maĭ aveaŭ la îndămână nicĭ o altă luntre.

Tinerele fete, văzând sforţările celor treĭ oamenĭ, nu stătură nicĭ un moment la îndoială şi le alergară în ajutor.

Luntrea fu pusă la locul eĭ. Era o primă victorie.

Cum însă timpul era foarte scurt şi maĭ aveaŭ multe de făcut:

— Acuma ce vom face? întrebară în acelaş timp Merinos şi Alik.

Intrebarea aceasta era adresată luĭ Alik, singurul marinar de pe bord, care acum era de drept căpitanul vasuluĭ.

Dînsul răspunse fără să șovăiască :

— Trebue să plecăm de-aicĭ cu orĭ-ce preț și să ajungem cât maĭ repede la insula olandeză.

— Foarte bine ; dar cum vom reuși să facem lucrul acesta ? întrebă Merinos.

— Marea este cu totul liniștită ; nicĭ cea maĭ mică adiere de vânt n'o agită.

«Dacă am fi avut puțin vînt, am fi putut așeza pânza goeletă, și am fi putut spera să ajungem până la Ceram.

— Da... manevra ar fi fost posibilă cu toate că numărul nostru este foarte redus... Dar fără vînt, nu putem naviga.

— Dar vaporiĭ ? întrerupse Totor.

— Cine-va conduce mașina ?

— Eŭ ! Totor... Ațĭ uitat că sunt mecanic de meserie ? Și fără să mă laud, 'mĭ cunosc bine meseria.

— Bine !... Dar cine va fi focarul ?... Eŭ trebue să rămân toată vremea la bară.

— Voiŭ fi eŭ focarul ! exclamă Merinos, plin de curaj.

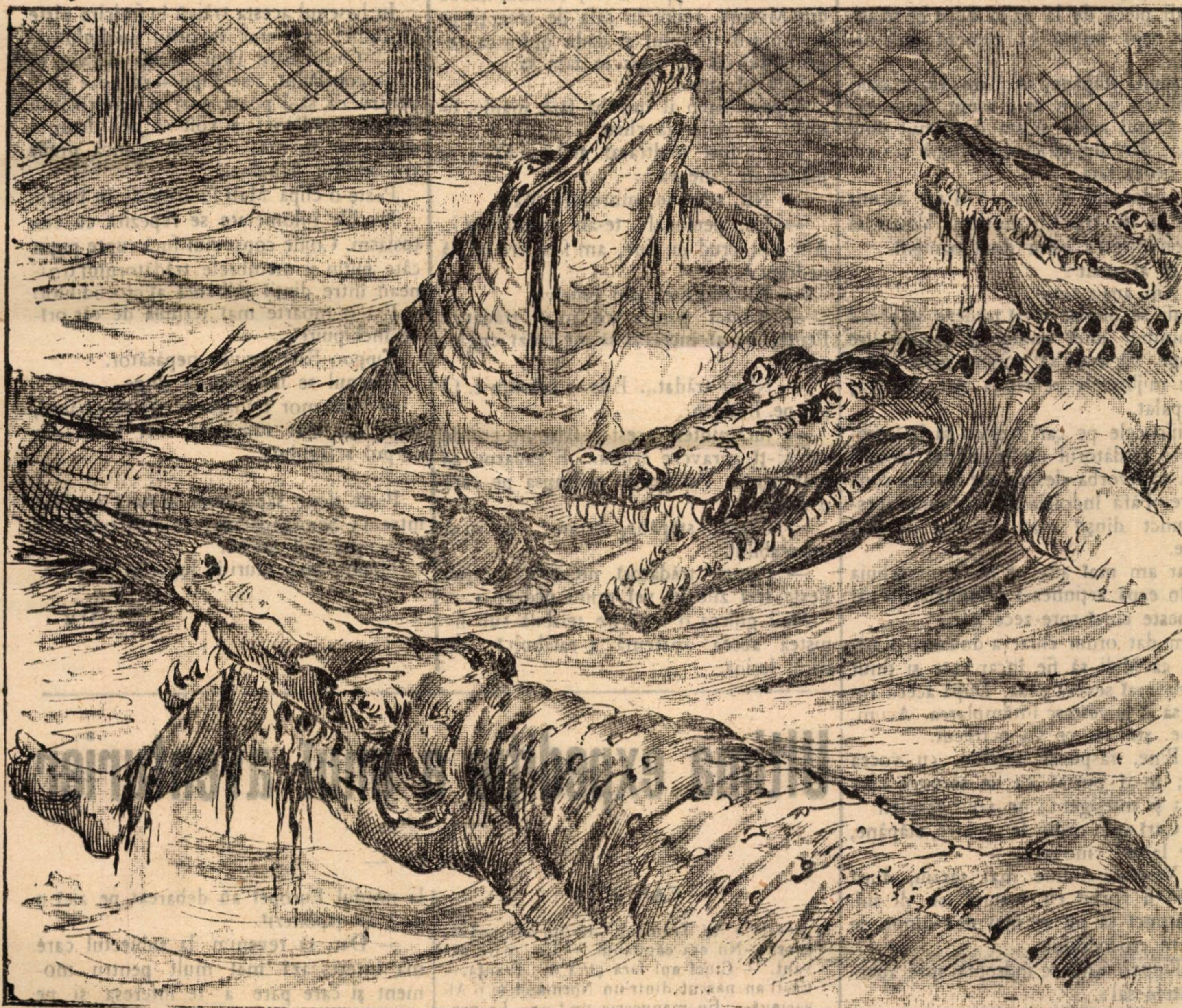
— Il vom ajuta și noĭ ! exclamară în acelașĭ timp Nelly și Mary.

— E o meserie groaznică aceasta, maĭ cu seamă în regiunea equatoruluĭ ; trebuesc oamenĭ exercitațĭ, rezistențĭ.

— E și maĭ groaznic însă să cădem din noŭ în mâna d-luĭ Dick. Știțĭ bine ce frumoasă perspectivă ne așteaptă.

— Da, avețĭ dreptate, zise Totor ; dar trebue să recunoaștem că viața prezintă une-orĭ niște cerințe prea grele.

(Va urma)

Caimaniĭ se repeziră asupra prădeĭ

RĂZBUNAREA RAIAHULUI

— Ești sigur de ceea ce spuĭ, Nurva ?

— Stăpâne, am văzut omul și l'am recunoscut ; îțĭ jur că era dînsul.

— Și spuĭ că avea o convorbire misterioasă cu un ofițer englez ?

— Da, stăpâne, cu un ofițer englez, cu lordul Welson, colonelul acela împotriva căruia ne-am luptat de maĭ multe orĭ. Intr'o zi eram aproape să-l facem prizonier și n'a scăpat de cât mulțumită iuțeleĭ caluluĭ săŭ, un animal superb.

Englezul a fost urmărit timp de o oră și în cele din urmă l'am pierdut din vedere.

Dar trăsăturile omuluĭ acela aŭ rămas întipărite în memoria mea și îțĭ jur că cu dînsul stătea de vorbă Mali, sclavul d-tale negru, în care aĭ atâta încredere.

Eŭ nicĭ o dată n'am prea avut multă

încredere în omul acesta; în orele în carì nu era reţinut la palat dispărea şi nimenĭ dintre noĭ nu ştia unde se duce.

Purtarea sa mi s'a părut misterioasă şi m'am hotărît să-l supraveghez.

L'am urmărit, fără să spun cuĭ-va bănuelile mele, şi am rămas profund uimit când l'am văzut trecând liber linia frontierelor engleze.

Din momentul acela l'am urmărit cu încordare, fără ca dînsul să bănuiască ceva.

De maĭ multe orĭ însă, era aproape să fiŭ surprins de Mali şi mi ar fi părut grozav de răŭ, pentru că atuncĭ trădarea n'ar maĭ fi putut să fie descoperită.

In sfârşit, acum treĭ zile am observat că Mali pleca de la palat după ce se asigurase maĭ întâiŭ că nimenĭ nu'l urmărea.

Iţĭ spun, stăpâne, că l'am văzut con vorbind cu un om care a eşit dintre erburĭ. Omul acela purta costumul unuĭ «parsi»; dar din fericire era lună şi i-am putut vedea faţa.

Era colonelul Welson! M'am ascuns repede şi am tras cu urechea. Voiam să aud convorbirea celor douĭ oamenĭ.

— Şi aĭ auzit?

— Am auzit totul.

«Mali se oferise să-şĭ trădeze stăpânul în schimbul uneĭ sume de 20,000 lire sterlinge. El avea să asigure generaluluĭ englez mijloacele pentru a intra în oraş şi în palat.

«Mijloacele pe carĭ trebuia să le întrebuinţeze trădătorul nu le cunosc, pentru că n'a fost vorba despre ele în acea convorbire. Fără îndoială că în privinţa acestuĭ punct dînşiĭ s'aŭ înţeles de maĭ înainte.

«Dar am maĭ aflat că Mali nu trebuia să-şĭ în capă acţinnea-ĭ criminală, de cât abia peste cincĭ-spre-zece zile.

«Am dat ordin chiar a doua zi dimineaţă, ca Mali să fie încarcerat şi ţinut sub cea maĭ severă pază. După aceea am venit să ţĭ povestesc întâmplarea. Acum, stăpâne, ştiĭ tot ce s'a petrecut.

— Bine, răspunse raiahul, cu vocea gravă; te-aĭ purtat ca un servitor credincios şi inteligent; te voiŭ răsplăti.

— Carĭ sunt ordinele voastre, stăpâne, relativ la cel vinovat?

— Voiŭ da ordine maĭ târziŭ, după ce voiŭ fi vorbit eŭ insumĭ cu dî sul. Pînă atuncĭ să nu se maĭ dea nimic de mâncare crocodililor.

Şi Tippoo Saeb se îndreptă spre apartamentele sale.

Convorbirea aceasta avusese loc într'un chi şc din grădina palatuluĭ.

Tippoo-Saëb

Tippoo-Saëb, raiahul din Mysora, nutrea o ură de moarte pentru englezĭ.

De şease-spre-zece anĭ lupta împotriva lor, une-orĭ învins, alte-orĭ învingător, dar luptând tot d'a-una cu aceiaşĭ bravură sălbatică.

Zdrobit în 1792, obligat să cedeze cuceritorilor jumatate din vastele sale state, şi să le plătească o indemnizaţie de războiŭ de 75 de milioane, el a păstrat în inima sa o ură adâncă şi s'a silit să creeze englezilor tot felul de dificultăţĭ.

El se apropie de Franţa, sperând că va avea măcar din partea aceasta un ajutor eficace. Dar pe atuncĭ Franţa era ocupată în alte părţĭ.

Englezĭĭ înţelegeaŭ bine că Tippoo trebue zdrobit complect şi o nouă armată fu trimeasă să inconjoare capitala Seringapatam.

Atuncĭ s'a petrecut şi episodul pe care îl povestim.

A doua zi Tippoo-Saeb, ultimul nabab din Mysora, reuni în sala de recepţie pe demnitariĭ tronuluĭ şi dădu ordin ca negrul Mali să fie adus în faţa sa.

Sclavul apăru.

Tippoo Saeb îl întrebă fără mânie, liniştit, cu dulceaţă chiar:

— Aĭ fost maltratat aicĭ?.. Aĭ a te plânge de cine va?..

— Nu, stăpâne, murmură Mali.

— Eŭ, personal, te-am brutalizat?.. Am fost crud cu tine, am fost vre odată nedrept?

— Nu stăpâne; din potrivă.

— Atuncĭ pentru ce m'aĭ trădat?.. Pentru ce aĭ încercat să mĕ vinzĭ englezilor?

— N'am trădat... Este o calomnie. O jur pe Buddah.

— Jurămintele acestea false nu pot de cât să-ţĭ agraveze crima... E zadarnic să maĭ negĭ... Veĭ primi pedeapsa pe care o meriţĭ.

— Graţie, stăpâne, ertare!.. se rugă mizerabilul.

— Pentru trădătorĭ nu există graţie. Peste treĭ zile iţĭ veĭ primi pedeapsa.

Mali ghicea o hotărîre teribilă sub liniştea aceea aparentă a raiahuluĭ; de frică, leşină.

Răzbunarea stăpânuluĭ

Treĭ zile trecură, în timpul cărora Mali trăi într'un supliciŭ continuŭ.

In ziua fixată pentru expiare, nenorocitul fu scos din închisoare şi dus în grădina palatuluĭ, unde aştepta raiahul, înconjurat de toată curtea sa.

Raiahul facu un semn şi îndată un arbore frumos fu despuiat de coaja sa.

Mali fu învălit în această coajă ca într'o haină.

Acum Tippoo-Saed se sculă şi ordonă curtenilor să-l urmeze.

Trecură într'o grădină de alăturĭ; acolo era un basen vast, înconjurat cu un grilaj aurit.

In basenul acesta trăiaŭ în fericire nişte crocodilĭ, carĭ eraŭ favoriţiĭ raiahuluĭ.

— Omul care l'am închis de viŭ în coaja copacului, zise Tippoo cu voce tare, pentru ca să-l poată auzi şi nenorocitul, este un trădător; a voit să dea drumul englezilor în oraş; îl vom arunca pradă crocodililor flămânzĭ!

Peste o clipă Mali fu aruncat în basen.

Bestiile înfometate se repeziră cu entusiasm. Cojile copacului fură rupte puţin câte puţin şi membrele trădătoruluĭ troşneaŭ între dinţiĭ sălbaticĭ aĭ crocodililor.

Era o moarte maĭ teribilă de cât orĭce închipuire.

Tippoo Saeb privea nepăsător.

Basenul se înroşise de sînge.

— Aşa mor trădătoriĭ! strigă raiahul, când nu maĭ rămăsese nicĭ urmă din corpul sclavuluĭ.

. . . .

Peste două săptămânĭ armata engleză intra în Semigapatam; palatul raiahuluĭ fu ocupat milităreşte.

Tippoo Saeb muri în luptă ca un eroŭ

C. Arg.

Ultima expediţie a unuĭ aventurier

— Urmare —

CAP. II

O greşală a luĭ Trompet.—La un han.—Tortilera.—Nu era căpitanul. — Un mare savant. — Cincĭ anĭ fără ştirĭ di Franţa.— Castilian născut dintr'un Normand şi o Alsaciană.— Un manuscris preţios.—La presidio. — Un han eftin.

— Aşa dar, domnule, d ta spuĭ că japonezĭĭ aŭ fost prin locurile acestea înaintea marinaruluĭ genovez Cristofor Columb?

Doctorul—aşa îl vom numi în cursul acesteĭ povestiri — surise cu bună voinţă.

— Fără îndoială, dragul meŭ, şi am dovezĭ sigure despre lucrul acesta. Ba chiar, eŭ înclin a crede că oameniĭ de la nordul Europeĭ aŭ debarcat pe aicĭ o dată cu japonezĭĭ.

— Dar, să revenim la subiectul care mă interesează maĭ mult pentru moment şi care pare a te interesa şi pe tine.

— Eĭ!. domnule, e în tot-d'a-una o plăcere pentru cine-va să discute cu un savant ca d ta.

Doctorul continuă:

Aproape toţĭ mexicaniĭ din regiunea aceasta aŭ asemănărĭ aşa de marĭ cu rasa japoneză, în cât nimenĭ nu le maĭ poate nega.

Tipul castilan este cât se poate de rar.

«Priveşte-ĭ şi tu maĭ cu atenţie, şi veĭ

vedea îndată cât de multă dreptate am.

— Aş face-o cu cea mai mare plăcere, domnule; dar, de azi dimineaţă, n'am mai văzut nici un biped. S'ar zice că oamenii aceştia se ascund.

Aproape în aceiaşi clipă, zuavul care se întorsese spre dreapta, exclamă:

— «O venta!» domnule, «o venta!» Vom putea în sfîrşit să ne răcorim!

Cei doui oameni se îndreptară spre c'ă lir a indicată de Trompet. Era în adevăr un han, în care cavaleri şi animale, puteau găsi adăpost.

Stăpânul era în poartă şi privia cu atenţie chipurile nouilor veniţi.

In ochii omului acesta se cetea neincrederea.

— Ah! esclamă doctorul, oare-cum nemulţămit, acesta este de cea mai pură rasă spaniolă.

— Bagă de seamă, domnule, că trebue să fim foarte politicoşi cu oamenii aceştia... Alt-fel ne expunem să fim luaţi drept nişte «hay nada» (oameni de nimic) şi să nu fim primiţi în han.

— Buenos dias, caballero».

— Buenos dias, răspunse hangiul cu un ton sec, şi abia ducându-şi mâna până la înălţimea magnificului său sombrero

— Nu prea pare să fie politicos omul acesta, murmură Trompet, încreţind din sprincene.

— Cum mergeţi cu sănătatea, senor? continuă doctorul.

— Foarte, bine, caballero; dar d-ta?

— Foarte bine, de asemenea; dar senora şi copiii?

— «Hombre de breû», răspunse hangiul, eû nu sunt însurat.

Doctorul îi oferi apoi o ţigară, care fu primită.

— Suntem salvaţi, cugetă Trompet, care urmărise cu atenţie toată această convorbire.

Cei doui oameni mai vorbiră câte-va momente despre diferite lucruri, şi în cele din urmă, doctorul zise:

— Amigo, murim de sete şi de foame; nu cum vei fi în măsură să ne procuri puţină apă şi puţină carne?

— Cum! exclamă celalt, de ce nu mi-aţi spus-o până acuma? Dar tot ce se găseşte aici, este la dispoziţia d-vs.

«Hola! continuă dinsul, adresându-se unei femei care trecea, adu tortillas proaspete pentru domnii».

Apoi unui «peon» (servitor):

— Să aduci ouă şi un pui fript. Alege-l pe cel mai gras!..

Şi în timp ce se făceaû preparativele pentru masă, doctorul, întorcându se spre Trompet, zise:

— Priveşte oamenii aceştia şi spune-mi dacă unghiul facial nu este acela al rasei japoneze; compară-i cu hotelierul nostru, un adevărat castilan...

Tocmai în momentul acela se întoarse şi castilanul.

— Ei bine... ei bine!.. exclamă fostul zuav, care de la sosirea sa la han nici nu-şi descleştase buzele, ci privise cu atenţie figura hangiului, — ei bine, nu m'am înşelat!

La sunetul acestei voci puternice, care dăduse fostului zuav porecla de Trompet, hangiul se opri în loc, cu ochii holbaţi, cu gura căscată.

— Trompet!.. exclamă dânsul!

— Capard!.

Şi cei doui bărbaţi se îmbrăţişară cu căldură.

— Ah, ştiam eû că trebuia să mă întâlnesc în una din zilele acestea cu vre-un fost zuav; prea îi visam adesea!.. zise Capard, ştergându-şi o hil.

— Un camarad de arme! zise Trompet, prezentându-şi amicul.

Apoi întinzând mâna spre stăpânul său:

— Stă....

— Oh, iartă mă, d-le căpitan, întrerupse cel-l'alt, făcând salutul militar, nu vă recunoşt m... In cinci-spre-zece ani v'aţi schimbat foarte mult...

— Te înşeli, bătrânul meû Capard, domnul nu este căpitanul nostru.

— Ştiû eû, Trompet; dar nu este nevoe să mai faci pe şiretul cu Capard... Sunt mereû destul de francez, pentru ca să fiû gata să daû o mână de ajutor vechilor tovarăşi...

«Puteţi avea încredere, d-le căpitan; am ghicit trucul.

— Dar, mii de milioane de bombe!.. exclamă Trompet. Când îţi spun că domnul nu este bătrânul nostru căpitan!.. Este numai fratele său!..

— Cum!.. exclamă cel'alt uimit.

— Fără îndoială!.. Am intrat în serviciul său îndată ce am părăsit regimentul şi de atunci nu ne-am mai despărţit.

— Aşa dar, întrebă Capard, domnul nu este ofiţer?

— Nu, amicul meû, răspunse doctorul; eû nu sunt de cât un modest...

— Nu-l asculta, Capard, stăpânul meû este un mare savant; acum face o recunoaştere ştiinţifică de cea mai mare importanţă.

— Ah!.. dar de unde veniţi acum?..

— Din Japonia.

Şi Trompet povesti împrejurările în cari debarcaseră pe acea coastă

— Aşa dar, întrebă Capard, trecându-şi urechile, d-voastră nu primiţi nici odată ştiri din Franţa?

— Ultimele ştiri le-am primit in Mexic, unde eram acum cinci ani.

— Şi tot acolo socot să găsesc scrisorile pe cari mi le vor fi adresat diferite societăţi al căror membru corespondent sunt, precum şi acelea ale fratelui meû, astă-zi colonel în al patrulea regiment de zuavi.

— Şi aţi venit aici spre a face cercetări ştiinţifice?

— Trompet ţi-a spus-o.

— Ei bine, aţi ales un moment foarte rău!.

— Pentru ce?

— Dar, nenorocitule, nu ştii tu că armata franceză a debarcat?

«Şi eû care credeam că d-tră aţi venit aci pentru a ridica planuri!.

— Franţa este în războî cu Mexicul!. exclamară cei doui tovarăşi de drum.

— De mai mult de patru ani, răspunse Capard, şi foarte rău aţi nemerit oprindu-vă aici.

«Cu toate că vorbiţi amândoui foarte bine limba spaniolă, dacă aţi fi fost descoperiţi, ar fi venit închisoarea şi celelalte..

— Care cele-l'alte? întrebă Trompet.

—Ceva aşa.. ca două-spre-zece gloanţe de revolver, saû ca o frînghie în jurul gâtului... Asta depinde de mânele aceluia în care veţi cădea.

— Drace!. Şi atunci?..

— Cel mai bun lucru este să rămâneţi aici pînă la sosirea trupelor franceze. Şi dacă veţi avea grija să nu vorbiţi de cât limba spaniolă, poate că veţi reuşi să scăpaţi din încurcătură.

«Mai cu seamă, adăugă dînsul, să nu vorbiţi nici o dată despre zuavi, Mexicanii aû o teamă nebună de zuavi, şi dacă ar afla că ai făcut parte din această armă, afacerile tale ar deveni foarte limpezi.

— Dar tu? întrebă Capard.

— Oh!.. cu mine e alt-ceva... Mi-am schimbat numele... Din Capard am făcut Chapardo, şi mulţumită fizionomiei mele de meridional, toată lumea mă crede spaniol.

— Adevărul este, răspunse doctorul, că părinţii d-tale trebue să se coboare din această rasă.

— Nu ştiû; tatăl meû era Normand, şi mamă-mea Alsaciană.

— Bizar! murmură doctorul.

— Dar servitorii tăi unde sunt? întrebă Trompet, înălţând din umeri.

— Aû plecat cu nişte măgari, pe care i-a cumpărat guvernul. Nu mai am aici de cât pe peonul pe care l'aţi văzut, şi o «tortillera».

«De aceştia nu trebue să avem nici o teamă; sunt nişte evadaţi din închisoare şi ştiû bine că un singur semn al meû ar fi îndestulător pentru ca să intre din noû la răcoare.

Peon-ul se reîntoarse aducând pasărea pe care o prinsese.

— Nici un cuvânt mai mult, şopti Capardo.

Şi întorcându-se spre secretar:

— Vei pregăti două «cuartos» (camere) pentru aceşti cavaleri; sunt nişte savanţi pe care ţi-i recomand; vor petrece câte-va luni în ţinutul acesta, pentru a face diferite explorări.

— «Bueno», stăpîne.

— In modul acesta, zise Capardo, după plecarea servitorului, veţi putea să vă plimbaţi nesupăraţi prin munte.

Seara, după ce porţile fură zăvorite cu îngrijire, toată lumea se pregătia să se ducă la culcare, când cei trei saû patru moloşi care fuseseră lăsaţi liberi în curte, începură să latre cu furie.

Peonul urcă repede scara care ducea la terasă.

— Ce este? întrebă stăpânul săŭ.

— Un detaşament de soldaţĭ, conduşĭ de un ofiţer.

— Foarte bine; rămâĭ acolo, şi vezĭ ce voesc.

Capardo alergă spre camerile ocupate de oaspeţiĭ săĭ.

— Daţi mĭ repede baniĭ pe care-ĭ aveţĭ la d-tră!..

— Dar... observă Trompet, care îndeplinia funcţia de trezorier.

— Haide, repede!.. Nişte soldaţĭ se apropie şi bănuesc că vizita lor este in strînsă legătură cu sosirea d-tră. In acest caz, veţĭ fi fără îndoială ridicaţĭ, duşĭ pînă la «presidio», reşedinţa garnizoaneĭ şi acolo veţĭ fi uşuraţĭ de toate valorile pe care le-aţĭ avea la d-tră.

— Asta nu se poate, exclamă fostul zuav. Baniĭ sunt la mine, şi pentru a mi-ĭ lua, ar trebui să-mĭ străpungă pielea... Lucru pe care nu-l vor putea face fără să ucid maĭ întâĭ o duzină de soldaţĭ.

Şi se repezi să-şĭ apuce puşca.

— Nu face prostiĭ, «camaro»; se poate foarte bine să ucizĭ o duzină de soldaţĭ, cum spuĭ... Dar dînşiĭ sunt cincĭ-zecĭ, şi e maĭ bine să procedăm cu prudenţă.

— Hm!.. mormăi Trompet, văd că te-aĭ schimbat mult, dragul meŭ; altădată era destul să te atingă cine-va, pentru ca să-ĭ sărĭ în faţă, ca o pisică sălbatecă.

— Grăbeşte-te, repetă Capardo. Pe urmă va fi prea tîrziŭ.

— Dar o mie de miliarde de tunete, dacă oameniĭ aceia vor intra în han, ne vor aresta!

— Din închisoare se poate scăpa.

— Dar dacă vor voi să ne spînzure saŭ să ne împuşte?

— Nu vor putea-o face pînă peste două zile... şi pînă atuncĭ, multe lucrurĭ se pot întâmpla.

Trompet maĭ stătea încă la îndoială, întrebîndu-se dacă nu cum-va fostul săŭ camarad de arme devenise vre-un bandit ordinar.

— Da, zise doctorul, care era maĭ fizionomist.

Trompet întinse puşca.

— Dar baniĭ? întrebă Capardo.

Trompet îşĭ desfăcu chimirul pe care'l purta sub haine, şi care cuprindea câte-va miĭ de francĭ în aur.

El voi să numere suma.

— Nu le maĭ număra, zise Capardo, examinând monezile. Imĭ pare bine că n'aveţĭ monede franceze.

«Opreşte la tine o sumă oare-care... Exploratorĭ fără banĭ nu prea merge.

«Dar ceva hârtiĭ care să vĕ trădeze calitatea de francezĭ, n'aveţĭ la d-tră?

(Va urma)

Poşta redacţieĭ

D. G. V.—Ce e bun publicăm. Trimiteţĭ şi fiţĭ maĭ răbdător.

Un om ar putea dormi la umbra foilor sale.

Vegetalele gigante

Adese-orĭ am avut ocazia să vorbim în ziarul nostru despre cele maĭ variate şi maĭ bizare curiozităţĭ naturale, aparţinând lumeĭ vegetale.

Australia şi Canada furnizează numeroase exemple de asemenea curiozităţĭ; Franţa vine în al douilea rînd.

Dar nu maĭ rămâne nicĭ o îndoială că în această privinţă, primul loc revine CalifornieĬ.

Horticultoriĭ californienĭ aplică fără încetare procedee nouă la creşterea plantelor, procedee bazate pe cele maĭ variate invenţiĭ.

Grădinele de acolo se glorifică cu trandafiriĭ ceĭ maĭ giganţĭ şi cu florĭ fenomenale de toate categoriile. In acelaşĭ timp însă, nicĭ plantele de zarzavat, nicĭ fructele nu sunt lăsate în umbră.

Adese-orĭ, prin încrucişărĭ savante, grădinariĭ creiază speciĭ nouă de plante şi de fructe. Se cunosc exemple celebre.

Ilustraţia noastră de azĭ reprezintă o legumă pe care toată lumea o poate recunoaşte fără multă bătae de cap.

E o varză colosală, care cântăreşte patru-zecĭ şi patru de chilograme şi atinge un diametru de treĭ metri şi 21 centimetri.

Este un adevĕrat record, şi de astădată meritul revine unuĭ englez, d. A. Nisbel de Kirk, de la Lanarkshire. Domnul acesta are dreptul să fie mândru de creaţia sa, cu toate că a avut maĭ mult noroc de cât ştiinţă.

A fost şi ştiinţă însă, pentru că în aceiaşĭ grădină sunt maĭ multe alte exemplare din aceiaşĭ legumă, care ating aproape aceleaşĭ dimensiunĭ. La început d. Nisbel a avut ideia de a conserva varza ca un obiect de muzeŭ, dar când a vĕzut că trebuia să sufere o cheltuială prea mare, a renunţat la prima sa idee.

Foarte perplex, el începu să se învârtească în jurul fenomenaleĭ sale verzĭ, neştiind ce hotărîre trebuia să ia.

In sfîrşit, îĭ veni o idee luminoasă.

Avea să facă un ospăţ mare la care să fie poftiţĭ toţĭ veciniĭ.

Toată lumea răspunse la originala chemare a agricultoruluĭ, şi petrecu de minune în jurul fenomenaleĭ plante, care nicĭ habar n'avea că ar fi putut ea să stârnească vre-odată atâta veselie.

D. Nisbel a păstrat cu îngrijire secretul descoperireĭ sale; el n'a voit să dezvăluiască nicĭ odată mijloacele de care s'a servit pentru a obţine o plantă atât de voluminoasă. E la mijloc, fără îndoială o chestiune de alimentare şi de îngrăşăminte, de cel maĭ înalt interes pentru toţĭ agricultoriĭ.

Sapiens

Către cititori

Anunţăm pe cititorii noştri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călĕtoriĭ saŭ vinătorĭ, in ţară saŭ strĕinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate redacţiuneĭ «Ziaruluĭ Călĕtoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureştĭ.

Reclama este sufletul comerciuluĭ

Anul IX. — No. 533. 10 Bani în toată țara Miercurĭ 25 Iulie 1907

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5. — pe an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « «

Redacția și Administrația:
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare o dată pe sĕptĕmână
— MARȚEA —

Un «laso» perfect aruncat îl încinse pe după piept. — Vezi pag. 2024.

PODUL DE LIANE

Eram la masă la un amic.

Ca invitaţĭ eraŭ vre-o şease-şeapte persoane: un ofiţer din infanteria colonială, doctorul uneĭ marĭ companiĭ de navigaţie, un inginer de mine, etc. etc.

După cafea, invitaţiĭ s'aŭ pus la sfat.

Nu ştiŭ cum ajunsese discuţia că stăpânul caseĭ întrebă pe unul din ceĭ invitaţĭ—pe ofiţerul colonial—dacă în timpul carierel luĭ de militar n'a fost vre-odată în pericol de moarte.

— Da, odată pe când eram la Tonkin cu «boy» al meŭ — răspunse ofiţerul—la o vânătoare. Cum mă îndepărtasem de la postul meŭ, mă văzuiŭ de odată înconjurat de negri, carĭ ne puseseră, pentru un moment, în mare încurcătură.

Duşmaniĭ noştri tocmaĭ se pregăteaŭ să ne trimeată pe cea-l'altă lume, când vre-o douĭ-spre zece din oameniĭ meĭ, conduşĭ de un locotenent, deteră năvală Veniseră la timp!

— Dar d-ta, doctore, văzutaĭ moartea maĭ d'aproape?

— Da, în timpul unuĭ incendiŭ pe bordul vaporuluĭ. Timp de cincĭ minute am crezut că voiŭ arde ca un puiŭ de găină şi înţelegeţĭ bine că cincĭ minute e mult când clipele 'ţi sunt numărate.

Inginerul, fiind şi el întrebat la rîndul luĭ, răspunse c'a fost cât p'aci să moară într'o explozie de hidrogen carbonat.

Povestirea neguţătoruluĭ

Un neguţător de bijuteriĭ, care făcea şi el parte dintre invitaţĭ, asculta toate acestea cu un zâmbet pe buze.

El era un om cam de vre-o şease-zecĭ de anĭ şi cu o înfăţişare liniştită şi bună.

Nu ţi-aĭ fi putut nicĭ odată închipui că omul acesta, cu figura luĭ calmă, liniştită, ar fi putut să se afle, într'o împrejurare oare-care, pe punctul de a'şĭ pierde viaţa. Un simplu neguţător de bijuteriĭ, cum era el, nu prea avea de ce să se teamă.

Fu întrebat în mod ironic dacă viaţa luĭ de comerciant nu era legată de un episod tragic saŭ numaĭ de un episod dramatic.

— Da, d-le, acum un an,—şi încă de ce episod!..

— Atuncĭ, iubite d le, te rugăm cu multă insistenţă să ne povesteştĭ totul cu deamănuntul.

— Voiŭ începe şi dacă vĕ voiŭ părea prolix, n'aveţĭ de cât să mĕ întrerupeţĭ. Nu vreaŭ cu nicĭ un chip să abuzez de bună voinţa d-voastră.

In mijlocul uneĭ tăcerĭ mormântale, neguţătorul de bijuteriĭ începu ast-fel:

«La acea epocă eram în capul uneĭ case de comerţ pe care o fondasem la Mexic şi care mergea destul de bine.

Eŭ şi cu aĭ meĭ o duceam destul de bine şi ne simţeam fericiţĭ.

Intr'o bună dimineaţă eŭ, soţia mea, o nepoată de opt anĭ şi un amic, consulul Franţeĭ la L...; plecarăm într'o excursiune în munţĭ. Eram întovărăşiţĭ de treĭ servitorĭ carĭ duceaŭ merindele, căcĭ hotărîserăm să luăm masa la aer curat, la umbra deasă a arborilor.

Era o vreme superbă; căldură nu era maĭ de fel, căcĭ înălţimea care o urcam din ce în ce, ne aducea un vânt rece şi sănătos.

Plecaserăm cu totul mulţumiţĭ şi fericiţĭ şi cu gândul la frumuseţile pe carĭ le vom gusta şi la pofta de mâncare ce o vom avea în curînd. Mâncările recĭ carĭ le aveam cu noĭ şi băuturile fine n'aşteptaŭ de cât o masă răcoroasă, la umbra uneĭ stâncĭ sure saŭ a unuĭ arbore stufos.

Trecuseră douĕ ore de când mergeam şi nicĭ soţia mea, nicĭ nepoata nu osteniseră, graţie bastoanelor de munte. Cât despre mine şi tovarăşul meŭ, n'aveam nicĭ o grije, căcĭ eram foarte obişnuiţĭ cu umbletul.

Scopul excursiuneĭ noastre era să ajungem la o mică şi răcoroasă pădure, unde ştiam sigur că nu puteam avea teamă de nicĭ un animal sălbatic. Eŭ cunoşteam foarte bine locul acela şi-l lăudasem atâta, încât şi soţia mea şi nepoata şi amicul îl aleseră ca sofragerie de vară.

Bine înţeles că şi eŭ am fost de aceiaşĭ părere şi de aceea am luat merinde şi am pornit-o în spre sufrageria care ne-o oferea natura.

Ca să ajungem acolo, trebuia saŭ să maĭ facem în munţĭ un ocol de vre-o două ore saŭ să trecem pe un pod de liane care era la vre-o treĭ chilometri distanţă de noĭ. Aceste liane legaŭ douĭ munţĭ depărtaţĭ printr'o vale adâncă de vre-o treĭ sute de paşĭ.

Cu moartea sub picioare

In vale urla un părâiaş care îşĭ prăvălea valurile luĭ pe stâncile încărcate de muşchiŭ.

De oare-ce ne era foame, ne-am gândit că ar fi maĭ bine să încercăm să trecem podul de liane, de cât să facem un ocol de câte două ore la dus şi întors.

In curînd ajunserăm la podul de liane.

Nepoata mea, fiind maĭ mică, fu cea d'întâiŭ care trecu podul. După ea trecu soţia şi amicul meŭ şi în curând toţĭ treĭ băteaŭ din palme pe muntele cel-l'alt şi mĕ chemaŭ şi pe mine. Eŭ maĭ întârziaĭ puţin cu aşezarea unor plăcĭ într'un aparat fotografic, cu care voiam să iaŭ maĭ multe vederĭ.

Terminând lucrul, înaintaiŭ şi eŭ pe cel-l'alt mal.

Ceĭ treĭ servitorĭ se ocupaŭ să lege şi să fixeze bine pe umeriĭ lor tot ceea ce era necesar meseĭ: mâncare, băutură, feţe de mese, şervete, cuţite, furculiţe, pahare, etc.

Când ajunseiŭ la mijlocul poduluĭ, privii cu nesaţiŭ în jurul meŭ.

Spectacolul era într'adevăr splendid!..

La orizont, d'asupra capuluĭ meŭ, vârfurile munţilor Anzĭ sclipeaŭ şi'şĭ dezvăleaŭ zăpezile lor perpetue. In faţa mea şi în jurul meŭ, pe d'altă parte, natura, în toată măreţia eĭ, îşĭ dezvăluia bogata vegetaţie.

Era prea frumos şi m'am gândit că ar fi bine să păstrez amintirea acestuĭ tabloŭ.

Deschiseiŭ încet de tot aparatul fotografic ca să iaŭ tabloul din faţa mea, când d'odată podul se rupse sub picioarele mele.....

In acel moment avuiŭ sensaţia sigură că totul era sfârşit, că va trebui să mor... La picioarele mele torentul vuia şi 'şĭ rostogolea înainte valurile luĭ. Mi se făcuse întuneric în cap la gândul că între mine şi apă eraŭ treĭ sute de paşĭ!..

In mod mecanic şi instinctiv întinseiŭ braţele.

In drum întâlniĭ liane, de care mĕ agăţaiŭ întocmaĭ ca înecatul de o scândură din rămăşiţele vaporuluĭ, care îĭ este adusă de valurĭ. Rămaseiŭ agăţat şi cu inima bătând să mĭ spargă coastele... O rază de speranţă trecu prin tot corpul meŭ!..

Privind în jos, îmĭ veni ameţeală când dăduiŭ cu ochiĭ de întunericul prăpăstieĭ.

Din noŭ avuiŭ sensaţia morţiĭ, căcĭ nu'mĭ închipuiam că voiŭ avea tăria să staŭ suspendat pînă ce îmĭ va sosi cine-va în ajutor!

In maĭ puţin de douĕ minute trecuiŭ printr'o stare sufletească de nedescris: aci credeam că mâinele îmĭ vor scăpa şi mĕ voiŭ duce la vale, aci îmĭ închipuiam că voiŭ fi salvat...

Scăpat!

Inchiseiŭ instinctiv ochiĭ şi ast-fel îmĭ maĭ trecu puţin din ameţeala care mĕ cuprinsese.

Gândul că s'ar putea să fiŭ salvat, îmĭ dădea forţe nouĭ şi nervĭ maĭ mu'ţĭ de rezistenţă.

De odată fuĭ apucat pe după piept de o funie admirabil de bine aruncată. Simţiĭ că cine-va mĕ trăgea cu nădejde de această sfoară şi eŭ mĕ lăsaiŭ dus.

Ast-fel susţinut, înaintam încet pe patul meŭ de liane, pînă ce mĕ văzuiŭ apucat de nişte braţe viguroase şi depus pe pă-

mântul de unde pornisem cu câte-va minute mai înainte şi cari minute îmi păreaŭ acum secole.

Eram scăpat, deci, şi aceasta graţie prezenţei de spirit a unuia din servitorii mei, Domingo, care făcuse altă-dată vânătoare de cai sălbatici şi care se pricepea foarte bine să arunce laţul (lazzo), cum făcea altă-dată în pampa (câmpie nemărginită).

Pierdusem aproape cunoştinţa când mě văzuiŭ pe pământ, din cauza emoţiei şi a oboselei îndurate. Când mě desmeticii, începuiŭ să strig de bucurie şi să fac semne la cei de pe muntele cel-l'alt, la care mi s'a răspuns cu strigăte de bucurie amestecate cu lacrămi.....

Nu mai vreaŭ să povestesc aci expansiunile de bucurie, lacrămile vărsate, călduroasele strângeri de mâini, etc., etc.

După aceasta mâncarăm cu mare poftă. Când sfârşirăm masa — care dură cam mult— ne mai odihnirăm o oră şi apoi o pornirăm în spre casă.

Ajunşi la locul unde era să-mi pierd viaţa, împrumutaiŭ de la amicul meŭ aparatul lui fotografic şi luaiŭ vederea primejdiosului loc...

Dacă n'ar fi fost bietul Domingo, m'aşi fi dus şi eŭ acolo unde se dusese şi aparatul meŭ fotografic...

E o amintire puternică...

. . . .

Iată, d-lor, zise cel care povestea, cum am văzut şi eŭ moartea cu ochii, fără ca să fiŭ nici marinar, nici soldat şi nici inginer de mine.

Ne văzurăm cu toţii siliţi să admitem acest lucru.

EXCURSIUNI IN ŢARA

VALEA TELEAJENULUI

Puţine drumuri, prin munţii noştri, cuprind atâtea frumuseţi pitoreşti ca drumul care începe de la Mâneci Ungureni şi suie pe valea Teleajenului, în sus, până la Keia şi Bratocea.

Şoseaua albă a Vălenilor, bătută de arşiţă, încărcată de pulbere, pe care călătorul e gonit prin focul dogoritor de Iulie, aproape o zi întreagă rămâne departe, înapoi,—ca un râuleţ de lavă, pierdut printre talazuri, unele arămii, altele pătate de tufişuri mărunte, ce se topesc rând pe rând în marea sură şi neţ rmurită a şesurilor...

De la Mâneci, drumul începe să se furişeze printre două şiruri de munţi înalţi, verzi, acoperiţi de păduri tot mai întinse şi tot mai bătrâne.

La câţi-va paşi, pe sub Orăţii, şi mai departe pe sub umerii înegriţi de codri ai Clăbucetului, aleargă Teleajenul, prin fundul prăpăstiilor de piatră limpede, sgomotos, căzând cu şuer metalic din lespede în lespede.

In dreapta şi în stânga isvorăsc din întunecimele pădurilor isvoare şi pârâiaşe zglobii şi curate ca lacrimi.

Ele se strâng, toate în albia spumegoasă a Teleajenului şi pornesc cu el, în salt sburdatec spre câmpiile mănoase ale Prahovei...

Pe deasupra acestui râŭ, pierdut în întunecime, şoseaua urcă, pe sub umbra fagilor seculari, în zig-zaguri nesfârşite.

Adesea ori ea răzbate prin luminişuri minunate, învăluite în umbra tainică şi răcoroasă a pădurilor.

Alte dăţi răzbeşte pe muchii înalte, împresurate de ştejari gârboviţi şi trăsniţi de biciurile fulgerilor.

Din aceste colţuri singuratice, se deştern în faţa călătorului, priveliştí din ce în ce mai largi şi mai măreţe.

Aici ochiul se pironeşte uimit de-asupra peretelui, din ce în ce mai înalt, care urcă, în stânga Teleajenului, către Dălma viţelului, pe Clăbucet: aici se opreşte, uluit, înaintea unei arătări monstruoase ce se ridică ameninţătoare peste munţi, în spre miază-noapte şi apus.

E o culme desgolită, de piatră, care stă par'că, să înainteze şi să se asvârle din înălţimile cerului, în hăul necuprins ce se întinde dincolo de hotar spre Transilvania.

E Bobul Mic...

Pe măsură ce caleaşca înaintează, valea se lărgeşte, poienele se deschid tot mai vesele, apele curg tot mai zorite, iar munţii se arată, şi către apus, şi către răsărit şi către miază-noapte, tot mai pitoreşti şi mai falnici.

Printre trunzele copacilor se întrezăreşte, din când în când, culmea pleşuvă şi neînchipuit de fantastică, scăldată în neguri viorii, a Zăganului.

Ea astupă tot fundul văei Teleajenului şi apoi iarăşi piere, spre a răsări din noŭ la vre-o nouă cotitură a drumului, de pe vre-o nouă muche, din vre-un luminiş.

Aproape de poieniţa Bobului, Zăganul se desvălue de odată în toată măreţia lui, iar de aici înainte, umple necontenit zarea cu creştetele sale dinţate, cu trupul lui uriaş şi stingher pe jumătate înegrit de păduri de brad, brăzdat de şuvoaie secătuite, detunate de furtuni, atins de aripile nourilor ce se târăsc pe deasupra stâncilor sale arse.

Invăluit în zăbranicul străveziŭ al negurilor, acest masiv gigantic prinde chipuri şi înfăţişeri ce cu greŭ se pot zugrăvi.

Nici o asemănare nu se poate statornici între acest munte, privit din depărtare şi între vre-o altă culme a Carpaţilor.

Deşi foarte rar pătat de urme de zăpadă, el face pe călător să se creadă aici în Tyrol, aici în tărâmurile minunate ale Elveţiei.

E un miraj, de care privirea nu se mai satură; de care suflетul omenesc se şi îngrozeşte, se şi îndrăgosteşte...

Ajuns în Poiana Bobului, călătorul rĕmâne o clipă, uluit, în loc.

De-o parte, către asfinţit, de asupra unor văi adânci, înecate de păduri seculare şi prin întunecimile cărora curge Bobul, printre fierăstraie părăsite, plângând în hohote,— se înalţă în azur culmile verzi, învăluite de păşuni întinse ale Grohotişului şi Sintiliei.

De partea cea-l'altă, dinco'o de apa Teleajenului, Clăbucetul îşi plimbă codrii prin nouri.

Inainte se deschide o poiană largă, cu zăvoaie de anini şi ierburi înalte şi flori fără număr, «Poiana Crucei».

In fund scânteie iarăşi Zăganul întunecos, enorm, ca un munte uriaş de cărbune în care încă mijesc pete de jeratec, tăciuni aprinşi şi...

...Şi pretutindeni singurătate, şi pace şi linişte adâncă, neturburată de cât de plânsul păraelor şi de freamătul domol al frunzelor mişcate de adierile vântului!

Iată însă că în această linişte neţărmurită, se aud de odată bătăi rare, apoi tot mai dese, de toacă,— şi sunete tânguitoare de clopot.

«Cine turbură oare pacea acestor nemărginite şi adânci pustietăţi ?... se întreabă uimit călătorul.

Şi ochii 'i-se îndreaptă pretutindeni, şi nu vede nicăeri, nici o locuinţă omenească, nici un sat, nici o urmă de viaţă.

Abia la câţi-va paşi mai departe, sub pereţii gigantici ai Clăbucetului, pe un mic platoŭ, nevăzut de oameni, ascuns în umbra păduri'or şi scăldat de trei ape tăinuite, el întrezăreşte, cu mirare, o bisericuţă solitară închisă între patru rânduri de chilii mărunte, albe, şi neînchipuit de drăgălaşe în rusticitatea lor bătrână.

In poarta acestei monastiri se opreşte, în amurg, caleaşca obosită.

Tuturor călătorilor, porţile acestui schit atât de singuratec se deschid în zi şi în noapte,—şi tot drumeţul îşi găseşte aici, după o zi întreagă de umblet, pacea şi odihna cea bună.

E schitul «Suzana»: singura monastire de maici şi singurul azil pentru călători de la Mâneci la Keia.

G. Silvan.

Cei de pe urmă Fuegieni

Am mai vorbit şi altă dată în ziarul nostru despre bizarele rase care populează Ţara de foc.

In timpul din urmă, o expediţie engleză şi-a petrecut doui ani prin acele locuri depărtate; astă-zi ea s'a reîntors aducând o mulţime de date noui, pe care ne grăbim a le împărtăşi cititorilor noştri.

Nu vom face aici descrierea geografică a archipelagului; vom aminti numai că insulele acestea sunt expuse tuturor vânturilor, care par a'şi fi dat în-

Yaganiĭ la pescuit

tâlnire aicĭ, din care pricină furtunile sunt foarte dese şi foarte violente.

Vegetaţia este cât se poate de slabă. Pe coaste, expatriaţiĭ argentiniĭ aŭ reuşit să sădească nişte arbori carĭ ating adesea o înălţime de câte 8 saŭ 10 metri; dar maĭ sus, arboriĭ devin cu totul piticĭ.

Ţara de foc nu este maĭ îndepărtată de equator de cât bună oară Scoţia, dar frigul este mult maĭ violent şi iarna mult maĭ lungă.

Vara domneşte prin păraginile acestea o umezeală care poate fi numită cu drept cuvânt «umiditate record.»

In baia de Cobk s'aŭ observat adeseorĭ 48 la sută vaporĭ, în atmosferă. Incă două părţĭ la sută, şi aerul s'ar fi transformat în apă!..

In acest amabil paradis, trăesc — saŭ maĭ bine zis, mor! — indieniĭ despre carĭ vom vorbi.

Pentru ca cititoriĭ ziaruluĭ nostru să nu rămâe indiferenţĭ, pentru ca să le trezim adică interesul, va fi destul să spunem că oameniĭ aceştia sunt destinaţĭ uneĭ pieirĭ complete.

Acum 25 de anĭ, tribul Yaghanilor număra 2.500 de oamenĭ; astăzĭ n'aŭ maĭ rămas nicĭ două sute. Cât despre tribul Onas, despre care se spune că se ţine bine, din 2.000 de oamenĭ, a fost redus la 600. Şi mortalitatea continuă aproape în aceleaşĭ proporţiĭ.

Ilustrul Darwin a fost cel dântâiŭ care a semnalat existenţa acestor rase, întorcându se din călătoria pe care a făcut-o în anul 1834. Luându-le pe toate drept una şi aceiaşĭ rasă, el vorbi despre dânsele ca despre «cea maĭ de jos treaptă a neamuluĭ omenesc.»

Poate că părerea sa asupra raseĭ Onas ar fi fost maĭ puţin severă, dacă ar fi avut prilejul să intre în legăturĭ cu indigeniĭ din Australia.

Este adevărat că Yaghaniĭ formează o rasă cu totul primitivă; trăesc într'o ţară cu un climat riguros excepţional, şi n'aŭ învăţat încă până astăzĭ să-şĭ acopere corpul cu haine, într'un mod eficace.

Inainte de sosirea europenilor prin acele locurĭ, nu purtaŭ nicĭ o haină, nicĭ o stofă; umblaŭ complectamente goĭ. Femeile nu se arătaŭ maĭ ruşinoase de cât bărbaţiĭ.

Se spune totuşĭ că atuncĭ când se duceaŭ la pescuit pe un timp prea riguros, îşĭ atârnaŭ în jurul gâtuluĭ o bucată de piele, pe care o întorceaŭ în partea din cotro bătea vântul.

Aţĭ auzit oare vre-o dată vorbindu-se de o populaţie maĭ primitivă? Oameniĭ aceştia îşĭ petrec cea maĭ mare parte a vieţiĭ lor în bărcĭ; lucrul se explică uşor, pentru că eĭ se nutresc numaĭ din pescuit.

Când cadavrul uneĭ balene saŭ al unuĭ leŭ de mare se apropie de ţărmurile lor, este un adevărat noroc pentru aceştĭ nenorocіţĭ.

In jurul cadavruluĭ imens, se organizează adevărate banchete, carĭ se termină cele maĭ de multe orĭ prin indigestiĭ fatale.

Orĭ-cât de înapoiaţĭ sunt, Australieniĭ cunosc întrebuinţarea unuĭ soĭ de undiţe; bieţiĭ nenorocіţĭ din Ţara de foc însă, nu cunosc nicĭ un fel de instrument de pescuit.

Aŭ inventat cursele pentru a atrage peştiĭ, dar nu le-a venit în minte că s'ar putea inventa o undiţă.

Eĭ leagă o bucată de materie grasă la capătul unuĭ băţ pe care îl plimbă apoĭ prin apă. Peştele este atras ast-fel la suprafaţă, şi este prins printr'o mişcare fulgerătoare a mâneĭ.

Acest procedeŭ pare a fi unic în analele antropologice.

Luntrea Yaghanuluĭ îĭ ţine loc de cămin. Camera bărbatuluĭ este partea de dinainte; acolo stă dânsul şi pândeşte vânatul. In partea din dărăt stă femeia, care este ocupată cu vâslitul. Lângă dânsa staŭ copiiĭ, carĭ se joacă, saŭ se ceartă: treaba lor!

In centrul luntreĭ este aşezat mobilierul casniciеĭ. E un mobilier cât se poate de simplu.

Ca şi unele triburĭ australiene, Yaghaniĭ nu cunosc arta de a face focul; de aceia, eĭ întreţin cu cea maĭ mare îngrijire focurile pe carĭ le aŭ aprinse aproape în fie-care barcă, la mijloc, pe o grămadă de pământ.

Cu acest prilej e bine să vorbim despre o greşeală destul de răspândită.

Se crede în general că numele de Tierra-del-Fuego a fost dat archipelaguluĭ de către primiĭ exploratorĭ spanioliĭ din pricina activităţeĭ vulcanilor săĭ.

Insă din relaţiile lăsate de către un membru al primeĭ expediţiĭ Magelan, rezultă că îndrăzneţiĭ navigatorĭ aŭ fost intrigaţĭ de mulţimea coloanelor de fum carĭ se ridicaŭ pe coastele strâmtoriĭ Magelan. La început eĭ n'aŭ putut determina origina acestor coloane de fum.

Crezură că eraŭ produse de nişte sulfatarĭ sub-marinĭ, şi abia în urma celeĭ de a doua călătoriĭ descoperiră adevărul.

Ar maĭ fi multe lucrurĭ de spus despre rasa aceasta misterioasă; dar trebue să rezervăm spaţiul pe care îl maĭ avem liber în coloanele ziaruluĭ nostru pentru al douilea trib fuegian.

Tribul Onas este în general maĭ civilizat. Inainte de toate trebue să spunem că cunosc întrebuinţarea hainelor, cu menţiunea că croitoriĭ lor n'aŭ nevoe de multă învăţătură.

In adevăr, haina lor cea maĭ complicată este o piele de guanaco, cu care se învălesc în timpul anotimpuluĭ friguros.

Mantaua ast-fel obţinută de la natură, n'are nicĭ nasturĭ, nicĭ cheutorĭ; onasul se mulţumeşte să-ĭ lege capetele în jurul gâtuluĭ.

Când partida de vânătoare devine maĭ pasionată, vânătorul uită intensitatea friguluĭ şi înverşunarea vântuluĭ; îşĭ leapădă mantaua, pentru a-şĭ putea continua cursa cu maĭ multă repeziciune.

Tribul onas, cu toate că insular, şi în complect contrast cu Yaghaniĭ, n'are nicĭ macar bărcĭ. Onasul nu învaţă nicĭ să înoate; lucru care este cu totul extraordinar la un indian.

Aceasta din pricină că tribul Onas îşĭ

Vânătoarea de guanaco

petrece aproape întreaga viață pe înaltele platouri carĭ formează centrul principaleĭ insule a archipelaguluĭ. In platourile acestea locueşte Guanaco, tratele sălbatec al lameĭ ; indianul Onas cere acestuĭ animal şi hrana şi îmbrăcămintea.

Foarte fricos, guanaco n'are alte mijloace de apărare de cât prodigioasa agilitate a picioarelor sale.

Indieniĭ trebue să întrebuinţeze multă răbdare şi multă şiretenie pentru a 'l putea vina.

Maĭ întâĭ de toate, trebue să fie înşelată vederea pătrunzătoare a animaluluĭ.

Pentru aceasta, indianul studiază coloarea ţinutuluĭ în care va avea loc vinătoarea. Dacă banda de guanaco s'a refugiat într'un câmp de zăpadă, indianul se colorează în alb. Va trebui să străbată o câmpie. Se găsesc uşor substanţe care să dea corpuluĭ coloarea erbiĭ.

Lucrul e maĭ greŭ când terenul este stâncos. AtuncĬ corpul trebue să se îmbrace în coloarea ardeziei.

Cu ajutorul acestuĭ şiretlic, indianul reuşeşte aproape tot-deauna să se apropie destul de mult de banda animalelor, pentru ca săgeata sa să ucidă unul.

Urmărirea este foarte grea, aproape penibilă, când se face pe platourile maĭ înalte. Numaĭ abilitatea de trăgătorĭ consumaţĭ a onaşilor poate învinge asemenea greutăţĭ.

Din cea maĭ fragedă copilărie, oamenĭ aceştia fac numeroase exerciţiĭ cu săgeţile.

***

După cum se vede, viaţa acestor triburĭ este încă cu totul în acea epocă ideală a copilărieĭ.

Unde sunt grijile pe care ţi le dă civilizaţia, problemele filosofice care ne chinuesc mintea ?..

Mu'ţĭ savanţĭ aŭ spus că ar dori liniştea copilărieĭ omenireĭ. Dar oare cine dintre noĭ ar putea spune cu sinceritate că invidiază liniştea triburilor fuegiene ?..

Vetor.

Ultima expediţie a unuĭ aventurier

— Urmare —

Doctorul, înţelegând importanţa aceşteĭ întrebărĭ, îşĭ scoase repede portofelul, în care se afla o scrisoare de credit asupra uneĭ băncĭ din Mexico şi paşapoartele luate la plecarea din Franţa.

— Iţĭ maĭ daŭ, adăogă savantul, şi manuscrisul acesta japonez. Ţiŭ la dînsul maĭ mult chiar de cât la baniĭ meĭ... Maĭ am şi nişte hărţĭ ale ţinutuluĭ...

— Hărţĭ !.. exclamă Capard. Dar nu vĕ gândiţĭ că veţĭ fi luaţĭ drept spionĭ militarĭ ?

«Şi tu, Trompet, aruncă-ţĭ decoraţia !

— Dar tu de ce nu-ţĭ scoţĭ decoraţia ? întrebă Trompet.

— Mexicaniĭ cred că e decoraţia pe care am câştigat-o la Saragosa.

— La apărarea ?..

— Destule observaţiĭ !..

Bravul hotelier se duse să ascundă obiectele pe carĭ le primise şi se întoarse după un moment cu câte-va instrumente de lucrătorĭ.

— Acestea vor fi instrumentele d-v. de căutătorĭ de aur saŭ de exploratorĭ de antichităţĭ, cum veţĭ voi. Cât despre paşapoarte, veţĭ spune că le-aţĭ uitat pe bordul vasuluĭ care v'a lăsat pe coasta aceasta.

«Şi maĭ cu seamă să nu pronunţaţĭ nicĭ un cuvânt franţuzesc; vorbiţĭ tot timpul limba spaniolă... Nu strică dacă puteţĭ amesteca câte-va cuvinte englezeştĭ.

— Vorbesc destul de bine limba engleză, răspunse doctorul; de asemenea şi Trompet o vorbeşte binişor.

— Atuncĭ totul va merge bine. Vĕ puteţĭ da drept nişte americanĭ de la nord. Căcĭ, după câte ştiŭ, iankeiĭ s'aŭ aliat cu mexicaniĭ şi voesc să meargă contra regimentelor noastre...

— Pot să vie, răspunse Trompet, pot să vie...

Dar Capard nu-l maĭ asculta.

Se suise şi dînsul pe terasă, de unde peonul parlamenta cu trupa.

— Ce este serios, căpitane ? întrebă Capard, care era cunoscut cu ofiţerul.

— Dragul meŭ, răspunse ofiţerul, suntem în căutarea unuĭ detaşament francez care a debarcat azĭ dimineaţă şi care s'a îndreptat prin părţile acestea.

— Ah, cugeta Capard, nu cum va animalul acela de Trompet va fi făcut vre-o prostie ?

Apoĭ cu voce tare :

— Eŭ n'am văzut nicĭ un detaşament, căpitane.

— Se poate, amigo. Dar te rog să-mĭ deschizĭ îndată, căcĭ în caz contrar voiŭ fi nevoit să sparg poarta.

Ventero şi Peon se coborîră îndată, şi după un moment poarta era deschisă.

— Staţĭ de bază ! comandă căpitanul şi trageţĭ asupra orĭ-cuĭ s'ar încerca să fugă.

Hanul fu înconjurat de un cordon de sentinele.

Ofiţerul pătrunse în prima sală ; vre-o două-zecĭ de ofiţerĭ îl urmaŭ cu baioneta la armă.

— Căutaţĭ pretutindenĭ !...

— Nu e nevoe, căpitane, rĕspunse Capardo. Te voĭ conduce eŭ însumĭ la camerile ocupate de ceĭ douĭ călătorĭ carĭ aŭ sosit adineaurĭ.

După aceia puteţĭ căuta pretutindenĭ ; vă jur că nu veţĭ găsi pe nimenĭ.

— «Vamos» ! rĕspunse ofiţerul !

— Aicĭ este, zise Capardo, oprindu-se

în faţa camerilor celor doui francezĭ.

Două lovituri puternice în uşă răsunară.

— Ce voiţĭ? se auziră două vocĭ, din interior.

— Deschideţĭ!

Uşile fură deschise îndată, şi ceĭ douĭ călătorĭ apărură pe jumătate desbrăcaţĭ.

— Hârtiile d-tră? întrebă căpitanul.

— Le-am lăsat pe puntea vasuluĭ care ne-a debarcat aicĭ azĭ dimineaţă.

— Aţĭ debarcat la capul Corrientes?

— Da, senor.

— Şi tovarăşiĭ d-tră unde sunt?

Doctorul şi Trompet se priviră miraţĭ de această întrebare.

— Bine, am înţeles! exclamă ofiţerul; vă veţĭ explica în faţa consiliuluĭ de război.

— «Patru soldaţĭ să vegheze asupra acestor oamenĭ.

Apoĭ, întorcându-se spre hangiŭ:

— Şase camere pentru ofiţerĭ, trupa se va culca în «caballerizas», (grajdurĭ).

— Hola, Peon! strigă Capardo.

— Stăpâne?

— «Refrescos» (băuturĭ răcoritoare) şi pesmeţĭ pentru domniĭ aceştia, şi «aguardiente» (rachiŭ) pentru soluaţĭ.

Şi luă el însuşĭ loc la masă, cinstind câte un pahar cu ofiţeriĭ.

A doua zi, în zorĭ, trupa părăsi hanul luând şi pe ceĭ douĭ prizonierĭ, carĭ mergeaŭ legaţĭ unul de altul cu o frânghie.

— Heĭ! le strigă Capardo, domnilor spionĭ, uitaţĭ că trebue să-mĭ plătiţĭ?... Nişte spionĭ aŭ în tot-d'a-una destuĭ banĭ.

Trompet deschise gura pentru a'ĭ răspunde.

Dar stăpânul săŭ nu-ĭ dădu timp.

— Cât? întrebă dânsul, întorcându-se spre Capardo.

— Patru onciĭ de aur, pentru voĭ, şi pentru braviĭ noştri soldaţĭ, răspunse hangiul.

— Plăteştĭ! ordonă doctorul, adresându-se luĭ Trompet.

— Dar...

— Plăteşte, «mil diablos»!

De cincĭ-spre-zece anĭ, aceasta era prima vorbă violentă pe care Trompet o auzea de la stăpânul săŭ.

— Nu maĭ înţeleg nimica, cugeta fostul zuav; stăpânul meŭ, care era blând ca o gazelă, înjură ca un surugiŭ... Capard, care s'a bătut de zecĭ de orĭ în duel, a devenit fricos ca o hienă.. Ce înseamnă oare toate acestea? Fără îndoială, trecem printr'o mare încurcătură, şi nu m'aş mira dacă...

— Grăbeşte-te, «by God».

— Iată, iată! murmură sărmanul zuav, scoţând baniĭ.

Hangiul primi baniĭ fără să mulţumească, şi întorcându-se spre ofiţer, îl întrebă:

— Imĭ veţĭ da un loc bun pentru a asista la spânzurarea acestor spionĭ, domnule căpitan?

— De sigur, răspunse ofiţerul; dacă vreĭ poţĭ lua parte şi la judecată... Va fi mâne.

— A!.. e o idee bună! Mulţumesc, domnule căpitan.

După ce trupa dispăru la orizont, Capardo îşĭ puse şeaua pe calul cel maĭ bun şi porni în galop.

Pentru a câştiga timp, şi în acelaş timp pentru a nu fi văzut, merse pe nişte drumurĭ lăturalnice.

Pe la amiază se reîntoarse, şi după ce-şĭ duse calul la grajd, îşĭ chemă peonul.

— Voeştĭ să-mĭ cumperĭ lenta? îl întrebă dânsul, fără muĭt înconjor.

Surprins de această întrevedere, peonul rămase mut.

— Haide, răspunde-mĭ, mil diablos!..

— Dar stăpâne, de când sunt în serviciul d-tale, n'am putut strânge de cât vre-o zece onciĭ...

— Dar tortillera, cu care voeştĭ să te însorĭ?

— Nicĭ dânsa n'a putut strânge maĭ mult de cât atâta.

— Prin urmare, amândouĭ la un loc aveţĭ două-zecĭ de onciĭ! Dar eŭ n'aveam nicĭ pe jumătate când am sosit în Mexic!

— Da, stăpâne.. Dar renta d-tale valorează cel puţin o sută de onciĭ. Vedeţĭ bine că...

— Tacĭ, şi du-te de-o cheamă pe tortillera. N'avem multă vreme de perdut.

Peonul din ce în ce maĭ uimit, se duse să şĭ caute logodnica.

Când fură amândouĭ faţă, patronul scoase din buzunar o hârtie care avea pe dânsa o mulţime de stampile.

— Ştiţĭ voĭ ce este arta? întrebă dânsul.

Drept orĭ ce răspuns, ceĭ douĭ servitorĭ deschiseră ochiĭ marĭ.

— Este un act pe care l'am luat de la «Scribano», şi prin care eŭ, Capardo, vă vând renta cu suma de o sută de onciĭ.

— Actele sunt în regulă, purtând semnătura mea.

— Dar...

— Destul cu atâta «dar», răspunse hangiul, răstit; haĭ, semnaţĭ aicĭ.

Viitoriĭ stăpânĭ aĭ hanuluĭ semnară actul cu mâinele tremurătoare, apoĭ peonul, conştiincios, scoase cele două-zecĭ de onciĭ pe care le poseda.

— Foarte bine, zise Capardo, refuzând monedele de aur; păstraţĭ baniĭ aceştia ca un fond de resistenţă.

— Dar finul, şi meiul, si proviziile?

— Vi le daŭ pe toate... M'aţĭ înţeles?

Cu o mişcare aproape instinctivă, bărbatul şi femeia căzură în genunchĭ.

— Stăpâne!.. Bunul nostru stăpân!..

— Lăsaţĭ mulţumirile!.. Sculaţi-vă şi aduceţi-vă aminte că actul de vânzare nu va fi bun de cât după căsătoria voastră.

— Vom merge chiar astă-zĭ la «padre».

— Nu; să lăsaţĭ pînă mâine, răspunse Capardo, care nu-şĭ putu opri un surîs văzând graba celor douĭ tinerĭ.

— Pentru moment, zise dînsul, întorcându-se spre peon, te veĭ duce în munte unde locueşte «cuadrila de la muerte» şi veĭ spune şefuluĭ că am nevoe de dînsul şi de banda sa pentru astă seară.

— Bine, stăpâne.

Peste cincĭ minute peonul, mulţumit, încălică şi se afundă în regiunea muntoasă care se întinde aproape pe ţărmul oceanuluĭ Pacific.

CAP. III

Serbarea de la presidio.— Soldaţĭ indienĭ.— La consiliul de războiŭ. — Indignarea luĭ Trompet. — Un om distrat. — E nebun!— Gestul solemn.-Un fervent adorator al doctoruluĭ Hilariu.—Acuzare stupidă. — E un general francez. — Sentinţă răŭ primită.— Scrimă cu baioneta. — Pronunciamento. — Treĭ condamnaţĭ la moarte.

Ceĭ cincĭ saŭ şease sute de locuitorĭ din presidio San Juan eraŭ plinĭ de veselie; trebuia să aibă loc judecata celor douĭ spionĭ francezĭ.

Pentru serbarea aceasta bărbaţĭ şi femeĭ îmbrăcaseră hainele lor cele maĭ frumoase.

Bărbaţiĭ, în mândra lor «zarapă», cu «sombrero» de fetru negru, aplecat pe ureche, cu «calzonera» nouă, îşĭ sunaŭ de pământ pinteniĭ lor de argint; pe când elegantele «senoras», îmbrăcate în frumoasele lor «mantilla», îşĭ oglindeaŭ la soare frumoasele lor rochiĭ colorate, dând din când în când câte o monedă cerşetorilor carĭ treceaŭ pe stradă.

Şi în mijlocul acesteĭ mulţimĭ pestriţe ochiul abia poate distinge vesta albă şi pantaloniĭ de aceiaşĭ culoare aĭ soldaţilor indienĭ, carĭ 'şĭ preumblă prin mulţime neînsemnata lor persoană.

Şi de n'ar fi fost puştile pe carĭ le purtaŭ, cu greŭ ar fi putut ghici cine-va că oameniĭ aceia făceaŭ parte din garnizoană.

Un sunet de trompetă se auzi, urmat de o comandă.

Soldaţiĭ alergară şi abia maĭ avură timpul să se aşeze în rînd pe trotuar când sosiră membriĭ consiliuluĭ de războiŭ: un colonel, douĭ maiorĭ şi un ofiţer subaltern îndeplinind funcţiunea de grefier.

Ceĭ-l'alţĭ ofiţerĭ plecară spre «calabazo» (închisoare) pentru a se reîntoarce cu prizonieriĭ.

Trompet şi stăpânul săŭ luară loc pe o bancă în faţa consiliuluĭ de războiŭ.

Soldaţĭ cu puştele încărcate, cu baionetele la arme păzeaŭ sala de consiliŭ, în care nu fusese admis de cât un foarte restrîns număr de curioşĭ.

— Numele şi pronumele d-voastră? întrebă preşedintele.

Doctorul, care părea ocupat într'un monolog intim, nu auzi vorbele preşedinteluĭ.

Trompet răspunse pentru dînsul.

— Stăpânul meŭ se numeşte Clearfountain.

— Şi d-ta eştĭ servitorul săŭ? întrebă preşedintele.

Trompet se înroşi, se îngălbeni şi cu vocea vibrantă de mânie, răspunse:

— Un fost zuav, d-lor, nu poate fi nicĭ odată servitor.

Mânia îl făcuse să uite orĭ-ce prudenţă; numaĭ exclamările ofiţerilor şi ale publiculuĭ din sală îl făcură să bage de seamă ce prostie comisese.

Singur colonelul rămăsese nepăsător.

— Şi ce grad are şeful d-tale în armata franceză? întrebă dînsul după ce liniştea fu restabilită.

Trompet izbucni într'un hohot de rîs formidabil. Când reuşi să se liniştească, răspunse:

— Vĕ rog să mĕ ertaţĭ, d-le colonel, dar nu m'am putut stăpâni...

«D-voastră spuneaţĭ că stăpânul meŭ este ofiţer. Dar aveţĭ bunătatea de 'l priviţĭ puţin şi spuneţi-mĭ dacă are dînsul înfăţişarea unuĭ soldat.

«Dacă n'ar putea ochelarĭ, n'ar vedea nicĭ pînă la o distanţă de zece paşĭ... Şi-a pierdut întreaga viaţă cercetând nişte documente vechĭ...

Figura coloneluluĭ se însenină. Dînsul fixă o privire lungă asupra tovarăşuluĭ luĭ Trompet.

— Aşa dar stăpânul d-tale este un savant? întrebă dînsul de odată.

— Un adevărat savant, d-le colonel, un savant cum nu se prea găsesc mulţĭ pe pământ.

«De cincĭ-spre-zece anĭ de când am plecat din regiment, nu l'am părăsit nicĭ un singur moment şi ştiŭ eŭ bine cât valorează.

«Am făcut înconjurul lumeĭ împreună. Am putea scri volume întregĭ numaĭ descriind ţările pe carĭ le-am străbătut.

—Aşa dar, reluă colonelul, maĭ interesat de cât cum ar fi voit să pară şi chiar de cât cum ar fi trebuit să fie, d-ta eşţĭ colaboratorul acestuĭ domn?

— Colaboratorul?.. Nu ştiŭ ce voiţĭ să spuneţĭ, d-le colonel...

— Adică il ajuţĭ în lucrările sale, în cercetările pe carĭ le face?

— Eŭ? exclamă Trompet... Se vede bine că nu mĕ cunoaşteţĭ... Nicĭ odată nu mi-am bătut capul cu ast-fel de lucrurĭ!.. Eŭ îmĭ vedeam de daraverile mele şi domnul de ale sale.

Şi întorcându-se spre doctor:

— Dar, pentru Dumnezeŭ, d-le, maĭ răspunde şi d-ta ceva... M'a apucat şi se tea de atâta vorbă.

— Ce spuĭ?.. întrebă cel-l'alt tresărind.

— Spun că e maĭ mult de o jumătate de oră de când ne aflăm în faţa unuĭ consiliŭ de războiŭ şi d-ta parĭ că nicĭ nu bagĭ în seamă lucrul acesta.

Doctorul îşĭ apăsă fruntea cu mâna, privi în jurul luĭ şi de abia acum păru că 'şĭ dă seamă de locul în care se află.

— Vĕ rog din tot sufletul să mĕ ertaţĭ, d-lor, zise dînsul, şi se înclină în faţa membrilor consiliuluĭ.

Colonelul se înclină la rindul sĕŭ, în timp ce ceĭ doui maiorĭ rămaseră ţanţoşĭ în uniformele lor.

— Omul...—nu ştiŭ cum să-ĭ zic maĭ bine...—omul d-tale de încredere...

— Da, aşa este, întocmaĭ.. Nu găseam cuvîntul potrivit adineaurĭ, întrerupse Trompet.

— Omul d-tale de încredere, continuă colonelul, ne spune că d-ta te ocupĭ cu cercetărĭ ştiinţifice, în timp ce aĭ apărut în faţa acestuĭ consiliŭ acuzat de spionagiŭ militar. Noĭ am voi din toată inima să credem afirmaţiile d-voastră, dar ar trebui să ne daţĭ oare-carĭ explicaţiĭ hotorîtoare, oare-carĭ dovezĭ..

— Oameniĭ aceştia sunt foarte politicoşĭ, întrerupse Trompet; seamănă foarte mult cu japoneziĭ... Iţĭ maĭ aducĭ aminte cum ne-aŭ primit?..

Doctorul uită din noŭ că se află în faţa unuĭ consiliŭ de războiŭ.

— Nu-ĭ aşa că am dreptate? exclamă dînsul plin de veselie.

— Drace!.. Cam aşa mi se pare şi mie! exclamă Trompet.

(Va urma)

CUM A FOST SARMISEGETUZA?

D. Teohari Antonescu, profesor de archeologie la universitatea din Iaşi, a publicat o lucrare arătând cum trebuie să fi fost această cetate, capitala Dacieĭ, sub Decebal şi apoĭ sub Traian şi urmaşiĭ luĭ. La expoziţia din 1906 se putea vedea în Palatul artelor cetatea făcută mică, dar aşa cum a fost cu împrejurimile, cu zidurile, cu porţile, cu turnurile de apărare, cu palatul luĭ Decebal.

La miază-noapte de Dunăre, zice d. Teohari Antonescu, nu se află, pe la 100 după Hristos, cetate de oraş maĭ mare de cât Sarmisegetuza. Ruinele eĭ sunt şi astă-zĭ în fiinţă la Grădişte, în colţul despre miază-zi-apus al câmpieĭ Haţeguluĭ în Transilvania. Câmpia e frumoasă şi largă, e tot odată şi roditoare, udată de ape ce vin de pe munţiĭ Haţeguluĭ. Culmile acestuia fac un părete de la apus spre răsărit până dincolo de vîrful Rătezatuluĭ, cel maĭ înalt din lanţ. La apus muntele Râşceĭ închide câmpia, iar la răsărit muntele Sebeşuluĭ, aşa că valea saŭ câmpia e cu treĭ laturĭ. Se putea greŭ intra acĭ, căcĭ eraŭ numaĭ treĭ căĭ înguste, prăpăstioase şi lesne de apărat. Dinspre apus e Poarta de fier a Ardealuluĭ printre culmile Haţeguluĭ (la miază-zi) şi ale Râşceĭ (la miază-noapte). Din spre rĕsărit e poarta Merişoruluĭ între culmea Rătezatuluĭ, la miază-zi, şi nodul Godeanuluĭ la miază-noapte. La intrarea aceşteĭ căĭ grele în valea Haţeguluĭ se află stânca înaltă prăpăstioasă de la Crivadia. De la miază-noapte se intră prin strâmtoarea îngustă de la Orlea, lângă care păzeşte dealul Orlea, ca un turn uriaş.

Prin trecătoarea Merişoruluĭ valea Haţeguluĭ stă în legătură cu valea Jiuluĭ spre Oltenia; iar prin Poarta de fier cu Banatul de astă-zĭ şi decĭ prin amândouă cu Dunărea. Prin trecătoarea Orleĭ se leagă cu câmpia Transilvanieĭ (Ardealuluĭ).

Cetatea Sarmisegetuzeĭ se află zidită, nu se ştie când, în colţul de miază-zi-apus al câmpieĭ, acolo unde era maĭ înaltă.

Baronul de Hohenhausen a cercetat ruinele cetăţeĭ şi a publicat o lucrare la 1775, dând şi planul. Cetatea era în 4 muchĭ. Laturele cele maĭ scurte eraŭ cele de la miază-zi spre miază-noapte (563 m.); cele de la apus spre rĕsărit eraŭ de 623 m. Zidurile aŭ fost groase de la 2—$2^1/_2$ m. Eraŭ dintr'un miez de pietre neregulate legate cu tencuială aşa de tare ca şi piatra.

Acest miez se afla învelit cu pietre tăiate regulat şi pe din lăuntru şi pe din afară. Zidul se poate vedea maĭ bine pe partea de rĕsărit. In jurul ziduluĭ, afară poate de partea apusană, unde nu era nevoie, se află un şanţ lat de 30—45 de metri. Partea câmpieĭ unde era Sarmisegetuza se pleca pe de o parte încet de la miază-zi spre miază-noapte. Apoĭ cetatea fiind zidită de o parte şi de alta a riuşoruluĭ Clopotiva, locul se pleca spre acesta, covăţindu-se.

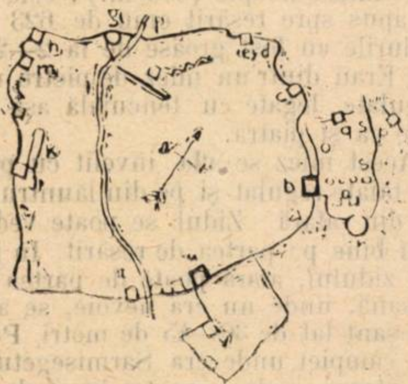
La 170 de paşĭ spre miază-noapte de zidul cetăţeĭ sunt ruinele unuĭ amfiteatru. Printre amfiteatru şi cetate trecea un drum, căruia iĭ zic şi acum *drumul luĭ Traian.* Spre miază-zi-apus, pe culmea dealuluĭ luĭ Dănilă, sunt rămăşiţĭ de zidăria romană. In linie cu colţul de miază-zi răsărit, cam la 100 de paşĭ, se află o măgură înaltă şi între aceasta şi cetate, nişte izvoare bogate de apă.

D. Teohari Antonescu se slujeşte, pe lângă însăşĭ ruinele de astă-zĭ, de lucrările a douĭ învăţaţĭ nemţĭ, Cichorius şi Petersen, carĭ aŭ căutat să invie cetatea după icoanele numeroase ce se văd pe columna luĭ Traian din Roma, columnă saŭ stâlp inălţat spre a preamări infrângerea luĭ Decebal şi cucerirea Dacieĭ.

Dăm în ilustraţia noastră planul Sarmisegetuzeĭ aşa cum crede d. Teohari Antonescu c'a fost.

Laturea de rĕsărit începe în colţul de miază-zi rĕsarit *a*, unul din locurile cele maĭ înalte ale cetăţeĭ. In *b* e o poartă, la *c* e altă poartă. La *d* este colţul de la miază-noapte-rĕsărit Aci e un deal pe care se urcă zidul, pe muchea dealuluĭ e poarta *e*. De aci zidul se coboară pe clina dea-

lului până la *f*, unde rîuşorul Clopotiva eşea din cetate. De acolea se înalţă pe un părete de stâncă până la colţul de miază-noapte-apus. Ca să nu poată pătrunde duşmanul prin albia rîuluĭ, locul de eşire l'aŭ întărit cu ridicăturĭ de pâmênt, cu gard de şarampoĭ, la stânga, şi în lăuntru cu zid de piatră şi turnurĭ, la dreapta. Laturea apuseană începe la *h*, unde e foarte inalt locul. De aci locul se pleacă mereŭ spre miazănoapte iar zidul îl urmează. In dreptul porţiĭ *l* e o vâlcea adâncă pe care o apără încovoetura zidului. De acolo locul merge, inălţându-se până la poarta *m*, unde e un turn cu treĭ caturĭ. Aci e o stâncă uriaşe, pe care se reazimă o parte din zidul de la miază-noapte. In *h*, în *l* şi în *j* aŭ fost porţĭ. Laturea de miază-zi, cea

Planul Sarmisegetuzeĭ reconstituite

maĭ lungă, leagă colţul *a* cu *i*, coborându-se în valea rîuluĭ şi apoĭ urcându-se. Intrarea rîuluĭ în cetate o vedem apărată nu numaĭ prin turnurĭ, dar şi prin o întăritură saŭ cetăţuie lipită lângă zid. Pe aci era şi locul de intrare în cetate.

Zidul trebuie să fi fost gros de $2^1/_2$—3 m., cum se vede după bucata rĕmasă la răsărit şi care o fi de pe vremea Dacilor. Inălţimea trebuie să fi fost cel puţin de 10—12 m., căcĭ tot aşa de inalte sunt ale cetăţuieĭ Colţea din apropiere. Acest zid se înalţă pe o ridicătură meşteşugită de pământ ($1^1/_2$—2 m.). Şanţul era adânc de cel puţin 5 m. şi lat de 30 m.; ba pe laturea de miază-zi, unde primejdia era maĭ mare, chiar de 40 m. Zidurile eraŭ întărite cu turnurĭ, maĭ ales la intrarea şi la eşirea rîuluĭ *t*, *u* la miază-zĭ: *u* şi *g* la cetăţuia lipită de zid, *f* şi *g* la eşirea rîuluĭ.

Turnurile Dacilor nu eraŭ de lemn, măcar că pe columna luĭ Traian sunt făcute ca de lemn, ba chiar aşa ca să se vază şi cuiele carĭ prindeaŭ bârnele între ele.

D. Teohari Antonescu crede că meşteriĭ săpătorĭ arătaŭ turnurile barbarilor ca de lemn, pe ale lor ca de piatră, numaĭ spre a se cunoaşte maĭ bine deosebirea. Ruinele însă nu ne arată turnurĭ de lemn nicĭ la Sarmisegetuza nicĭ la alte întăriturĭ din apropierea eĭ. Se ştie de alt-fel că Decebal a avut arhitecţĭ şi zidarĭ romanĭ. Ruinele cetăţuieĭ Colţea, care e curat dacă, ne arată că a fost cu totul de piatră. Asta însă nu împiedică pe meşterul care a făcut săpăturile de pe columna luĭ Traian s'o arate cu turn de lemn şi clădirĭ de lemn în ea!

Lângă palatul luĭ Decebal, care se lipeşte de laturea rĕsăriteană a cetăţeĭ şi prin care curge un rîuşor, care trebuie să fie Sargeţia, în albia căruia Decebal şi-a îngropat comorile, se află un turn rotund fără ferestre, dar cu deschizăturĭ înguste prin carĭ se putea spiona împrejurimile spre apus până la Poarta de fier, iar spre rĕsărit prin Crivadia. Alt turn însemnat e *g*, cu maĭ multe caturĭ, cu multe ferestre. Acoperişul era cu căpriorĭ de stejar saŭ de tisă. Straşina era lată şi acoperită cu olane. Ast-fel de turnurĭ se maĭ află multe în Ardeal.

Palatul luĭ Decebal pare clădit între războiul întêiŭ şi al douilea.

Se înţelege că în lăuntrul cetăţeĭ eraŭ drumurĭ carĭ se tăiaŭ maĭ mult saŭ maĭ puţin drept. Era un pod de piatră cu bolţĭ peste rîŭ. Era capiştea saŭ templul luĭ Jupiter optimus maximus. Era palatul cârmuitoruluĭ. templul zînelor apelor (Nymphaeum); templul zeilor Cabiri; un teatru, etc.

D. Teohari Antonescu ne dă şi planul cetăţuieĭ de la Colţea (Coldsvar) care se vede pe columna luĭ Traian, şi asupra căreia s'aŭ înşelat învăţaţiĭ. D-sa ne arată că astă cetăţuie păzea împotriva uneĭ armate ce-ar fi venit din Oltenia pe lângă muntele Rătezatul. De asemenea ne dovedeşte că eraŭ întăriturĭ carĭ apăraŭ trecătoarea de la Poarta de fier, pe muntele Selea.

St. N.

HOŢIĬ JAPONEZĬ

Hoţiĭ europenĭ, englezĭĭ maĭ ales, se strâng în bande foarte bine organizate înşelând pe ceĭ maĭ abilĭ poliţiştĭ.

Hoţiĭ japonezĭ nu sunt aşa de perfecţionaţĭ, totuşĭ e interesant modul lor de «operaţie». Eĭ obicînuesc maĭ ales să pungăşească pe nesimţite pe trecătorĭ. Furturile carĭ se semnalează maĭ des sunt cele de «guetas». Guetas sunt un fel de papucĭ de lemn cu carĭ umblă pe stradă japoneziĭ. Acest fel de încălţăminte înaltă de 5 saŭ 6 centimetri, se leagă de picior cu ajutorul uneĭ curele. Legătura însă este largă ast-fel că piciorul se scoate şi se pune cu cea maĭ mare uşurinţă.

Indată ce hoţul vede un om cu papucĭ noĭ uitându-se la vitrina vre uneĭ prăvăliĭ, se apropie încet pe la spate şi pe când victima admira vr'un obiect, el îĭ gâdilă talpa cu o pană de gâscă. Omul ridică piciorul crezând că i s'a aşezat vr'o insectă pe el, îl freacă puţin de pantalon fără să se întoarcă şi îl pune pe un papuc... vechiŭ, pe care hoţul l'a pus cu cea maĭ mare iuţeală în locul celuĭ noŭ. Apoĭ face tot ast-fel şi la piciorul stâng şi treaba e făcută. N'are de cât să se depărteze liniştit.

Alte obiecte, carĭ ispitesc pe hoţĭ, sunt acele de păr împodobite maĭ totdeauna cu pietre scumpe saŭ cu mozaicurĭ. Aceste ace fiind totdeauna lăsate afară din păr de opt saŭ zece centimetri, le este foarte uşor hoţilor să le tragă la eĭ cu ajutorul unuĭ cauciuc.

Mânecile rochiilor sunt foarte favorabile hoţilor. Ele sunt lungĭ şi largĭ, iar în interior aŭ un buzunar în care se pune batista, baniĭ etc. Nimic maĭ simplu de cât să'ţĭ introducĭ mâna în el şi să fugĭ cu conţinutul.

Prădările caselor se tac maĭ ales noaptea. Hoţiĭ ung cu uleĭ ţâţânele uşilor, carĭ se deschid apoĭ fără sgomot, intră înăuntru şi somează pe locuitorĭ să le dea baniĭ şi obiectele de preţ. Eĭ se poartă foarte cuviincios cu victimele lor, dar vaĭ de acela, care ar striga ajutor. Sabia vizitatorilor nocturnĭ l'ar face să tacă numaĭ de cât.

Cu toate acestea hoţiĭ japonezĭ sunt câte odată foarte cinstiţĭ. Unuĭ francez, care se preumbla într'o zi prin împrejurimile Hiroshimeĭ i s'a furat o geantă de călătorie conţinând nişte schiţe, un carnet şi nişte hârtiĭ de familie. Hoţul nu putu să fie descoperit, dar peste câteva zile francezul găsi geanta lângă uşa caseĭ luĭ cu o scrisoare — anonimă bine înţeles — a hoţuluĭ, care se scuza şi îĭ înapoia geanta «pentru că conţinutul eĭ nu'ĭ era de nicĭ un folos».

Unuĭ alt călător furându-i-se un ceas de mare valoare, alergă să înştiinţeze pe «Kebu», şeful poliţieĭ.

Câte va zile maĭ târziŭ şeful primeşte o scrisoare în care i se arăta locul unde trebuia să pue o sumă oare-care în schimbul căreia călătorul îşĭ primi ceasul.

Acum vr'o 15 anĭ era vaĭ de aceia, carĭ ar fi vrut să facă o călătorie fără escortă. Briganziĭ, carĭ aşteptaŭ la toate cotiturile drumuluĭ, îĭ jefuiaŭ şi îĭ omoraŭ fără milă. Dar acum s'aŭ schimbat lucrurile; drumurile de fier aŭ pus capăt hoţiilor şi chiar călătoria pe jos nu maĭ e primejdioasă. Chiar închisorile s'aŭ modificat. Pe când înainte condamnaţiĭ eraŭ închişĭ în coliviĭ de lemn, acum clădirĭ de piatră luminate cu electricitate adăpostesc celule spaţioase şi curate. Hoţiĭ sunt îmbrăcaţĭ în roşu. Eĭ împletesc pae şi li se plăteşte o jum. sen (2 parale) pe ora de lucru. Eĭ maĭ primesc

o porție de orez fiert și fac bae în fiecare zi. Regulamentul închisorilor este foarte aspru. Condamnaților la moarte nu li se face nicĭ cea maĭ mică concesie.

In timpul răsboiuluĭ cerând unul dintre eĭ a da ceĭ câțĭ-va yenĭ ce maĭ avea pentru fondul de răsboiŭ, cererea i-a fost respinsă pe motivul că aceĭ banĭ sunt murdărițĭ, dacă aŭ trecut prin mâinile luĭ.

Ploeștĭ. Z. Bărbulescu.

POPOARELE NECUNOSCUTE DIN AFRICA CENTRALĂ

Rasa Mundan, una dintre multele rase indigene din centrul african, este o rasă foarte frumoasă, bine făcută, puternică, solidă.

Vechiĭ războinicĭ, pirațĭ, vînătorĭ, oamenii aceștia aŭ devenit astă-zĭ agricultorĭ și crescătorĭ de vite. Eĭ locuesc casele părinților lor și cultivă câmpurile familieĭ.

Sunt niște țăranĭ care adoră pămîntul și niște muncitorĭ neobosițĭ; eĭ ișĭ cultivă ogoarele și ișĭ îngrijesc animalele, maĭ bine de cât în orĭ-care altă parte a Africeĭ.

Se poate spune cu drept cuvânt că indigenul mundan este blând, ospitalier, lesne primitor de civilizație; nicĭ odată nu veĭ întâlni un Mundan înarmat. In țara lor poțĭ călători singur, chiar fără mărfurĭ care să-ĭ atragă; veĭ fi pretutindenĭ primit cât se poate de bine.

Șefiĭ sunt niște marĭ proprietarĭ, care se duc eĭ înșușĭ să'șĭ viziteze câmpurile și să le supravegheze.

In timpul recoltelor orașele și satele rămân deșerte; de dimineață până seara, toată lumea este la câmp.

Când străbațĭ ținutul mundan, maĭ cu seamă după ce aĭ trecut pe la Lakaĭ, rămâĭ cu totul uimit. Nimenĭ nu maĭ fuge din calea ta, din contra.

Toțĭ muncitoriĭ îțĭ esă în cale pentru a'țĭ ura drum bun și a'țĭ aduce apă rece de băut. Pretutindenĭ eștĭ salutat cu bună voință; rămâĭ cu impresia unuĭ popor foarte înaintat, foarte liniștit și sociabil.

Legăturile dintre administrație și dînșiĭ sunt cât se poate de ușoare; nicĭ odată nu se răzvrătesc împotriva autorităței, cu singura condiție de a fi tratațĭ nu ca niște sălbaticĭ, ci așa cum merită.

Tatuage.—Mutilărĭ

In timpurile maĭ vechĭ, Mundaniĭ, după exemplul Kanorilor, îșĭ tatuaŭ obrajiĭ, urmând niște liniĭ foarte simple verticale.

Mulțĭ maĭ poartă încă și astă-zĭ urmele acestea.

In timpurile noastre, numaĭ Mundaniĭ de rasă nobilă maĭ aŭ dreptul să'șĭ facă pe obraz treĭ cicatrice verticale. Poporul se poate tatua și el, dar nu i se îngădue să aibă o regulă fixă.

Costume.—Pieptănătură

In timpurile vechĭ, barbatul mundau purta o piele de capră atârnată la cingătoare, cum poartă astă-zĭ Lakaiĭ.

Inăuntrul manechinuluĭ se află un fetiș

Astă-zĭ, costumul acesta se maĭ vede foarte rar, și numaĭ prin unele sate. El a fost înlocuit prin haine țesute.

Atât bărbațiĭ cât și femeile poartă părul scurt, și adese orĭ umblă complect rașĭ.

Câte odată, femeile maĭ poartă o pieptănătură pe care o obișnuiaŭ în vechime. Părul, crescut lung, e împletit în șuvițe, în jurul gîtuluĭ.

Ca ornamente, poartă coliere și brățelete; inelele sunt foarte obișnuite, fiind puse chiar și la picioare.

Familia.—Căsătoria.—Copiĭ.—Situația femeeĭ.—Sclaviĭ

Poligamia există și la dînșiĭ, ca în toată Africa. Șefiĭ aŭ adesea foarte multe femeĭ, care lucrează toate la plantațiĭ, contribuind ast-fel la prosperarea comunitățeĭ.

Cine vrea să se căsătorească, plătește o zestre tatăluĭ femeeĭ. Prețul variază între douĭ și patru boĭ; adese orĭ se cere echivalentul, în diferite alte lucrurĭ.

Se vede că situația femeeĭ e destul de bună.

Sclaviĭ sunt bine tratațĭ.

Architectură.—Instrumente

Architectura Mundanilor este cu totul specială.

Ea nu seamănă de loc cu aceea a populațiilor vecine, fiind mult maĭ înaintată.

Când zăreștĭ o construcție mundană de la o distanță maĭ mare, te-aĭ crede în fața unuĭ castel din munțiĭ Vosgĭ.

Sunt niște turnurĭ rotunde de diferite mărimĭ și de diferite forme, reunite între ele prin zidurĭ.

Magazinele de grâne aŭ forma unor cupole, ca acelea ale unuĭ observator.

Lucrul acesta este foarte natural, pentru că indigenul mundan fiind agricultor, prima sa grijă este să'șĭ construiască hambarul pentru grâne.

Magazinele acestea sunt foarte abil construite; umiditatea este evitată și se iaŭ multe măsurĭ contra șoarecilor și a insectelor.

In interior magazia este împărțită în treĭ sectoare, prin treĭ perețĭ verticalĭ.

Turnul este terminat printr'o cupolă în semi-sferă, care formează acoperișul.

O deschidere lăsată în această cupolă îngădue pătrunderea în interior. Turnul având treĭ sectoare deosebite, se pot pune într'însul treĭ felurĭ de grâne. Unele din aceste minunate magaziĭ aŭ o capacitate de câte zece tone.

Afară de magaziile aceste, mundaniĭ maĭ construesc niște turnurĭ maĭ micĭ, înalte de câte treĭ saŭ patru metri și având d'asupra un acoperământ drept, formând un fel de terasă.

Instrument primitiv de țesut

Aceste turnurĭ sunt așezate la o distanță de câte șease metri unul de altul și legate între ele prin zidurĭ frumoase, destul de înalte, formând împreună zidul exterior al caseĭ.

Toate porțile, toate ușile magaziilor și ale turnurilor celor micĭ se deschid într'o mare curte interioară.

Fie-care bucată de pământ cuprinsă

între două magazii și două turnuri formează locuința unei femei.

Fie-care femee posedă prin urmare o magazie și un turn. De obiceiŭ un apartament este compus din trei încăperi.

Arme și instrumente muzicale

Mundanii nu posedă nici o armă care să fie specială rasei lor. In vremea de demult, în munți, se serveaŭ mai ales metalice de origină antică. Dar sunt mai mult niște arme de paradă, pe care le întrebuințează pentru a da strălucire serbării.

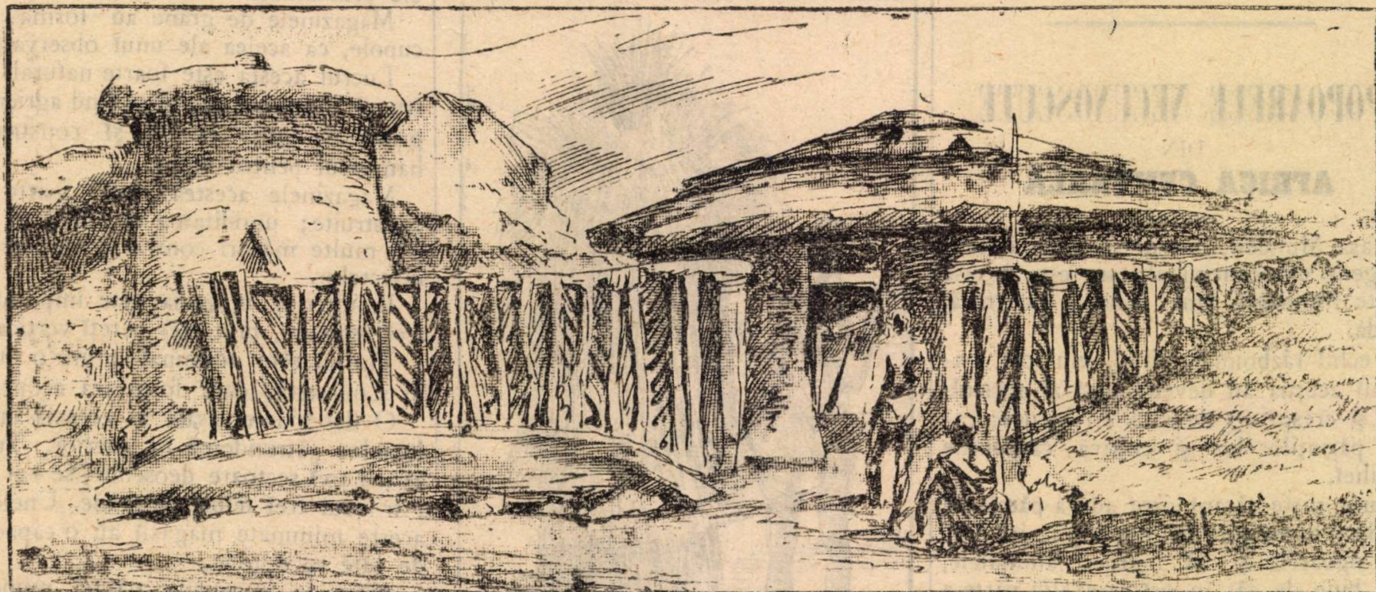
Instrumentele lor muzicale sunt în cea mai mare parte împrumutate din țările Islamului: harpa, vioara cu una saŭ două corzi, toba, clopotul dublu, etc.

Ei aŭ imitat cu destul succes trompeta de războl a Tulbilor, și reușesc să și știŭ să cânte unele melodii destul de plăcute.

In satul Sulkando, muzicanții formează o castă aparte. Șeful orchestrei este stăpânul absolut și toți îl ascultă. La chemarea lui, sunt datori să alerge toți muzicanții.

* * *

Acestea sunt principalele caracteristice ale rasei mundane, rasă ospitalieră și

de arcuri și săgeți, fiind renumiți prin dibăcia lor.

Dar de când aŭ devenit agricultori și crescători de vite, aŭ părăsit cu totul exercițiul acesta.

Astă-zi ei aŭ niște săbii ușoare, pe cari nu le poartă însă nici odată; simplicitatea acestor arme arată cât de puțin îi interesează asemenea lucruri.

In zilele de sărbători, Mundanii vin îmbrăcați cu cuirase și căști; caii lor și dînșii chiar, sunt acoperiți cu armuri scoată niște sunete metalice, care se repercutează până foarte departe.

Singurele instrumente muzicale care par a le fi oare-cum personale, sunt cornurile de antilopă.

Sunetele scoase de acest instrument, care este construit cu cea mai mare simplicitate, sunt vibrante și prelungi, semănând cu acelea ale unei orgi.

Sunt oameni cari poartă titlul de muzicanți; ei formează adevĕrate orchestre blândă, care înaintea expediției maiorului Moll, era aproape cu totul necunoscută europenilor.

Se vede, prin urmare, că nu toate populațiile Africei se răzvrătesc contra civilizației. Este foarte adevĕrat însă, că populațiile acestea primitive pot deveni prieteni credincioși, saŭ dușmani de moarte, după modul cum aŭ fost tratate.

Ctin

ARCHIPELAGUL MONSTRILOR

ROMAN DE AVENTURI

DE

LOUIS BOUSSENARD

— Urmare —

— Oare să fie în adevăr așa de teribil un lucru care pare la prima vedere atât de simplu; să transformi apa în vapori?

— Oh! miss Nelly... Dacă ai ști... E o muncă teribilă.

— Ei bine! voiŭ afla-o îndată!

— Vom afla-o îndată, repetă curagioasa Mary.

— Da, da, trebue.

Tinerele fete nu pătrunseseră nici odată în camera mașinelor, în închisoarea aceea misterioasă, în care palpită și mugește acel organizm formidabil care pune vasul în mișcare.

Totor se coborî cel dintâi, urmat de Nelly și de Mary; Merinos veni în urmă. Odinioară camera mașinelor vaporului «Morgan» strălucea ca un diamant; toate mașinăriile eraŭ ținute în cea mai perfectă stare de curățenie.

De când vasul devenise însă proprietatea bandiților, lucrurile se schimbaseră, rugina și murdăria se întindeaŭ peste tot.

Cu toate acestea mașina își păstrase toate calitățile. După o examinare repede, Totor se convinse că toate mecanizmele eraŭ în cea mai bună stare.

— In curând va fi cald aici, zise Totor, deschizând ușa focarului.

— Dar e destul de cald și acuma, în mijlocul acestor ferării rugin te.

— Ei!.. Acuma nu sunt încă nici patru-zeci de grade! Să vedeți când vom avea 60 de grade... Din fericire ventilația este încă cât se poate de bună.

«Hei, Merinos! dragul meŭ, la cărbuni!

«Sărmanele noastre tovarășe nu vor putea să-l transporte.

— Să ne apucăm! Blocurile de lignită fură transportate repede și sfărâm te. Apoi Totor aprinse focul... Eraŭ trei focare.

Oare niște oameni așa de slabi și de puțin pregătiți, aveaŭ să poată dovedi un lucru așa de greŭ?

«Ah! dacă Totor ar fi putut să fie pretutindeni în același timp! Dar încu-

rênd, n'avea să-şĭ maĭ părăsească locul... Şi încă, din fericire, maşineriĭ vaporuluĭ «Morgan» era cât se poate de perfecţionată, căcĭ alt-fel, un singur om n'ar fi putut-o conduce nicĭ odată.

Cu orĭ-ce preţ trebuiaŭ să producă vaporĭ... Alt-fel eraŭ perduţĭ.

Alik veni şi dânsul să dea o mână de ajutor. Apoĭ căută instrumentele de focarĭ şi le distribui fetelor.

— Ce trebue să facem? întrebară în acelaşĭ timp Mary şi Nelly.

— Trebue să alimentaţĭ cuptoarele cu cărbunĭ.

Totor deschise portiţa superioară.

O flacără puternică zbucni afară; strengarul păru că nu ĭ dă nicĭ o atenţie şi apucând lopata cu cărbunĭ, o trânti în foc...

— Iată ce trebue să faceţĭ!

— La rândul meŭ!.. exclamă curagioasa Nelly.

«Trebue să învingem saŭ să murim.. Eĭ bine, vom învinge!

Şi apropiindu-se deschise la rîndul eĭ portiţa şi aruncă cărbuniĭ în focarul infernal.

Totor o privea plin de admiraţie!

— E frumos ceea ce facĭ d-ta, domnişoară Nelly!..

— Dar Mary?

— Nu-ĭ aşa că e greŭ, domnişoară Mary?

— E foarte greŭ... Respirĭ foc şi'ţi se pare că morĭ. Totuşĭ e ceva care te atrage.

— Oh!.. cum plâng acum din toată inima pe aceia carĭ îşĭ petrec toată viaţa cu asemenea muncă!.. Sărmaniĭ oamenĭ!. Sărmaniĭ martirĭ!.

— Când vĕ va fi prea cald, zise Totor, să eşiţĭ pentru a respira puţin aer. Dar să nu staţĭ prea mult, căcĭ e primejdios.

«Acuma, să vĕ înconjuraţĭ mânele cu nişte cârpe. Dar să le ţineţĭ mereŭ ude, pentru ca nu cum-va să se aprindă.

«Curaj, şi păstraţi-vă puterile!..

— Da, amicul meŭ... da, bunul meŭ amic... Iţĭ voĭ asculta sfaturile... şi apoĭ, aibĭ încredere în mine... pentru totdeauna, pentru toată viaţa.

— Oh!.. cât de mult aş vrea să nu te părăsesc, să te scutesc de acest chin!.

«Dar, din nenorocire, trebue să staŭ mereŭ la locul meŭ, pe platforma de manevră.

Alik făcu un semn repede luĭ Totor, şi'ĭ zise:

— Este timp să'ţĭ ocupĭ postul, domnule Totor.. A început să fie presiune. Eŭ voĭ lua loc la bară, şi cred că voĭ putea dovedi singur tot lucrul. La revedere, Mary, şi fă-ţĭ datoria.

— La revedere, amicul meŭ; voĭ fi demn de d-ta, răspunse cu simplicitate canadiana.

— Şi d-tale, domnule Harry, îţĭ urez spor la lucru... Şi apoĭ, dacă se întâmplă vre-o nenorocire, anunţaţi-mă.... Vom opri...

— Da, Alik.

— D-ta aĭ însărcinarea cea maĭ grea, domnule Harry!... Curaj!

— Mulţumesc Alik! Vino să-ţĭ strâng mâna... «Go ahead»!

Totor şi Alik dispărură. Merinos şi tinerele fete se văzură singurĭ în infernul camereĭ maşinelor.

Zece minute trecură.

Focarele mugeaŭ şi era aşa cald, în cât se părea că şi oţelul care compunea maşinele avea să se topească.

Asemenea stare de lucrurĭ nu putea să dureze multă vreme... Trebuiaŭ să se urce pe punte... Dacă maĭ întârziaŭ acolo, aveaŭ să moară de sigur, pentru că o fiinţă omenească nu era în stare să reziste uneĭ asemenea temperaturĭ.

Şi cu toate acestea, nicĭ unul nu se urcă pe punte; cu tot focul care le incendia vinele, bieţiĭ copiĭ rămăseră nemişcaţĭ de la datorie.

Harry deschise din noŭ portiţa superioară a monstruluĭ de foc.

I se păru că focul nu era destul de viŭ, şi zise cu vocea scurtă:

— Nelly, o lopată de cărbunĭ?... Şi d-ta una Mary! Acum e rêndul meŭ?..

Acelaş lucru îl făcură şi cu cele-l'alte focare.

Sudoarea le curgea şiroae de pe faţă, şi, după cum era foarte natural, se ştergeaŭ cu dosul palmeĭ nu cu mâneca.

Nelly izbucni într'un hohot de ris, care suna fals în închisoarea aceia clocotitoare.

Işĭ vedea fratele cu faţa înegrită, cu ochiĭ albĭ perduţĭ în întuneric.

— Oh! Harry! exclamă dânsa, ce mutră caraghioasă aĭ..... Par'c'aĭ fi un negru!

— Dar tu, mica mea nebună! dacă aĭ avea o oglindă să te vezĭ! Părul tăŭ blond este plin peste tot de praf de cărbunĭ.

— E pudra de orez a negrilor!

«Dar tu, draga mea Mary, eştĭ neagră!.. oh ce neagră!..

«Cel puţin, suntem drăguţe aşa?

— Despre asta nu maĭ încape nicĭ o îndoială.

— Atuncĭ cel puţin, e o consolare.... Singura pe care o putem avea.

— Ba maĭ avem şi altă consolare..... Aceea că am reuşit să punem vaporul în mişcare...

— E adevărat... Acuma ne mişcăm!..

«Oh!.. când stăteam întinse a lene pe canapele, în cabinele noastre bănuit-am oare vre o dată că de desubtul vasuluĭ era o lume, care se agita ca într'o închisoare, ca într'un haos, ca într'un infern?

— Da! şi pentru treĭ silingĭ pe zi.... Bieţiĭ oamenĭ!

— Ce crudă lecţie a lucrurilor omeneştĭ!

«Mă cuprinde ruşinea, când mă gândesc cu cât de puţin ne plătim luxul şi plăcerile.

— Da, da!.. cu cât suferă cine-va maĭ mult, cu atâta câştigă maĭ puţin. Dar, maĭ puţină filosofie, şi maĭ mulţĭ cărbunĭ! Monstrul acesta are nişte gurĭ lacome de tot! Să-l săturăm!

Urmă un moment de tăcere. Nu se maĭ auzea de cât pocnetul sinistru al flăcărilor.

Nelly, înfrigurată, simţia o nevoe nebună de a vorbi. Mary, din potrivă, lucra în tăcere, fără să pronunţe vre-un cuvânt.

— Dar tu, Mary, de ce nu maĭ spuĭ nimica? Suferĭ, nu este aşa?

— Nu sufăr maĭ mult de cât d-ta, d-şoară Nelly... Exemplul d-tale mă încurajează şi mă uşurează.

— Dă-mĭ mâna ta, scumpa mea amică... Lasă-mă să te îmbrăţişez din toată inima, ca pe o soră!

— Oh! d-şoară Nelly, de-aĭ şti cât de fericită şi de mândră mă facĭ....de-aĭ şti cât de mult te iubesc.

— Şi eŭ de asemenea! Noĭ cu toţiĭ!

«D zeule!... Cât mi-ĭ de cald... Par'că mi-ar arde gâtlejul!... Şi mi-e o sete!

«Harry!.. ce beaŭ fochiştiĭ?

— Whisky! trag din când în când câte o gură.

«Nu simt puterea alcoolului care-ĭ ţine în picioare, până când îĭ ucide.

«Dar îţĭ voĭ da îndată să beĭ puţin ceaĭ cald. E cea maĭ potrivită băutură.

— Dar mă înăbuş! esclamă Nelly... Oh! de astă-dată nu maĭ pot suporta, frate dragă... Mary... Văd pretutindenĭ numaĭ foc... Mi se pare că îmĭ arde capul...

— Vino repede să respirĭ puţin aer.

Şi ajutat de Mary, o transportă în bătaia curentuluĭ de aer care bătea de pe punte.

— Ah! murmură dînsa, înfiorată de plăcere; mi se pare că aicĭ aspir viaţă...

— Destul, mica mea surioară, destul.

Un duş îngheţat îĭ cădea pe umerĭ.

Se retrase ea singură, murmurând:

— E drept că dacă m'aş uita multă vreme aicĭ, m'aş expune uneĭ morţĭ sigure..

«Şi-acum la lucru!

Şi toţĭ treĭ îşĭ continuară munca cu eroizm.

Şi era în adevĕr o muncă spăimântătoare, ucigătoare, maĭ ales sub latitudinea aceea. Merinos îşĭ înălţă maşinal privirea spre termometru, şi se înfioră, când văzu că eraŭ şease-zecĭ şi două de grade.

— Nicĭ odată nu vom putea fi destul de puternicĭ pentru a rezista până la sfârşit, cugeta dînsul. Maĭ cu seamă bietele fete!

«Abia suntem aicĭ de o oră, şi mĕ simt slăbit. Şi apoĭ, suntem oare înaintaţĭ cu mult? Avem o viteză măcar de cincĭ udurĭ?

In adevăr, ceĭ treĭ tinerĭ îndeplineaŭ o operă, care era maĭ presus de forţele lor.

Ştim cu toţiĭ că vasele care merg spre Extremul Orient, îndată ce aŭ ajuns în Marea Roşie, nu maĭ întrebuinţează ca

fochiştĭ, de cât oamenĭ anume pregătiţĭ pentru această meserie. Se întrebuinţează de obiceĭ negri robuştĭ, care rezistă cu mult succes căldurilor toride ale equatoruluĭ.

Şi dacă aşa este, cum ar fi putut treĭ adolescenţĭ: un tînĕr şi douĕ copile, să reziste uneĭ muncĭ, care trânteşte la pământ pe ceĭ maĭ rezistenţĭ bărbaţĭ?

(Va urma)

OMUL ŞI NATURA

In Franţa, cade în fie-care an ploae în volum de 411.600.000 000 metri cubĭ; în această cantitate, trebue cuprinsă şi apa provenită din topirea zăpezilor.

Vîrsta arborilor. — Ulmul ajunge pînă la vîrsta de 350 anĭ, edera pînă la 450 anĭ, nucul pînă la 600, maslinul 700, cedrul 800, stejarul 1500, iful 2800. Humboldt a socotit vîrsta unuĭ baobal bătrîn de 5.700 anĭ.

Fluturiĭ sunt foarte numeroşĭ în Australia. Indigeniĭ îĭ captureazā aprinzînd lemne verzĭ, al cărora fum îĭ înăbuşă. După aceia insectele sunt culese, coapte şi mâncate, ca nişte prăjiturĭ.

In Japonia, maĭ mult de treĭ miĭ de persoane îşĭ câştigă existenţa zilnică, crescând un fel de insecte cunoscute sub numele de «Kusa-hibari». Insectele acestea seamănă cu greeriĭ noştri, şi scot un fel de sunete zglobiĭ, asemănătoare în acelea ale unor clopote de argint.

Un naturalist răbdător a făcut recenzia speciilor animale care trăesc astăzĭ în lume. A numărat 2000 de speciĭ de manifere, 12.500 speciĭ de păsărĭ, 4400 de reptile, 72 000 de peştĭ, 50 000 de moluşte, 20.000 de crustacee, 10.000 de arachnide, 230.000 de insecte, 6100 de vermĭ, 18 pînă la 20 000 de organizme interioare (protozoare etc). Peste tot a numărat 265.000 de speciĭ diferite.

Producţia literară a Franţeĭ, după ultimele statistice, este jumătate cât a Germanieĭ, egală cu aceea a Italieĭ, şi dublă ca a Anglieĭ. In anul 1901, de exemplu, aŭ apărut aproape 25.000 de lucrărĭ în Germania, 11,000 în Franţa şi Italia, 6000 în Anglia.

Şoareciĭ sunt foarte numeroşĭ în subsolul Parisuluĭ. Numaĭ în halele centrale sunt ucişĭ în fie-care an câte optzecĭ de miĭ. Numărul acelora pe care-ĭ ucid diferiţĭ negustorĭ prin prăvăliile lor este mult maĭ mare. Se ajunge la totalul formidabil de 1.500.000 de şoarecĭ distruşĭ în fie-care an.

La Newcastle un tînăr ţine recordul vitezeĭ ca dactilograf. S'a făcut socoteală că omul acesta scrie cu o iuţeală mijlocie de 84 de cuvinte pe minut. Maĭ este o tînără americană care-ĭ face concurenţă; aceasta scrie câte 77 de cuvinte pe minut. Numele feteĭ este Rosa Fritz, iar al bărbatuluĭ James Wright. Părerea noastră este că aceştĭ douĭ tinerĭ dactilografĭ ar putea forma o foarte nimerită păreche.

Chicago Daily News ne aduce ştirea că termometrul cel maĭ fin care există este acela al universităţeĭ John Hopkins din Baltimora.

Termometrul acesta a costat 55 000 de francĭ şi diviziunea sa zecimală este atât de fină, în cât se pot lesne observa cele maĭ neînsemnate variaţiĭ de temperatură.

De alt fel, cetirea gradelor se face cu ajutorul unuĭ microscop.

După o statistică recentă, producţiunea arămeĭ a crescut în timpul din urmă. Aşa, în 1901, producţia era de 680.000 de tone, iar în 1906 s'a ridicat la 715 000.

Această producţie este repartizată după cum urmează:

Statele-Unite	408.476
Spania şi Portugalia . .	49,320
Mexic	60,625
Chili.	25.000
Canada	25.000
Japonia	42.000
Germania	20,000
Australia	36.000
Diferite alte ţărĭ	42 000
Total	718 400

Chiria cea maĭ scumpă din lume o plăteşte, fără îndoială, un american, d. John Gates. Domnul acesta plăteşte 230 miĭ de francĭ (230 000) chirie anuală.

Trebue să adăugăm că d. John Gates locueşte în unul dintre cele maĭ frumoase hotelurĭ din New York.

Când acum câţĭ-va anĭ d Carol Schvab, unul dintre regiĭ trustuluĭ de petrol, plătea 50.000 de francĭ chirie, cifra era considerată ca un record. Acuma cifra aceasta pare foarte modestă. De alt-fel, gustul miliardarilor americanĭ pentru hotelurile mobilate devine din ce în ce tot maĭ mare.

Griul în Japonia. Se ştie că baza alimentaţieĭ japonezilor o formează orezul. Dar de cât-va timp pânea a început să fie consumată şi acolo. Canadieniĭ sunt aceia carĭ furnizează griŭ japonezilor.

Iată în ce mod ingenios aŭ procedat americaniĭ pentru a câştiga acea tă importantă clientelă. Acum câţĭ-va anĭ, grîul era aproape necunoscut în Japonia; a venit o foamete mare, care a dominat maĭ multe provinciĭ.

Guvernul Canadian a expediat îndată în Japonia griŭ în valoare de un sfert de milion. Pe sacĭ era scris cu caractere roşiĭ, în limba japoneză: «Dar al guvernuluĭ canadian».

Fie-care sac avea într'însul o indicaţie pentru facerea pâneĭ şi un pachet de drojdie.

De atuncĭ comandele aŭ început să curgă în Canada, din toate părţile Japonieĭ. Canadieniĭ şi aŭ asigurat un însemnat debuş ŭ pentru grânele lor.

Afacerile sunt afacerĭ.

Saprius

CEL MAI MIC CAL DIN LUME

Cel maĭ mic cal, care există în lume, îl posedă bogatul american Mr. Becls, care se ocupă cu cultivarea celebrilor Pony scoţianĭ. Calul pe care îl ţine în braţe Mr. Becls nu este maĭ mare ca o capră mică.

Inălţimea luĭ este de 46 centimetri. Calul acesta este foarte blând.

MAŞTILE GALBENE

MARE ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

Dânsa îl privia cu ochiî plinî de lacrimî, mirată că trecuse peste un adevăr, care totuşî era atât de simplu.

— Aşa în cât, dacă nu te reîntorcî în Anglia, veî fi silită să rămâî mereŭ necăsătorită, pe când eŭ, mica mea Violetă, voî fi silit să fac acelaşî lucru.

— Am jurat, răspunse Violeta, încreţindu-şî fruntea, este adevărat. Dar jurământul acesta mi-a fost smuls într'o oră când nu eram liberă.

— Cu toate acestea, e tot un jurământ. Numaî Iohn Lobster singur îţî poate reda libertatea.

Şi cu lacrimile în ochî, romancierul continuă :

— Ah, mica mea floare, nu maî vorbi. Lasă-mă să-mî fac datoria până la sfârşit în teribila aventură în care ne-am angajat. După aceia, poate că puterile misterioase carî vin tot-d'a-una în ajutorul iubireî, vor avea milă de noî!

Şi rămaseră mână în mână, până în clipa când Sara şi Mona se apropiară de eî.

— Plecăm maî departe, le strigă ducesa, de la distanţă.

— Chiar acum ?

— San a dat ordinul de plecare. Spăimântătoarea, dar pitoreasca noastră plimbare va reîncepe.

In adevăr, peste puţin plecară la drum tot în ordinea de la început.

Max se aplecă la urechea domnişoareî Fowler :

— Acuma, îî şopti dânsul, să nu maî avem alt gând de cât acela de a-l învinge pe San. După aceia îmî voî da toate silinţele pentru ca să te scap de jurământul pe care l'aî făcut. Va veni oare în urmă fericirea? Nu îndrăznesc s'o afirm. In orî-ce caz, veî avea libertatea să suferî fără lanţul sclavieî.

Dânsa îl scăldă în lunga şi albastra eî privire; dar răspunsul i se opri pe buze.

.... Atletul San mergea mereŭ înconjurat de ceî douî ştrengarî aî munţilor. Se părea că îşî făcuse chiar din eî un fel de gardă personală.

De altminterî, eî nu dedeaŭ nicî cea maî mică atenţie foştilor lor tovarăşî de drum. Nu se vedea nicî un gest, nicî o singură privire de înţelegere.

Dacă Max şi prieteniî săî n'ar fi fost înştiinţaţî maî dinainte, fără îndoială că acum s'ar fi crezut trădaţî.

Drumul e lung ; orele par ne maî sfârşite.

Puţin câte puţin soarele se lasă spre asfinţit, şi dispare. S'a înoptat.

Bandiţiî aprind torţe, şi caravana capătă un aspect fantastic.

Aşa, cu lumina aceasta, trec peste abise, străbat defilee lungî ; pante lungî sunt escaladate.

Oare drumul acela n'avea să se maî sfârşească nicî odată ?

Intr'un târziŭ ajunseră într'un fel de înfundătură ; păreţiî stâncelor se apropiaŭ unul de altul, părând că închid cu totul calea. Privind maî de aproape, aî fi zis că eraŭ nişte ziduri construite de mâna omuluî.

Dar calea era deschisă înainte, urmând nişte curbe sinuoase, şi dând în sfârşit din noŭ de aer larg.

In faţă era o prăpastie ; în faţa aceste! prăpăstiî, un părete perpendicular, al căruia vârf domina, cu vre-o cincî-zecî de metri, platoul.

Priveaŭ fără să înţeleagă.

Prăpastia le tăia calea.

Atuncî, de ce fuseseră aduşî până acolo ?

Intrebărî neformulate cu voce tare, căcî ni nenî nu părea să poată da vre-un răspuns.

Dar San înaintă spre dânşiî şi descălecă. Făcu un semn şi câţi-va războinicî se apropiară pentru a ajuta europenilor să se coboare la rândul lor.

— Ne vom opri aicî câte-va zile poate, glăsui San.

Apoî modulă o şueră'ură bizară, care atrase lângă dânsul pe ceî douî ştrengarî, împreună cu animalele lor.

Banditul îî primi cu un surâs; apoî, desmerdându-î, le zise :

— V'am făgăduit o plăcere, dragiî meî, acum a sosit momentul să vă vorbesc maî lămurit.

Şi reţinând cu un gest pe prizonierî, carî voiaŭ să se îndepărteze :

— Puteţî rămânea, doamnă ducesă ; rămâî şi d-ta, frumoasă domnişoară Mona; rămâneţî şi d-tră, domnilor, carî fără să fiţî siliţî de cine-va, aţî voit să pătrundeţî misterele Asieî. Eŭ nu pot avea nicî un secret pentru nişte oamenî carî trebue să moară.

Şi după ce râse cu poftă, adăogă :

— Şi apoî, cred că sunteţî şi d-tră curioşî să aflaţî ce aşteptăm noî aicî.

Acum se întoarse, spre ceî douî ştrengarî, şi arătându le cu mâna zidul perpendicular al stânceî, le zise:

— Ştiţî voî ce înseamnă zidul acesta de granit, dragiî meî ? Nu'î aşa că nu ştiţî?.. Eî bine ! . aicî este portul A care comandă intrarea secretă a templuluî subteran şi a mareî închisorî centrale.

Captiviî se clătinară ca nişte frunze zguduite de vânt.

Banditul murmură cu sarcasm :

— Eî, eî !.. Mona, Sara, inimele d-tră de femeî se emoţionează, când vă ştiţî aşa de a aproape de aceia pe carî 'î iubiţî. Numaî că... o prăpastie închide calea... portul din faţa noastră este o grămadă de stâncî, fără nicî o deschidere. Cum să ne continuăm calea? Cum să trecem peste prăpastie?

Acum izbucni într'un hohot de rîs hidos. Faţa îî exprima o răutate aşa de mare, în cât te înspăimântaî privindu-l.

— Eî bine, continuă dînsul, nu vă voî lăsa să staţî multă vreme în aşteptare. Există un mijloc pentru a vă faca să treceţî pe d'asupra abisuluî pentru face păretele de granit să se deschidă. e

Va fi de-ajuns, ca în legenda arabă, să cunoaştem cuvintele acelea care aŭ puterea de a comanda: «Sesame, deschide-te»!

Apoî, cu o linişte care era şi maî ameninţătoare încă, continuă :

— Cuvintele acestea vor fi pronunţate; veţî pătrunde în templul subteran, vă veţî apropia de aceia ale cărora imaginî vă chinuesc somnul... Dar, trebue să aveţî răbdare. Răbdare. Toate lucrurile trebuesc făcute la vremea lor.

Captiviî stăteaŭ nemişcaţî, tăcuţî.

Ce-ar fi putut oare să spue?

Toţî simţiaŭ că momentul prezis de Mona se apropiă, că aveaŭ să fie supuşî unor chinurî nemaî pomenite.

San rîdea mereŭ.

El 'şî spriji o mână de umărul ştrengaruluî îmblânzitor de pantere şi exclamă.

— Inchipueşte-ţî dragul meŭ, că acum câte-va lunî, venisem aicî dezolat. Nu mî maî rămânea de cât să plâng puterea Drapeluluî. Albastru, aproape cu totul distrusă. Dar trebuia să răzbun pe ceî morţî.

— Stăpînul Log!.. exclamă îmblânzitorul de pantere, cu un accent aşa de adevărat, în cât, fără de voia lor, prizonieriî se înfiorară.

Gigantul fu emoţionat şi dînsul ; cu cea maî mare bună voinţă, continuă :

— Da, stăpînul Log..... Iţî pare şi ţie răŭ după dânsul, şi aî dreptate.. Numaî dînsul singur era inteligenţa care putea comanda maşineriilor ştiinţeî.

Noî nu suntem de cât servitoriî săî devotaţî, slabî de când buzele sale s'aŭ închis, şi nu maî pot comanda.

Apoî, cu un gest de resemnare, ca şi cum ar fi voit să alunge nişte gândurî inoportune :

— Drapelul Albastru va renunţa la opera de exterminare a Europenilor. Acela care ar fi putut să ne conducă la o victorie complectă, nu maî există... Servitoriî săî n'aŭ de făcut altă ceva de cât să-şî răzbune stăpânil.

Şi cu o ironie rece, maî teribilă de cât cea maî aprinsă mânie, continuă :

— Ucigaşiî săî vor suferi, din ordinul meŭ, tortura foameî.

Un ţipăt de durere îl întrerupse; Mona îşî întindea spre dînsul mânele-î rugătoare :

— Ertare !.. Fie-ţî milă...

Dînsul o privi o clipă, cu o bucurie sălbatecă; apoĭ, cu aceiaşĭ ironie muşcătoare, răspunse:

— Cerĭ ertare, copilo? Oare aĭ uitat trecutul?.. Oare voĭ aţĭ făcut graţie stăpînuluĭ?.. Mă mir cum de a trecut atâta vreme, fără să fie răzbunat.

«Dar, v'o jur, răzbunarea nu va maĭ întârzia. Dodekhan şi ducele Lucian se vor stinge cu încetul. D-tră veţĭ îndura nişte chinurĭ teribile. Aicĭ ne vom opri. In fie-care zi voĭ veni să vă spun pînă la ce grad de slăbiciune aŭ ajuns dînşiĭ. Vă veţĭ gândi că lor le este foame. Nu veţĭ putea avea nicĭ o singură clipă de linişte, de uitare. Veţĭ simţi în piepturile voastre cele maĭ marĭ durerĭ pe care le-aŭ cunoscut vre-o dată oameniĭ».

Cu dinţiĭ strînşĭ, aplecându-se, pentru ca să poată privi drept în faţa prizonierilor, continuă:

«Când voĭ judeca că le-a maĭ rămas numaĭ puţine ore de trăit, vă voĭ conduce în templu, şi acolo, sub ochiĭ lor, lângă dînşiĭ, nişte călăĭ ingenioşĭ vĕ vor supune unor chinurĭ savante. Ah! şi iubiţiĭ noştri vor fi destul de slabĭ, pentru ca să numaĭ poată face nicĭ o singură mişcare, nicĭ o singură încercare de a vă veni în ajutor.

Acum, izbucni într'un rîs sălbatec.

— Ce maĭ speraţĭ oare? Veţĭ fi reuniţĭ după moarte. In lumea spiritelor veţĭ fi cu toţiĭ sclaviĭ stăpânuluĭ pe care l'aţĭ ucis.

De astă dată, prizonieriĭ rămaseră consternaţĭ.

Aşa dar, toate combinaţiile, toate planurile lor, eraŭ deschise de hotărârea omuluĭ acela.

Socotiseră că aveaŭ să poată pătrunde în templu. Acolo aveaŭ să dea lupta disperată, al căreia scop era eliberarea duceluĭ Lucian şi a luĭ Dodekhan.

Acum, se vedeaŭ reduşĭ la neputinţă. Despărţiţĭ de prietenii lor printr'un abis al căruia secret nu-l cunoşteaŭ, ce maĭ puteaŭ să spere oare?

Chiar dacă prin ajutorul tuburilor luminoase, l'ar fi putut reduce pe San, împreună cu întreaga-ĭ bandă, la neputinţă, ce câştigaŭ prin asta?

Aveaŭ să rămâe mereŭ în faţa unuĭ abis pe care nu-l puteaŭ trece, pe când dincolo, de cea-l'altă parte, Dodekhan şi ducele, aveaŭ să moară de foame.

Atletul îĭ privea de aproape, căutând să le citească durerea în ochĭ. Gusta dulceaţa răzbunăreĭ sale rafinate. In orĭ-ce asiatic doarme un călăŭ inconştient... Durerea altora este în tot-d'a-una o mare bucurie pentru oameniĭ de rasă galbenă... Vă puteţĭ închipui veselia luĭ San.

Dar, îmblânzitorul de pantere îĭ atinse braţul.

— Stăpâne?

— Ce voeştĭ, ştrengarule?

— Voesc să-ţĭ spun, stăpâne, că sunt mulţumit. Aĭ pregătit bine răzbunarea. Atletul se umflă în pene măgulit de acest compliment.

— Numaĭ că... reluă îmblânzitorul.

— Ce este? Nu cum-va aĭ găsit tu ceva maĭ bun?

— Ar fi fost cu neputinţă, stăpâne. Tu aĭ prevĕzut totul; dar acum, voesc să-ţĭ adresez o rugăminte.

— Vorbeşte fără teamă; sunt mulţămit de serviciile tale, şi-ţĭ voĭ acorda orĭ-ce 'mĭ veĭ cere.

Ştrengarul se înclină; figura sa mică, galbenă, exprimă bucuria cea maĭ completă.

— Stăpâne, murmură dânsul plecându-şĭ ochiĭ, ca şi cum ar fi fost el însuşĭ speriat de ceia ce avea să ceară; azĭ dimineaţă, mi-aĭ făgăduit mie şi tovarăşeĭ mele, că veĭ face orĭ-ce pentru noĭ.

— V'o făgăduesc şi acuma.

— Eĭ bine... voeştĭ ca, nu numaĭ să ne socotim plătiţĭ de osteneala pe care ne-am dat-o, dar încă să-ţĭ rămânem datorĭ?

— Vorbeşte.

— Eĭ bine, stăpâne, fă-ne plăcerea de a ne face pe noĭ agenţiĭ de comunicare între tine şi închisoarea centrală.

San îl privi mirat; dar îmblânzitorul, fără să se turbure, continuă:

— Da, ne-ar fi aşa de dulce să fim faţă la agonia asasinilor luĭ Log. Am voi aşa de mult să le putem striga: «Acelea pe carĭ le iubiţĭ sunt aproape de noĭ, şi în curând vor fi date pe mâna călăilor. Şi apoĭ, ne-am reîntoarce la prizonieriĭ de afară, şi le-am spune: «Sunt cincĭ, sunt şease zile, de când aceia pe carĭ îĭ iubiţĭ, n'aŭ maĭ mâncat nimica. Abia se maĭ pot târî în închisoarea lor; abia maĭ pot vorbi».

Faţa ştrengaruluĭ se metamorfozase. Ochiĭ săĭ aveaŭ acum expresia uneĭ sălbăticiĭ fără de păreche. Şi ca şi cum amândouĭ n'ar fi avut de cât un singur suflet, de cât o singură voinţă, faţa tovarăşeĭ sale avea aceiaşĭ expresie bizară de cruzime.

Europeniĭ priveaŭ, neştiind ce să creadă. Oare arta de a se preface putea să ajungă până la un atât de mare grad de perfecţie?

Şi dacă nu, atuncĭ singurele fiinţe în care maĭ puteaŭ spera, trecuseră de partea luĭ Log?

Dar ceĭ douĭ copiĭ n'aveaŭ nicĭ o singură privire pentru prizonierĭ.

Privirile lor imploraŭ buna voinţă a stăpânuluĭ San.

Acesta le răspunse surâzând:

— Da, da, aveţĭ dreptate, dragiĭ meĭ. Aşa trebue să fie!.. Log vă mulţămeşte din suflet: voĭ ştiţĭ să urâţĭ!.. Chiar de astă seară, dorinţa vă va fi împlinită.

După aceia îşĭ chemă războinicii.

— Să ridicaţĭ corturĭ, le ordonă dânsul. Blestemaţiĭ de europenĭ să fie închişĭ într'unul, şi păziţĭ de aproape.

Apoĭ, întinzând mâna spre ceĭ douĭ ştrengarĭ îmblânzitorĭ de pantere:

— Aceştia vor putea circula la orĭ-ce oră, pretutindenĭ, fără control. Dânşiĭ sunt ochiĭ meĭ, dânşiĭ sunt inima mea.

CAP. XI

Sub un cort spaţios, stăteaŭ grupate patru persoane. Eraŭ Max Soleil, Mona, ducesa de la Roche Sonnaile şi Violeta Fowler.

Trecuse acum o săptămână întreagă de când banditul San stabilise campamentul la picioarele templuluĭ central.

Pentru toţĭ, săptămâna aceasta fusese săptămâna celeĭ maĭ teribile agoniĭ morale.

In fie-care seară, îmblânzitorul de pantere şi tovarăşea sa, pătrundeaŭ sub cortul nenorociţilor.

Şi în faţa atletuluĭ care nu maĭ putea de bucurie, ceĭ douĭ chinejĭ făceaŭ darea de seamă amănunţită a activităţeĭ lor din ziua aceia.

Spuneaŭ nişte lucrurĭ bizare, teribile, nişte lucrurĭ carĭ păreaŭ a eşi din gurile unor halucinaţiĭ.

Făceaŭ descrierea drumuluĭ care conducea la închisoarea centrală. Tunelurĭ stâncĭ în cale, sinuozităţĭ, întorsăturĭ, un drum fantastic!..

Chiar portul A, cu marele tabloŭ de pe zidurile sale, era o enigmă vie. Tabloul acesta conţinea un plan făcut cu diferite culorĭ. Nimenĭ nu îĭ putea pricepe rostul. Nicĭ chiar însuşĭ stăpânul San.

Ba chiar dînsul dăduse ordin, ca nimenĭ să nu se apropie de cursele acelea, de teamă ca nu cum-va să fie vre-o cursă a luĭ Dodekhan.

Ştrengariĭ puseseră întrebărĭ gardienilor templuluĭ. Dar aceştia îĭ goniseră, plinĭ de mâuie.

Dodekhan singur ar fi putut lumina enigma.

In port stăteaŭ mereŭ de veghe zece oamenĭ.

Nişte galeriĭ subterane conduceaŭ pînă la sanctuar. Dargalerie nu este cuvîntul potrivit. Eraŭ nişte adevărate străzĭ, cu răspîntiĭ, cu pieţe.

Acolo se adunaŭ altă dată, în fie-care an, în luna Mezar-Iddi consacrată luĭ dom Parsi, stăpînul şi tatăl tuturor zeilor. Acela al căruia nume nu-l poate nimenĭ grava în întregime. Acolo, zic, se aduna societatea făuritorilor de rugăciunĭ, într'un fel de congres teologic profesional.

In aceste întrunirĭ se făcea recensia număruluĭ fraţilor, se stabilia budgetul necesar pentru timp de un an, se taxaŭ districtele asupra cărora era chemată bine cuvîntarea spiritelor cereştĭ.

(Va urma)

Poşta redacţiei

— —

Z. B., Ploeşti. — Articolele se vor pune. Numere vi s'ar putea trimite. Cea-l'altă întrebare—de o cam dată, nu.

N. I.—Se va pune în numărul viitor.

Către cititorĭ

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călĕtoriĭ saŭ vînătorĭ, în ţară saŭ strĕinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate redacţiuneĭ «Ziaruluĭ Călĕtoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureştĭ.

Reclama este sufletul comerciuluĭ

Anul IX. — No. 534. 10 Banĭ în toată ţara Miercurĭ 1 August 1907

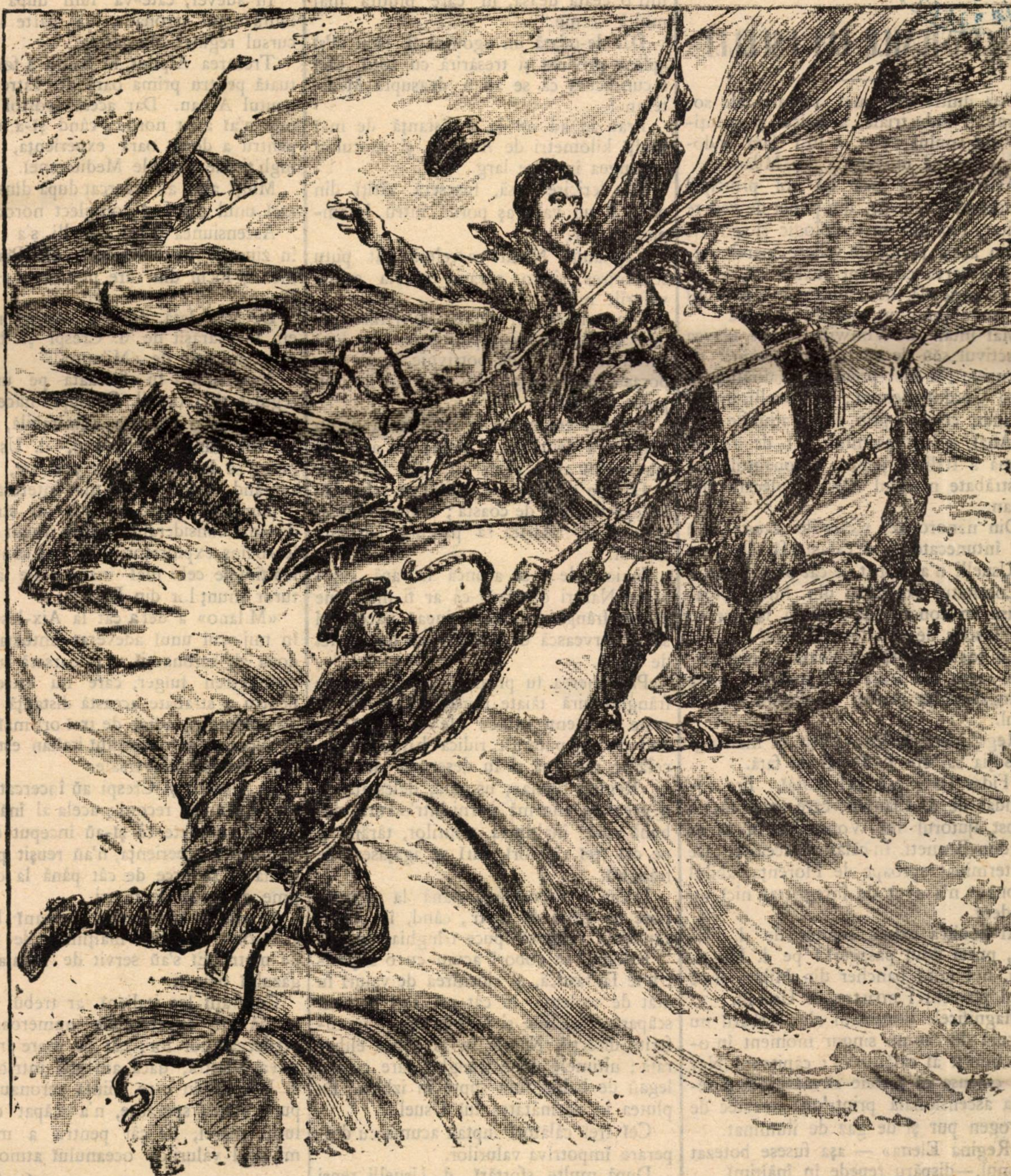
ZIARUL CĂLĂTORIILOR

SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5. — pe an în toată ţara
2.60 « ½ « « «

Redacţia şi Administraţia:
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare o dată pe sĕptĕmână
— MARŢEA —

Nacela se răsturnă şi balonul sbură spre norĭ. — Vezĭ pag. 2010.

ASCENSIUNILE LUI USUELLI

Una dintre cele maĭ remarcabile solemnitățĭ industriale, artistice și științifice ale anuluĭ 1906, a fost fără îndoială, exposiția universală din Milan.

Aeronautica a jucat un rol principal în această exposiție, din punct de vedere militar, teoretic, metereologic și sportiv.

Din acest punct de vedere, ziarele italiene observă cu drept cuvânt că, în acea tristă perioadă, doui dintre compatrioțiĭ lor, aŭ obținut un magnific succes.

Maĭ întâĭ d. Wonwiller, care n'avea la activul sĕŭ de cât un mic număr de ascensiunĭ, a luat premiul al douilea în cursa Gordon-Bennet; d. Usuelli, un alt milanez, celebru prin explorațiunile sale în Anzĭ, a luat premiul dat de regina mamă a Italieĭ, pentru aeronautul care ar străbate masivul Alpilor, plecând din Milan.

Din nenorocire, victoriile acestea aŭ fost întunecate de o catastrofă, din care d. Usuelli n'a scăpat de cât prin miracol.

Comitetul exposițieĭ din Milan organizase un concurs de distanță, la care nu s'aŭ înscris de cât douĕ baloane.

Cu toată ora târzie aleasă pentru plecare—zece ore seara — o mulțime mare se îngrămădea pentru a admira spectacolul.

Regele Italieĭ, întovărășit de mama și de soția sa, era și dînsul de față.

«Fides II» plecă cel dintâĭ. Era comandat de d. Cianetti, care maĭ târziŭ a fost ajutorul luĭ Wonwiller în cursa Gordon-Bennett. In călătoria aceasta, care s'a terminat aproape de Florența, abilul aeronaut n'a avut de înregistrat nicĭ un accident.

Al douilea balon, condus de d. Nazari, purtă douĭ pasagerĭ: pe d. Minolletti, fiul unuĭ bancher din Milan, și pe eroul povestireĭ noastre, d. Usuelli.

Magnificele iluminațiĭ ale serbăriĭ nu apărură de cât un singur moment în ochiĭ uimițĭ aĭ călătorilor; căpitanul Nazais crezuse că trebue să mărească puterea ascensională printr'un amestec de hidrogen pur și de gaz de iluminat.

«Regina Elena» — așa fusese botezat balonul,—dispăru repede în înălțimĭ.

La o distanță oare-care, echipagiul zări niște farurĭ, indicând prezența măriĭ. Se apropiaŭ repede de golful de Genua și se pregăteaŭ să se coboare, pentru a înlătura o scufundare în apele măriĭ. De odată însă, se produse o bruscă schimbare de vânt, și balonul fu aruncat repede în direcția Apeninilor.

Câte-va ore după aceea, călătoriĭ distingeaŭ în depărtare orașul Florența; cum începuse să se lumineze de ziuă, avură satisfacția de a vedea în împrejurimele orașuluĭ pe concurențiĭ lor, ocupațĭ cu desumflarea balonuluĭ. Asigurațĭ de-acum de victorie, se lăsară învăluițĭ într'o ceață deasă, în care plutiră maĭ multă vreme.

Dar de-odată un zgomot îĭ făcu să'șĭ aplece privirea și tresăriră cu toțiĭ, căcĭ recunoscură că se aflaŭ deasupra Mediteraneĭ.

Eraŭ în adevĕr la o distanță de maĭ mulțĭ kilometri de Ancona și vântul îĭ împingea în spre larg.

Din fericire însă, fuseseră zărițĭ din port, și un vaporaș porni întru întâmpinarea lor.

Căpitanul Nazari acceleră cât putu scoborîrea, și în curând nacela atinse valurile măreĭ.

Din nenorocire, elementele natureĭ păreaŭ că făcuseră complot împotriva lor; curentul era așa de potrivnic, în cât vaporașul care plecase în ajutorul lor, nu putea înainta.

Balonul era acum la o distanță de un kilometru de țărm, și poate cu ajutorul curentuluĭ ar fi ajuns cu bine la uscat.

Dar pe neașteptate vântul se schimbă, îndepărtându-ĭ de coastă; atuncĭ, ceĭ treĭ oamenĭ să hotărîră să parcurgă distanța în not.

Inainte de a se arunca în apă, căpitanul Nazari observă că ar fi maĭ bine să tae frânghiile care rețineaŭ nacela, și să se servească de aceasta, ca de un fel de barcă.

Propunerea fu primită, și șease dintre frânghiĭ fură tăiate repede. Dar în aceste momente critice ale operațieĭ, un curent maĭ puternic ridică balonul; nacela se resturnă și fu deșertată de apă.

«Regina Elena», ușurată, delestată de o greutate enormă, porni într'o cursă nebună spre înălțimea nourilor, târând și pe ceĭ treĭ călătorĭ, carĭ se agățaseră de frânghiĭ.

Urcarea se continuă până la o înălțime de 1200 de metri, când, în sfîrșit, căpitanul reuși să apuce frînghia supapeĭ.

Balonul se coborî acum cu o repeziciune fantastică, și ciocnirea de valurĭ fu atât de violentă, în cât ceĭ treĭ oamenĭ scăpară frînghiile și fură aruncațĭ în diferite direcțiĭ. Nacela fu și dînsa eliberată; ultimele douĕ frânghiĭ care o maĭ legaŭ de balon fură rupte în izbire. Ea plutea în vecinătatea luĭ Usuelli.

Ceĭ treĭ călătorĭ luptaŭ acuma cu desperare împotriva valurilor.

După multe sforțărĭ, d. Usuelli reuși să ajungă nacela și se agăță de dînsa. Ceĭ douĭ tovarășĭ aĭ săĭ îșĭ găsiră moartea în valurĭ.

Din Ancona, balonul fusese zărit din noŭ, și un vaporaș pornise în ajutor. D. Usuelli fu remorcat pe jumătate nebun; când îșĭ veni în fire, el povesti că luase vasul salvator drept un monstru marin, care venea să-l înghită.

Cu toată teribila încercare prin care a trecut, d. Usuelli s'a declarat pe deplin satisfăcut de grandoarea spectacoluluĭ pe care-l contemplase, și a adăogat că este gata să reînceapă, îndată ce se va ivi prilejul.

In adevĕr, câte-va lunĭ după aceea, îndrăznețul aeronaut, lua parte la concursul regineĭ Margareta.

Trecerea Alpilor în balon a fost efectuată pentru prima oară de către aeronautul Arban. Dar acest apostol al științeĭ n'a avut noroc; când șĭ-a încercat pentru a doua oară experiența, a fost înghițit de valurile Mediteraneĭ.

Mulțĭ alțiĭ aŭ încercat după dînsul, dar nicĭ unul n'a fost complect norocos.

Ascensiunea d-luĭ Usuelli s'a efectuat în ziua de 11 Noembrie, din Piața Armelor, locul din care plecase și «Regina Elena».

De astă dată, eroul povestireĭ noastre era întovărășit de d. Crespi și balonul purta numele de «Milano».

Ascensiunea fu efectuată pe un vânt regulat și favorabil. Deasupra naceleĭ aerul era de o puritate admirabilă, așa în cât tot timpul drumuluĭ, d. Usuelli a putut să ia niște clișee perfecte, reprezentând vârfurile cele maĭ interesante.

Timp de patru ore cât aŭ străbătut distanța considerabilă dintre Milan și Aix-les-Bains, exploratoriĭ aŭ putut contempla înălțimele cele maĭ inaccesibile ale tuturor munților din Europa.

«Milano» a debarcat la Aix-les-Bains, în mijlocul unuĭ adevĕrat entuziasm. A doua zi, aeronauțiĭ se întoarseră la Milan cu un tren fulger, care nu întrebuință pentru a străbate această distanță de cât 12 kilometri, adică de treĭ orĭ maĭ mult.

Succesul aeronautuluĭ italian este succesul științeĭ universale.

D. Usuelli și Crespi aŭ încercat acum un al douilea record: acela al înălțimeĭ.

Dar cu toate că șĭ-aŭ început de maĭ multe orĭ experiența, n'aŭ reușit până acuma să se urce de cât până la o înălțime de 7000 de metri.

Se știe că aeronauțiĭ germanĭ Berson și Suring, aŭ atins înălțimea de 10,000 de metri. Eĭ s'aŭ servit de inhalațiunile gazuluĭ oxigen.

Confrațiĭ lor italienĭ ar trebui să ție seamă de experiențele numeroase ale predecesorilor lor; cât de mare ar fi durerea noastră, dacă am afla într'o zi că d. Usuelli, în care știința aeronautică îșĭ pune atâtea speranțe, n'a scăpat de valurile măreĭ, de cât pentru a muri în mijlocul valurilor oceanuluĭ atmosferic!

C. Arg.

EXCURSIUNI IN JUDEȚUL MUȘCEL

Valea Cheiĭ cu trăsura și călare (Excursiune de o zi)

Se poate merge cu trăsura din Câmpulung până la Podul Dâmboviței în 2 și jumătate saŭ 3 ceasurĭ. Este preferabil de oprit la Rucăr pentru dejun. Dacă plecăm la 9 dimineața din Câmpulung, vom fi la Rucăr la 11; vom pleca după masă la 12 și jumătate, și la ora 1 vom sosi la Podul Dâmboviței. Aicĭ încălecăm, și lăsând șoseaua la stânga, luăm o potecă care ne duce în Valea Cheii, ceva maĭ sus de gura eĭ, care este inaccesibilă.

Din acest punct vedem scurgerea Văeĭ Cheiĭ în Dâmbovița, apele ocupând toată lărgimea văeĭ între stâncile verticale ale munților Ghimbavu și Dealu Sasuluĭ. Mergând pe Valea Cheiĭ, în sus, când trecem între păreții de piatră asemănându-se cu cunoscutul defileŭ de la Dâmbovicioara, valea lățindu-se ne arată case risipite între fânețurĭ. După un ceas și jumătate de drum pe această vale, ajungem la un loc unde se vede o apă căzând de pe coastă printre stâncĭ. La prima vedere aĭ zice că este un afluent al Văeĭ Cheiĭ. Insă se observă numaĭ de cât, că afluentul ar avea maĭ multă apă de cât râul. In realitate nu este de cât o derivație naturală a râuluĭ.

Urcându-ne puțin pe coastă, vedem această apă eșind dintr'o gaură unde puteam intra aplecându-ne puțin; după doĭ pașĭ ne putem ridica; suntem într'o peșteră măricică. Apa pe care o vedem afară sărind sgomotoasă între stâncĭ, aci se scurge domol, pe nisip. Trecem de treĭ orĭ în apă, până dăm de fundul groteĭ; aicĭ se aude un sgomot de nu te maĭ înțelegĭ vorbind. Sgomotul este produs de căderea apeĭ, însă nu se vede pe unde cade. Apa 'șĭ-a săpat un canal în stâncă și ese pe sub pârâul care se scurge prin peșteră. Intorcându-ne, găsim o ramificație în panta destul de repede cu bolovanĭ surpațĭ. Probabil că apa se scurgea p'aci înainte. Pe tot drumul nostru sunt stalactite și stalagmite. Eșind la lumină, dacă vrem să vedem origina apeĭ care am văzut-o în peșteră, maĭ mergem pe Valea Cheiĭ în sus câțĭ-va kilometri; apa scade foarte repede în calea noastră, până umblăm pe uscat, maĭ mergem puțin și găsim iar apă, și câțĭ-va metriĭ maĭ departe râul for ează două brațe: unul se pierde în pământ pe calea ce am urmat-o; cel-alt, cu apă maĭ multă, la contactul uneĭ stâncĭ se bagă într'o gaură unde nu putem intra. Aceasta este apa care ese din peștera de la Vale. De la peșteră până aicĭ am făcut cam o jumătate de oră. Am văzut partea cea maĭ frumoasă din Valea Cheiĭ și este vreme să ne înapoiăm. Intr'un ceas și jumătate suntem iar la Podul Dâmboviței și pe la 8 seara ajungem în Câmpulung.

Valea luĭ Ivan (Excursiune două zile)

Prima zi: 10 ceasurĭ de drum, dintre carĭ 2 cu trăsura și restul călare.
A doua zi: 13 ceasurĭ de drum; puțin pe jos, maĭ mult călare, și 2 ceasurĭ trăsură.

Plecare din Câmpulung la 8 dimineața: 2 ceasurĭ cu trăsura până la Rucăr. D'aci călare suim dealul numit Arșița, de unde coborâm în Dâmbovița maĭ sus de Cheile de la Podul Dâmboviței, la un cătun numit pe Dâmbovița. Merinde nu se găsesc de loc aicĭ. Nu este măcar o cârciumă. Căutăm dar un loc la umbră ca să stăm la masă și desfacem proviziile ce le-am adus din oraș. La ora 1 pornim pe valea Dâmboviței în sus. Timp de 3 ceasurĭ și jumătate și maĭ bine, mergem în de-a lungul Pietreĭ Craiuluĭ. Poalele munteluĭ sunt în pantă dulce în general.

Pe d'asupra lor, calcarele din vârf ne arată crăpăturĭ și ziduri prăpăstioase carĭ coboară până în apropierea stânelor. Pe la orele cincĭ ajungem la un cătun compus din vre-o 20 case numit la Cojocarĭ, unde vom găsi călăuza noastră I. Cojocaru. In dreptul cătunuluĭ este gura Văeĭ luĭ Ivan, afluent al Dâmboviței. D'aci părăsim Valea Dâmboviței pentru a merge pe Valea luĭ Ivan, până la stâna cu acelaș nume, unde ajungem într'un ceas. Putem dormi la stână; dar amatoriĭ de comfort aŭ luat cu eĭ un cort. Până se face cortul, se adună lemnele și se gătește masa. Innoptează. Ne culcăm de vreme, ca să ne sculăm de dimineață.

A doua zi deșteptare la 6, plecare la 7. Am putea merge călare până aproape de peștera pe care avem de gând s'o vizităm; dar e cam răcoare de dimineață la munte, și mergem pe jos ca să ne încălzim. O potecă bună ne duce printre rămășițele uneĭ păduri de brazĭ exploatată de curând până în apropierea stâncelor pe carĭ le vedeam erĭ în Valea Dâmboviței. Aicĭ am eșit din pădure. Ultimul sfert de ceas e ceva maĭ greŭ: lăsăm poteca și suim pe o surpătura de bolovanĭ, urcuș obositor, dar foarte scurt. Este orele 8 și jumătate. Am ajuns. «Asta e peștera, exclamă cel din urmă sosit, dar nu văd de cât o gaură unde n'o să putem pătrunde». «Nu vezĭ că a intrat deja unul; dacă încape unul, încap și maĭ mulțĭ». «Ce folos dacă am intrat, răspunde cel din peșteră; aicĭ stăm în picioare, dar la doĭ metri se înfundă iar». Puțină răbdare, ne spune călauza, aprindețĭ lumânările și haidețĭ înainte». Ne aplecăm ca să intrăm, ne ridicăm; doĭ metri maĭ departe, unde se parea că se înfundă, aplecându-ne maĭ mult, trecem maĭ departe și ajungem într'o peșteră înaltă. Acum mergem încet înainte, căcĭ suim ca pe o coastă, și trecem la fie-care pas peste bolovanĭ marĭ. Este curios de observat absența completă de stalactite și stalagmite ce aicĭ nu poate fi imputată vandalismuluĭ trecătorilor, căcĭ nicĭ măcar ciobaniĭ nu trec în apropiere, iarba fiind prea rară pe locurile acestea bolovănoase.

După ce am ajuns în fund, căutăm să explorăm ramificațiile pe carĭ le-am văzut în drumul nostru și care la întoarcere se găsesc toate la stânga noastră. Aicĭ dificultățile încep; panta devine mult maĭ repede: suim ca pe o scară; o scară însă unde ar lipsi multe trepte; mânile lucrează tot atât cât și picioarele. Această gimnastică nu e de gustul tuturor; maĭ toțĭ ne așteaptă în galeria principală. Ajungem la ultima ramificație. Nicĭ cu mânile nu ajungem la gura eĭ.

Ne suim pe umeriĭ unuĭ om înalt care ne-a însoțit cu bagajul, și ajutându-ne cu brațele putem intra. Această galerie are multe cotiturĭ, observăm însă că în direcția lor generală toate galeriile secundare formează liniĭ aproximativ paralele. Toate galeriile pe care le am văzut le am cercetat până am dat de fund; aceasta spre a verifica spusele călăuzeĭ noastre, că ar exista p'acolo o comunicație cu o altă peșteră pe care o s'o vedem eșind d'aci; nu am găsit o ast-fel de comunicație. Călăuza noastră de alt-fel, saŭ de frică, saŭ de lene n'a vrut să ne însoțească în galeriile secundare; socotim dar că s'a lăudat spunând c'a văzut acea comunicație.

Eșim la lumină. Cu vizitarea groteĭ a trecut cam un ceas. Acum mergem de-a lungul stâncelor verticale spre miază-zi. Abia am umblat 5 minute și la o cotitură, zidul de piatră pe lângă care mergem, se află departe de noĭ de 20 metri; înaintea luĭ un arc de triumf natural par'că deschide o cale spre vârful munteluĭ. Acest arc de triumf este celebrul cerdac al luĭ Stanciu, cântat în poesiile populare. Insă dacă mulțĭ l'aŭ cântat, prea puținĭ l'aŭ văzut. Aicĭ, spune legenda, era refugiul haiduculuĭ Stanciu. Pe sub Cerdac e imposibil să trecĭ: o surpătură de bolovanĭ pe o pantă mare s'ar rostogoli imediat pe îndrăznețul care ar călca acolo, omorându-l pe loc. Și totușĭ trebue să ajungem pe d'asupra unde se află a doua grotă, care, ne spune iar legenda, era locuința haiduculuĭ, pe când cerdacul era numaĭ postul luĭ de observație. Alăturĭ de cerdac, răzemate de stânca verticală, se află două prăjinĭ de brad. Aceste prăjinĭ sunt aduse acĭ numaĭ din vara asta de lucrătoriĭ carĭ aŭ tăiat padurea, și care aŭ venit să vază cerdacul. Ast-fel suntem siguri că nu sunt putrede, și ne vom sui pe ele. Până aicĭ și cucoane ar fi putut lua parte la excursiune.

D'aicĭ înainte însă, dacă sunt și doamne, este prudent ca ele să aștepte la piciorul cerdaculuĭ întoarcerea bărbaților. De alt fel nicĭ toțĭ bărbațiĭ nu se vor hotărî să mearga maĭ departe. Ceĭ ce vor rămâne jos, se vor consola cu privirea vîrfuluĭ Pietreĭ Craiuluĭ și a munteluĭ Papușa. In timpul ăsta noĭ ne suim pe

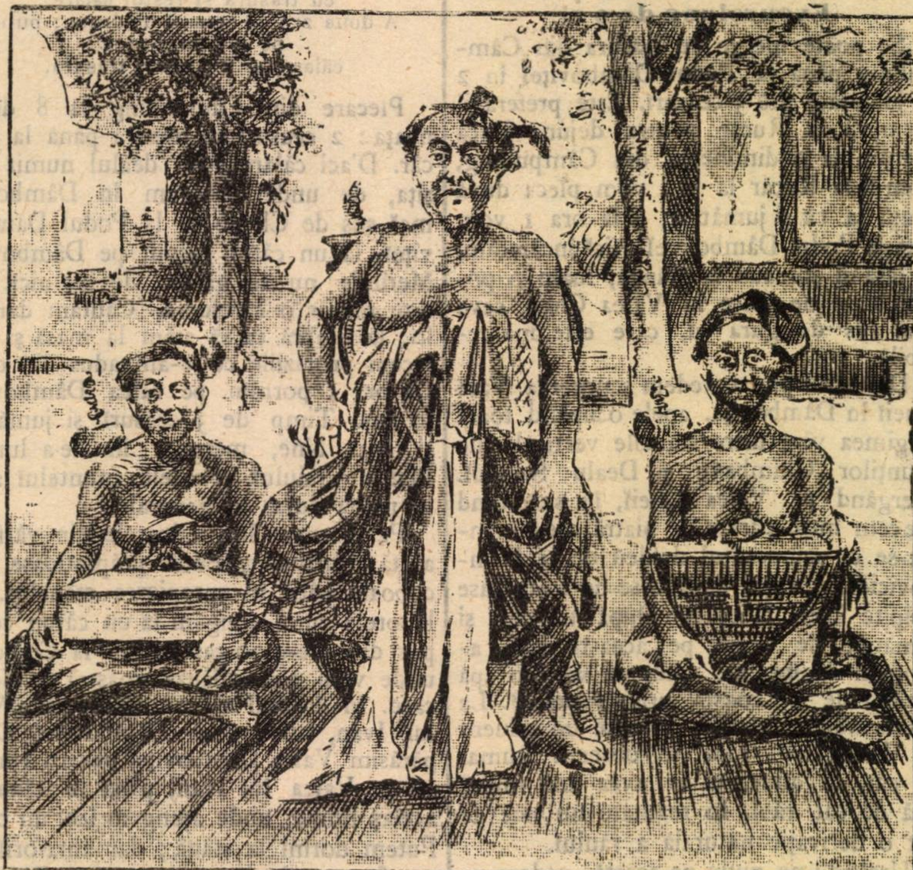
prăjinile de brad (cam 12 metri verticalĭ), facem câțĭ-va metri pe un teren bolovănos, ajungem pe o poiană și d'aicĭ vedem gura peștereĭ pe d'asupra uneĭ stâncĭ de vr'o 3 metri înălțime. Calăuza noastră nu a vrut să ne însoțească în această peșteră. De alt-fel prea puține persoane aŭ vizitat-o vr'odată. Nu maĭ credem poveștile călăuzeĭ noastre care ne afirmă că a condus aicĭ în două rândurĭ câțĭ-va tinerĭ, căcĭ vedem că pe unde pretinde că a condus pe alțiĭ, nu îndrăznește să meargă nicĭ pe urma noastră. Această peșteră a maĭ fost vizitată acum vr'o 6 anĭ de prietenul nostru N. Giurescu, care însoțea douĭ geologĭ, unul român, d. Popovicĭ Hatzeg, altul francez, d. de Martonne. După spusele prietenuluĭ nostru, d-lor aŭ intrat puțin în peșteră, și constatând imposibilitatea de a pătrunde maĭ departe din cauza panteĭ foarte marĭ, s'aŭ retras. Profitând de această informație, luasem o frînghie cu noĭ. Legat cu această frînghie, pe care o ținea camaradul meŭ și maĭ mulțĭ țăranĭ, am pătruns maĭ departe în peșteră, alunecând pe spate, căcĭ panta prea mare nu-mĭ permite de a umbla.

Intrebuințând toată frînghia disponibilă, departe de a ajunge în fund, aud după zgomotul pietrilor care cad sub picioarele mele că adâncimea este foarte mare. Cu felinarul ce-l am în mână zăresc la douĭ metri înainte galeria deja foarte înclinată pe care staŭ, transformându-se într'un puț vertical de vr'o 5 metri diametru. Eșim cu toțiĭ la lumina cu gândul de a ne maĭ întoarce pe aicĭ maĭ bine preparațĭ. Coborâm la piciorul cerdaculuĭ. D'acı în treĭ sferturĭ de ceas ne întoarcem la stână, tocmaĭ la ora dejunuluĭ. La unu pornim și în 40 de minute ajungem în Dâmbovița unde încălecăm. Mergând acum pe vale în jos, o luăm la trap. La ora 4 părăsim din noŭ Dâmbovița suind spre vârful Arșițeĭ; la 5 și jum. suntem în Rucăr, și de aci cu trăsura ajungem la 8 seara în Câmpulung. Cine dispune de maĭ multă vreme, poate să combine această excursie cu ascensiunea saŭ de la stâna din Grindu la vârful Pietreĭ Craiuluĭ (2240 metri), (a se băga de seamă în acest caz a nu coborĭ în Transilvania), saŭ de la stâna din Plaiul, la Vârful Pietricicăĭ (1800 m). Din amânduă vârfurile, Piatra Craiuluĭ și Pietricica, coborâtul spre Valea luĭ Ivan este greŭ; din Piatra Craiuluĭ el reușește numaĭ unor persoane bine antrenate. Prin urmare cine nu-șĭ cunoaște puterile, este maĭ bine să se abție, de cât să se expue la neplăcerĭ grave.

V. A. Golescu.

(«Anuarul S. T. R»).

Ultimul principe independent din India olandeză

Ilustrația noastră de maĭ sus reprezintă portretul Sultanuluĭ din Bali, care din cauza corpuluĭ de expediţiune olandez, s'a sinucis străpungându-se cu pumnalul, în fața haremuluĭ sĕŭ. După aceea s'aŭ sinucis și femeile sale.

ARCHIPELAGUL MONSTRILOR

ROMAN DE AVENTURI

DE

LOUIS BOUSSENARD

— Urmare —

CAP. VII

Totor apăru.—Huilă și petrol.—O lovitură de tun.—Aprinde!—Matelot, mecanic și căpitan.—Lupta.—Două eroine.—Incendiul.

Izolațĭ în teribila lor închisoare metalică, bieţiĭ copiĭ nu maĭ putură rezista multă vreme.

In curând curentul de aer care venea de afară și căruia i se expuneaŭ cu o îndrăzneală temerară, nu maĭ fu suficient pentru a ĭ răcori.

Corpul le era arzător, sîngele părea că fierbe în vine. Trebuiaŭ să înceteze munca aceea saŭ maĭ pe urmă avea să fie prea târziŭ.

Gândiți-vĕ că eraŭ sub equator, unde chiar în aer liber temperatura este maĭ mare de 35 grade.

Merinos se clătina, dar se ținea destul de bine încă. El aruncă în mașină o ultimă lopată de cărbunĭ.

In timpul acesta tovarășile sale plângeaŭ de desperare; Nelly se lăsă să cadă la pământ lângă cuptor.

— Vom muri, murmură dînsa, cu vocea stinsă. Da, vom muri aicĭ fără să vedem cerul liber.

Credincioasa canadiană se târî lângă dînsa și sprijinindu-ĭ capul pe genunchĭ, ĭĭ zise cu dulceață:

— Curaj, miss Nelly, curaj!.. Inaintăm mereŭ și în curând vom pune ca-

păt tuturor relelor... Ce ne pasă de suferințele prezentului, când ne rămâne mereŭ speranța în viitor?..

— Draga mea Mary!. Cât eștĭ tu de bună și de curagioasă!. Și cât mă simt de rușinoasă văzându-mă așa de slabă!..

«Oh!.. aşĭ voi să am puterea unuĭ bărbat!..

«Să maĭ încerc.

Și ridicându-se în picioare cercă să se apropie din noŭ pentru a arunca o lopată de cărbunĭ în foc.

Dar se opri suspinând:

— Oh, aicĭ e infernul, infernul!..

— Curaj! Vom fi salvate!..

— Nu maĭ pot!.. Nu maĭ pot!..

— Ah, da, sufer și eŭ... sufer mult!

Harry le privea plin de tristeță, simțind bine că nicĭ dînsul n'avea să poată continua multă vreme.

Cu o ultimă sforțare maĭ umplu odată cele treĭ focare, apoĭ veni să cadă și dînsul într'o parte, murmurând:

— De astă-dată s'a sfârșit.

«Oh, cât de grea este viața une-orĭ!..

Zece minute încă și focul, nealimentat avea să se stingă și vasul să se oprească...

Incapabilĭ de a se mișca, ceĭ treĭ tinerĭ ar fi dat o împărăție întreagă pentru o gură de apă.

Tăceaŭ, respirând zgomotos și nu maĭ aveaŭ nicĭ puterea necesară pentru a ridica vocea în mijlocul aceluĭ zgomot de mașinăriĭ.

De o dată, sus, răsună o detunare violentă, care domină zgomotul mașinelor și zgudui cu putere vasul.

O lovitură de tun!.. Se ridicară toțĭ treĭ galvanizațĭ, privindu-se cu neliniște.

Harry exclamă furios:

— Hell damit!.. Ce naiba maĭ este și asta?..

«Așa dar am fost atacațĭ și Alik răspunde? Dar atuncĭ cine ține bara, cine conduce vasul?

«Insă voesc să știŭ ce se întâmplă!.. Și apoĭ dacă va fi să mor, cel puțin să mor la soare, sub cerul albastru și liber... nu închis aicĭ în iadul acesta!.

— Da, da, să ne urcăm sus!.. Să părăsim infernul acesta!.. exclamă Nelly.

«Nu mi s'ar putea întâmpla nimic maĭ răŭ... Și dacă e vorba de moarte, maĭ bine să murim acolo sus..

Și în momentul când se pregăteaŭ să își părăsească postul, o ușe se deschise și Totor apăru. Era cu fața descompusă, inundat de sudoare, dar se ținea încă destul de bine.

— Eĭ bine!.. strigă dînsul... ațĭ dezertat de la posturile d-voastră tocmaĭ în momentul suprem?..

Nelly înaintă spre dînsul și împreunându-șĭ mâinele, murmură:

— Totor, amicul meŭ, vezĭ bine că ne înăbușim... că murim...

— Șease-zecĭ și cincĭ de grade!.. Drace! S'ar fi copt și o balenă... Cu toate acestea încă cincĭ minute și apoĭ va fi salvarea pentru toțĭ...

— Totor, ce se întâmplă? întrebă Merinos.

— Suntem atacațĭ și Alik ne apără.

— Singur?..

— Drace!.. Nu cum-va d-voastră bănuițĭ că ne-a sosit vre-un ajutor din lună?

— Dar bara, cine ține bara?..

— Fixată solid la dreapta!.. «Morgan» merge drept înainte la întâmplare...

— De unde știĭ tu asta?..

— Mi-a spus-o Alik.

— Dar tu însu-țĭ?.. Ce-aĭ făcut cu cârma?

— Lăsată în voia eĭ.

«Ne trebuesc vaporĭ mulțĭ, acum îndată!

— Dar dacă vasul se va lovi de vre-o stâncă?

— Asta îl privește!..

«Ni se cer vapoĭ... să ascultăm!..

— Nu maĭ putem lupta... Uite, Nelly și Mary sunt pe jumătate moarte, după minunĭ de răbdare și de energie...

— Sărmaniĭ meĭ amicĭ, mă întreb cum ațĭ putut rezista până acum?..

O a doua detunătură răsună. Apoĭ se auzi vocea puternică a luĭ Alik.

— Vaporĭ!.. Miĭ de tunete!.. Go!.. go ahead!..

— O idee! exclamă Totor... Cărbuniĭ sunt prea greĭ... Urmați mă... Am eŭ o idee...

«Va fi ca absintul pe care l'am pus în rezervoriul automobiluluĭ... țĭ-aducĭ aminte, în Australia?

Totor trecu în încăperea de alăturĭ și toțĭ îl urmară.

Acolo era depozitul de huilă și de petrol pentru curățitul și unsul mașineĭ.

Totor strigă în gura mare:

— Luațĭ și d-voastră cât vețĭ putea...

El însușĭ dădu exemplul; peste cincĭ minute vre-o două-zecĭ de bidoane fuseseră transportate în camera mașinelor.

— Acum dați-vă îndărăt, strigă Totor.

Și deschizând portița primuluĭ focar, aruncă înăuntru un bidon de huilă și unul de petrol.

Tot așa făcu și cu cele-l'alte două focare. Apoĭ reveni lângă amiciĭ săĭ, și când Merinos, înspăimântat, exclamă: «Ne veĭ arunca în aer»!.. dînsul începu a râde cu hohote:

— Eĭ și?.. exclamă ștrengarul când își potoli ilaritatea; nu trebue să fim și noĭ ca caraghiosul acela care se temea de ploae înecându-se...

In acelașĭ timp în cuptoarele mașineĭ se auziră niște pocniturĭ repezĭ și flacărĭ țîșniră afară.

— Așa!.. Acum va fi combustibil de ajuns și cred că d. Alik va fi mulțumit de presiune...

— Ura!.. exclamă Merinos, trăiască Totor!..

Americanul nu-și putea stăpâni entuziasmul, cu toate că în situația în care se afla ar fi avut de făcut alte lucrurĭ cu mult maĭ bune.

— Așa!.. continuă Totor; presiunea s'a ridicat destul...

«Acum, d-șoarelor, putețĭ să vĕ urcațĭ pe punte.

— Dar d-ta, d-le Totor?

— Vĕ întovărășim și noĭ, domnișoară Nelly, dar numaĭ pentru cincĭ minute; după aceea ne vom cobori din noŭ să alimentăm mașinele.

Cele două fete n'așteptară să fie poftite de două orĭ. Aveaŭ să revadă în sfârșit din noŭ albastrul ceruluĭ și să aspire aerul curat.

Așa este tot-d'a-una cu lucrurile omeneștĭ. Nu le prețuim de cât atuncĭ când nu le maĭ avem.

In fie-care zi, în toate clipele, neîntrerupt ne bucurăm de aerul pe care îl respirăm, de spațiul în care ne mișcăm și cu toate acestea s'ar părea une-orĭ că avem oare-care dispreț pentru ele.

(Va urma)

O vînătoare de girafe

Una dintre cele maĭ plăcute vînătorĭ din Africa este aceea a girafelor.

Această vînătoare pe lângă că nu cere o iscusință deosebită, este și foarte avantagioasă. Vânătorul rămâne în tot-d'a-una pe deplin mulțumit.

Iată ce mi-a povestit cu privire la o ast-fel de vînătoare un vechiŭ amic.

Vara trecută mă aflam la Banana (Statu Congo). Afacerile mă reținuseră cam mult timp. Vaporul cu care plecasem din Marsilia, făcuse cursa de două orĭ. In timpul celeĭ din urmă suferi niște micĭ stricăciunĭ, așa că echipagiul fusese nevoit să aștepte câte-va zile pentru a repara avariile. Mă făcuĭ în acest timp bun prieten cu căpitanul vasuluĭ, d. Camilli, un italian foarte priceput și cu o adevărată pasiune pentru vânătoare. De alt-fel și mie îmĭ place foarte mult vînătoarea, așa că rămăseĭ pe deplin mulțumit când d. Camilli îmĭ propuse că a doua zi să întreprindem o vînătoare de girafe,

De dimineață, plecarăm. Eram însoțițĭ și de un servitor corsican al d-luĭ Camilli. Toțĭ aveam niște carabine milităreștĭ excelente luate de pe bord.

Ne-am îndreptat în spre o pădure vecină, pe care străbătând-o, puteam să ajungem într'o poiană. Aci speram să găsim girafe. După două ore de mers prin pădure, iată-ne în poiană. Ne așezarăm la marginea pădureĭ pe iarba plină încă de rouă. Uitând cu totul de vânătoarea noastră, cât-va timp ascultarăm poveștile spuse de servitorul căpitanuluĭ, care avea un talent deosebit de a povesti.

Iată girafele!.. Aceste cuvinte eșiră de odată din piepturile noastre. In adevăr, o ceată de girafe se afla la o distanță mică de noĭ. Animalele nu ne văzuseră, vederile lor fiind oprite de ceĭ câțĭ-va

arborĭ mărginaşĭ. Dar totuşĭ puteam fi vĕzutĭ.

— Lungiţi-vă la pământ şi ascundeţi-vă după arborĭ fără sgomot, şopti Camilli. Girafele vor veni în spre noĭ să mănânce frunze. Nu daţĭ foc, până ce nu vom comanda.

Girafele, fără a prevedea ce le aşteaptă, înaintaŭ spre noĭ repede. Toţĭ ţineam puşca la ochĭ. Un spaţiŭ de vre o 30 metri ne despărţea de ele.

— «Foc!» strigă Camilli.

Treĭ detunăturĭ răsunară şi treĭ girafe lovite căzură. Ceata se opri. Animalele speriate ridicară capetele. In timpul acesta noĭ încărcam din noŭ. Traserăm. Alte treĭ girafe căzură. Una dintre ele, uşor rănită, se ridică şi fugi după ceată, care speriată, o luase la fugă înapoĭ. In câte-va momente era departe.

Atuncĭ, bucuroşĭ de succesul nostru, ne duserăm la girafele rănite. Patru dintre ele muriseră. Una, de şi grav rănită, maĭ trăia încă. A trebuit să-ĭ maĭ tragem un glonţ ca să moară.

După ce, nu cu maĭ puţină greutate, închee amicul meŭ, am jupuit victimele noastre, am plecat mulţumiţĭ.

N. I.

MOŞTRIĬ NATUREĬ

Puţine monstruozităţĭ prezintă un interes aşa de mare ca şarpele cu două capete pe care-l reprezintă fotogravura noastră.

Maĭ întâiŭ de toate şarpele acesta este viŭ, ceea-ce constitue o vădită superioritate asupra celor-l'alţĭ monştriĭ care de obiceiŭ sunt expuşĭ prin borcane cu spirt.

Apoĭ aparţine uneĭ clase zoologice, în care asemenea anomaliĭ sunt foarte rare.

Viţeĭ cu două capete s'aŭ descoperit de maĭ multe orĭ, dar în lumea şerpilor, asemenea monştri sunt foarte rarĭ; tot aşa printre batracienĭ şi printre peştĭ.

S'aŭ văzut broaşte cu câte cincĭ labe şi micĭ fenomene, expuşĭ în toate părţile, dar nicĭ odată animalele acestea n'aŭ prezentat un cap dublu.

Şarpele cu două capete despre care vorbim astă-zĭ, nu este un mit.

Este un boa, care trăeşte actualmente în Royal Aquarium din Londra, unde, după cum lesne se poate bănui, constitue marea atracţie a vizitatorilor.

Monstrul acesta cu două capete şi cu un singur corp, nu ne face oare să ne gândim la faimoasa hidră de la Lerna, pe care a decapitat-o odinioară, în timpurile mitologice, gigantul Hercul?

Nu e vorba, dacă este să credem izvoarele cele maĭ serioase pe care le avem din acele timpurĭ îndepărtate, hidra de la Lerna poseda şeapte capete, pe când cele din Royal Aquarium n'are de cât două.

Dar principalul merit este că n'are un singur cap, nu-ĭ aşa?

Şi apoĭ, se ştie bine că astă-zĭ totul degenerează.

Cele două capete ale monstruluĭ par a trăi foarte bine unul cu altul, şi animalul este cât se poate de voinic.

Ba chiar în comparaţie cu alte animale de specia sa ţinute în captivitate, monstrul cu două capete pare mult maĭ bine dispus, mult maĭ vioĭ... Fără îndoială că are şi dânsul conştiinţa superiotăţiĭ sale asupra celor-l'alţĭ tovarăşĭ monocefalĭ, conştiinţă care îl face să se umfle... în pene, de mândrie.

Şearpele cu douĕ capete

Nimic nu poate fi maĭ curios de cât să staĭ să observĭ monstrul acesta în timpul cinelor sale.

Abia aŭ zărit cele două capete prada, care cele maĭ de multe orĭ este compusă dintr'un epure pe jumătate mort de frică, şi se aruncă asupra eĭ cu o lăcomie furioasă.

Şi cu toate acestea, orĭ cât de mare le este voracitatea, cele două capete se respectă reciproc, nesmulgându-şĭ nicĭ odată unul altuia bucăţile de carne.

Ele par a ghici că aparţin aceleiaşĭ corp, şi că sunt reunite prin aceiaşĭ raţiune socială.

Ne întrebăm cât de mare ar fi uimirea şi groaza unuĭ primitiv, saŭ chiar a unuĭ ţăran european, neştiutor de existenţa fenomenelor teratogenieĭ, când s'ar vedea de odată faţă în faţă cu un asemenea monstru bicefal.

Privind asemenea fiinţe anormale, ne putem da cu înlesnire seamă de modul în care aŭ fost create diferitele legende ale antichităţeĭ, legende care aŭ fost transmise din generaţie în generaţie, şi înflorite pe cât se poate.

Este destul să observăm câte-va cazurĭ analoage cu acela al şarpeluĭ din Royal Aquarium, pentru ca să ne putem imagina buna credinţă a dragonilor cu două capete, dintre care unul dormea în timpul cât cel-l'alt sta de veghe, şi vice versa. N'avem oare aicĭ principiul cel maĭ echitabil al împărţireĭ munceĭ?

Să notăm că dragoniĭ aceştia înşuşĭ, care joacă un aşa de mare rol în fabulele antichităţiĭ maĭ cu seamă ca paznicĭ aĭ comorilor, carĭ s'aŭ bucurat de un renume desăvîrşit în romanele cavalereştĭ din veacul de mijloc şi în superstiţiile din China, aŭ şi eĭ o origină cât se poate de naturală.

In adevăr, ce este un dragon, după autoriĭ carĭ l'aŭ descris? Un şearpe înaripat.

Astă-zĭ e demonstrat prin cele maĭ pozitive constatărĭ paleontologice, că păsările se coboară din reptile, din primele reptile apărute pe glob cu milioane de anĭ înainte de apariţia omuluĭ.

In numărul vertebrelor şi în flexibilitatea gâtuluĭ unor păsărĭ se găsesc şi astă-zĭ încă caracterele generale ale şearpeluĭ.

Despre lebădă, de exemplu, am putea spune că e un şearpe perfecţionat, un şearpe de apă, căruia i-aŭ crescut pene.

Pterodactiliĭ, acele fiinţe monstruoase ale ereĭ secundare, carĭ aŭ fost primiĭ locuitorĭ aĭ aeruluĭ, ne oferă exemple sigure de tranziţie între speciile animale.

Tranziţia aceasta a fost afirmată de Lamark, stabilită de Darwin şi astă-zĭ este universal recunoscută de către toţĭ oameniĭ de ştiinţă, cu toată împotrivirea îndărătnică pe care o maĭ pune încă religia.

Poate că asemenea monştri, reprezentanţĭ aĭ tranziţieĭ dintre specĭ, maĭ trăiaŭ încă pe pământ în momentul când aŭ apărut primiĭ oamenĭ, în momentul când a început vorba articulată.

Şi cine ştie dacă nu cum-va vre-uniĭ dintre eĭ nu s'aŭ perpetuat şi maĭ târziŭ, lăsând o impresie neştearsă în mintea omuluĭ, de unde îşĭ aŭ origina şi legendele?..

Acum câţĭ-va anĭ ziarele franceze povesteaŭ un fenomen foarte curios şi foarte turburător.

La Biserta o capră născuse un ed care avea figura unuĭ copil, părul blond şi ochiĭ albaştri. Din fericire această fiinţă hibridă n'a trăit; ce-ar fi fost existenţa sa!

Oare viaţa unuĭ monstru analog n'a dat naştere legendeĭ minotauruluĭ cretan,

Aissuaiĭ se dedaŭ la straniile lor exerciţiĭ, pe o piaţă publică

MÂNCĂTORIĬ DE ŞERPI

In fundul uneĭ rade imense, care se lărgeşte în depărtare până la palmieriĭ de la Monastir, o plajă strimtă de nisip fin desparte marea de înaltele ziduri îndărătul cărora se întinde Suna, cel maĭ important port al Tunisieĭ, după capitală.

E o veche colonie feniciană, fosta Hadrumetum a mareluĭ împărat Traian, faimosul cuib de piraţĭ contra cărora s'a războit regele Carol al V-lea. Oraşul pare scăldat în mare.

Zidurile sale scăldate în lumină sunt aşezate pe maĭ multe trepte, care se urcă într'o pantă dulce spre Kasbah, transformată azĭ în cazarmă.

Suna este unul dintre oraşele indiene care nu s'a modernizat; ea îşĭ păstrează aproape în întregime aspectul eĭ oriental. Numaĭ în spre mare se văd câte-va case construite europeneşte.

Oraşul arab, înconjurat de zidurĭ întărite, este tot timpul cât se poate de însufleţit.

Fie-care stradă îşĭ are specialitatea sa şi populaţia sa deosebită. Icĭ vezĭ sicilienĭ cu ochiĭ negri, dincolo soldaţĭ din infanterie franceză, colonĭ carĭ ţin prăvăliĭ.

In umbra porţilor, copiĭ pe jumătate goĭ, se bat şi se aleargă, în timp ce pe stradă trec ofiţeriĭ călare, printre căruţaşiĭ carĭ îşĭ bat măgariĭ şi printre femeile cu obrazul spoit negru.

In zilele de iarmaroc domneşte o învălmăşală fără nume.

Zilele acestea le aleg de obiceĭ «Aisuaiĭ» pentru a-şĭ face apariţia în public.

In mijlocul unuĭ cerc de curioşĭ, o fiinţă omenească foarte bizar îmbrăcată, se aşează la pământ. El scoate dintr'un instrument muzical nişte sunete cadenţate şi monotone. De-o dată, dintr'un paner plin cu cârpe, care e aşezat la o distanţă de câţĭ-va paşĭ, apare un superb şearpe naiah.

El merge drept spre cântăreţ, şi se opreşte lângă dânsul, fermecat de cadenţa monotonă a bizareĭ muzicĭ.

Aceasta nu este de cât partea primă a programuluĭ. Savantul Aisua urmează executarea prin exerciţiile cele maĭ variate.

E o adevărată jucărie pentru dânsul să-şĭ scoată un ochiŭ din orbită, saŭ să-şĭ străpungă ambele fălcĭ cu un cuĭ ascuţit, fără ca o singură picătură de sânge să-ĭ ude obrazul bronzat.

Fermecătorul maĭ face şi multe alte minunĭ; dar şedinţa nu este cu adevărat completă, de cât după ce a apucat şi a rupt în două, între dinţĭ, unul dintre aceĭ micĭ şerpĭ veninoşĭ aĭ Africeĭ, a cărora muşcătură nu iartă nicĭ o dată.

Spectacolul acesta se repetă în treĭ saŭ patru părțĭ ale orașuluĭ. După aceia, fermecătoriĭ se adună la un loc și pleacă maĭ departe pentru a'șĭ continua exercițiile. Eĭ nu se vor maĭ reîntoarce de cât într'o zi de mare ceremonie, cu muzica și drapelul în frunte, pentru a se ruga pe mormîntul vre unuĭ om venerat. Căcĭ, nu trebue să uităm, Aissuaiĭ constitue o adevěrată sectă religioasă.

Să pătrundem în unul dintre templele lor. E o sală destul de spațioasă. Plafondul, în formă de domă, este susținut de un dublu șir de coloane, ale cărora capiteluri foarte artistice, sunt luate fără îndoială, din vre-un templu roman.

Ruinele romane sunt carierele de piatră ale constructorilor arabĭ.

Coloanele acestea aŭ vězut altă dată celebrîndu-se cultul luĭ Jupiter și a Minerveĭ; înaintea lor aŭ ars mirodeniile care se urcaŭ spre olimpul antic.

Inaintea lor ard astăzĭ substanțele misterioase, de-asupra cărora Aissuaiĭ se hipnotizează, spre cea maĭ mare glorie a luĭ Allah.

In fundul săliĭ este o bancă săpată în zid. O pînză scumpă o acopere. Aicĭ este locul de onoare care ne așteaptă, alăturĭ de marele șef, mokadhemul. In stânga un grilaj des închide loja femeilor invizibile și voalate, care aŭ venit pe o ușă dosnică să ia și ele parte la pioasa ceremonie.

Din centrul cupoleĭ atârnă un candelambru de cristal, care poartă lămpĭ micĭ de sticlă ce daŭ o lumină discretă.

Prin diferite locurĭ atârnă lanterne colorate, asemănătoare cu acele ale macagiilor de prin gările noastre.

De alt-fel sala este destul de bine luminată, căcĭ se maĭ aprind și lumânărĭ și diferite alte globurĭ colorate, pline cu oleĭ.

Pe zidurĭ sunt încadrate versete din Koran.

Intr'un colț sunt așezate ramurĭ de cactus, pregătite pentru exercițiĭ.

Intre coloane, în centru, frațiĭ staŭ în jurul unuĭ brasero. Maĭ mulțĭ dintre eĭ aŭ în mână instrumente muzicale.

Indărătul lor, de-a lungul ziduluĭ opus, staŭ vre-o treĭ-zecĭ de Aissuaĭ, cu brațele încrucișate pe piept, așteptând semnalul.

Toțĭ sunt foarte tinerĭ și îmbrăcațĭ cu cea maĭ mare simplicitate. Picioarele și umeriĭ descoperițĭ.

Contrar preoților catolicĭ, aceștĭ clericĭ poartă tot capul ras, afară de o șuviță în creștet. După credința lor, de această șuviță îĭ vor apuca îngeriĭ după moarte, pentru a-ĭ urca în paradis!

Un răutăcios spunea că preoțiĭ catolicĭ îșĭ rad creștetul capuluĭ, pentru că n'ar avea dorința să se urce în paradis; dar se vede bine că acesta judeca prin analogie...

Mokademul, șeful religios al secteĭ, stătea lângă noĭ, nemișcat. Era un bătrîn frumos, mândru, cu figura regulată și cugetătoare. Barba și mustățile sale albe îl făceaŭ să semene cu Crist, un crist îmbătrânit.

Privirea-ĭ stinsă și resemnată se aprindea une orĭ de niște licărirĭ înflăcărate, care arunca tremurul în rândul tinerilor Aissuai.

Toată puterea, tot prestigiul săŭ, era o simplă afacere de hipnotizm.

Dar ceremonia începuse. Frațiĭ din mijlocul templuluĭ intonaŭ niște cântece dulcĭ, care-țĭ legănaŭ sufletul într'o atmosferă de voluptate.

Era o melodie prelungită, monotonă, adormitoare, întreruptă numaĭ din când în când de câte o notă maĭ stridentă.

S'ar fi zis că eraŭ în fața primelor sforțărĭ ale unuĭ monstru adormit, care voește să se redeștepte.

Dar în somnolența acesteĭ muzicĭ eraŭ accente care anunțaŭ vecinătatea furtuneĭ.

Puțin câte puțin notele instrumentelor se ridicară, cântărețiĭ prinseră a bate din palme și sunetele se accelerară.

Acum în locul monotoneĭ și adormitoareĭ melopeĭ, era o muzică zgomotoasă, nebună, drăciască, epileptică. Vocea cântăreților devenise ascuțită, pătrunzătoare, ajungând pînă la vibrațiile cele maĭ înalte, preschimbându-se în țipete sălbatece.

Atuncĭ, din fundul lojeĭ lor ascunse, femeile care se rugaŭ, completară concertul.

Strigătele lor plângătoare și stridente, sfâșiaŭ aerul iu! iu! iu! iu!

Auzind zgomotul acesta, aceste sonorităţĭ neobișnuite și supraomeneștĭ, un vizitator profan se simte răŭ dispus, ameţit, pe jumătate hipnotizat.

De la primele murmure ale cântăreților, frațiĭ care staŭ înșirațĭ lângă zid, se strâng unul lângă altul, din instinct, convulsiv, cu mânele lipite de corp.

Ochiĭ lor vagĭ sunt fixațĭ spre luminele colorate ale săliĭ, saŭ spre figura mokademuluĭ. Ceremonia este condusă de sub-șeful secteĭ, care accelerează saŭ moderează cântecele, după cum crede.

El imprimă întregeĭ coloane niște mișcărĭ ritmice, de o regularitate enervantă.

Tot zidul omenesc începe să se miște, ca un val de apă.

In unele momente aĭ impresia că toțĭ oameniĭ se vor rostogoli într'o parte ca niște soldațĭ de plumb.

Dar aproape îndată se ridică, și se înclină tot așa de mult în partea opusă, cu repeziciunea unuĭ fulger, cu regularitatea uneĭ pendule.

Oscilațiile încep a fi întovărășite de gemete penibile, care scandează mișcările.

Monotonia acesteĭ ne maĭ sfîrșite melopeĭ învinge toate resistențele.

Corpurile slăbesc și mișcările încep să devie inconștiente.

Frunțile sunt acoperite de sudoare, pupilele se dilată, orbitele se lărgesc și devin albe; buzele atârnă în jos, fără forță; corpul întreg adoarme.

Atuncĭ, pe neașteptate, câțĭ-va se deslipesc din șireag. Eĭ aleargă unul după altul, cu privirea fixă, rătăcită; se opresc în fața șefuluĭ și-ĭ sărută turbanul.

In gesturile lor înfrigurate și epileptice ne ating, și nu suntem tocmaĭ veselĭ când săbiile zboară pe de-asupra capetelor noastre, în niște mișcărĭ neregulate.

După aceia se trântesc la pământ, se rostogolesc în toate sensurile, se trântesc cu capul de pietre, îșĭ smulg părul, și execută mișcările cele maĭ abracadabrante în timp ce tanc-tamurile sonore îĭ întreţin într'o stare continuă de catalepsie.

Cu o perzistență încăpățânată, cu o lăcomie exasperată, cu o dorință bolnavă de suferință și de suplicii, cu o trebuință furioasă de a oferi durerĭ originale celuĭ atot-puternic și prea înalt, eĭ se aruncă cu corpurile asupra tuturor obiectelor ascuțite pe carĭ le întâlnesc în cale și se lovesc cu săbiile.

La început, martiriĭ voluntarĭ nu es din rândurĭ de cât cu timiditate, în micĭ grupe.

Dar în curând ne vedem înconjurațĭ de un cerc de nebunĭ carĭ urlă, se rostogolesc la pământ, îșĭ smulg hainele, fac săriturĭ de animale de pradă; ne vedem în mijlocul unor indivizĭ cu ochiĭ injectațĭ de sânge, cu buzele spânzurând în jos, inconștiențĭ de mișcările pe carĭ le fac, posedând însă toată energia, toată forța sistemuluĭ lor nervos.

Uniĭ dintre eĭ îșĭ împlântă în obrajĭ, sub orbite, în umerĭ, niște bucățĭ de fer lungĭ, terminate prin câte o bulă rotundă. Bula aceasta este introdusă sub piele și i se dă o mișcare de rotație foarte repede.

Ca să nu urle de durere, martirul vociferează cu voce tare rugăciunĭ în onoarea luĭ Alah.

In locul în care a fost introdus instrumentul de tortură, rămâne o gaură care nu sângerează, întocmaĭ cu n nu sângerează brațul uneĭ isterice când e tăiat cu un pumnal.

Mokademiĭ exercită asupra proseliților lor o putere fascinatoare și magnetică de necrezut.

Dacă un general care 'șĭ conduce armata în luptă, ar putea să aibă atâta putere de stăpânire asupra soldaților săĭ, ar eși fără îndoială învingător, chiar de ar avea să lupte cu un dușman de zece orĭ maĭ numeros.

Secta Aissuailor merită să fie studiată de aproape.

Arg.

Poșta redacției

I. Ant., Constanța.—Se va publica.
Z. B.— E mult maĭ bine să fie scurte articolele.

UN NOŬ ROBINSON CRUSOE

Eram secundul vasuluĭ «Peruvian». In una din călătoriile pe ocean, întâlniĭ printre pasagerĭ pe unul din duşmaniĭ meĭ ceĭ maĭ înverşunaţĭ.

Cum îl zăriĭ începuiŭ să mĕ plimb furios pe punte şi să scrăşnesc din dinţĭ.

In acest timp vasul înainta cu repeziciune, împins de un vânt favorabil, dar în apropiere de capul Horn se arătară nişte norĭ, anunţându-ne că norocul nostru e pe sfârşite. Barometrul se lăsa din ce în ce maĭ jos, pe când vântul de la nord sufla cu maĭ multă putere. Aceasta era pe seară; a doua zi în zorĭ trebuirăm să lăsăm pânzele şi a treia zi le ridicarăm din noŭ. Dar către apusul soareluĭ cerul se întunecă şi maĭ mult, iar vântul deveni maĭ furios. «Peruvian» era o frumoasă şi puternică corabie, totuşĭ trosnea acum din toate încheiăturile. Un val enorm mătură puntea, luând cu el maĭ multe baloturĭ de bumbac.

Treĭ zile şi treĭ noptĭ ţinu furtuna şi marea era atât de turburată, în cât nu puturăm cu nicĭ un chip să cârmim vasul. Mergeam la voia întâmpläreĭ. După calculele făcute de căpitan, ne găseam la maĭ multe sute de kilometri de drumul obişnuit al vaselor.

A treia seară, rupt de oboseală, mĕ coboräĭ în cabina mea, lăsând vasul sub conducerea căpitanuluĭ. Noaptea era foarte întunecoasă şi începuse a ploua. Mĕ aruncaiŭ îmbrăcat în pat şi dormiĭ somnul omuluĭ trudit de muncă.

Mĕ deşteptaiŭ nu ştiŭ cât timp de la aceasta căzând jos din pat. In acest interval auziĭ trosnind scândurile de d'naintea corăbieĭ.

Intru cât-va ameţit de căzătură şi de somn, mĕ repeziĭ sus. Nu făcusem doŭĭ paşĭ când «Peruvian» se aplecă şi se lovi a doua oară de ceva. Catartul cel mare trosni, rupându-se de la bază şi căzu în mare. In acelaşĭ timp simţiĭ oameniĭ echipagiuluĭ trecând pe lângă mine spre a părăsi corabia. Ştiam că ultima speranţă le era bărcile de salvare. Am zis că 'ĭ-am simţit trecând, din cauză că mugetul măreĭ şi zgomotul vântuluĭ mĕ asurzise, pe când întunericul mĕ orbea cu totul. Nu credeam însă că bărcile vor rezista maĭ bine ca corabia însăşĭ; dar cum tot echipagiul se îmbarca pe ele, mĕ deciseiŭ săĭ urmez. Maĭ întâiŭ însă mĕ repeziĭ în cabină să iaŭ scrisorile şi actele tatăluĭ meŭ. Zăvorul dulapuluĭ se închisese în momentul ciocnireĭ vasuluĭ şi trebuind săl sparg, pierduiŭ maĭ mult timp de cât crezusem. Totuşĭ eşiĭ teafăr pe bord, strângând scrisorile la piept. Acum era în zadar să strig saŭ să caut prin întuneric; cea maĭ mare şalupă plecase, luând cu ea pe toată lumea.

Nicĭ n'avuiŭ timp să mĕ maĭ gândesc ce să fac. Pe neaşteptate fuĭ trântit jos de un val şi de o zmucitură a vasuluĭ, care fu aruncat între stâncĭ, sfărâmându-i-se partea dinainte. Mĕ gândeam: dacă valurile nu vor scoate vasul dintre stâncĭ pînă la ziuă, atuncĭ maĭ am speranţă de scăpare. După ce 'mĭ-am obosit ochiĭ căutând să străbat întunericul, să văz împrejurimile, nedescoperind de cât licărirea tristă a spumeĭ valurilor, mĕ târâiŭ pînă lângă scara cabinelor, aşteptând moartea saŭ sosirea zileĭ.

Pe măsură ce se apropia ziua, scădea şi furtuna. Vasul nu se mişcase din loc. Puţin maĭ înainte de răsăritul soareluĭ putuiŭ distinge câte ceva. Mi se părea că aud zgomotul unor loviturĭ date din când în când în peretele vasuluĭ expus vântuluĭ. Soarele răsări. Lumina fiind complectă, căutaiŭ să văd cauza acestuĭ zgomot.

La prima privire azvârlită pe d'asupra balustradeĭ, văzuiŭ că el e făcut de şalupa aruncată în apă de nenorociţiĭ ofiţerĭ, colegiĭ meĭ. Ea era răsturnată şi se lovea de coastele corăbieĭ, fiind împinsă de valurĭ. N'am avut nevoe să mĕ uit şi a doua oară pentru a mĕ convinge că toţĭ s'aŭ înecat.

Două catarte eraŭ încă în picioare. Mĕ urcaiŭ pe unul şi de acolo, la lumina bine-cuvântată a zileĭ, descoperiĭ o mică insulă stâncoasă, situată abia la vr'o doŭĭ kilometri de stâncile în carĭ era înţepenită corabia. Incepuiŭ să mĕ gândesc la scăpare. Mĕ suiĭ apoĭ maĭ sus ca să văd unde este curentul şi unde este loc de trecere printre stâncĭ.

Corabia fusese aruncată pe de-asupra stâncilor, însă drumul de la ea şi pînă la insulă, nu era aşa de primejdios cum mi 'l închipuisem. Mĕ dăduiŭ jos pentru ca să văz ce pot face cu barca.

In momentul când picioarele mele atinseră puntea, auziĭ un zgomot surd, ca un fel de loviturĭ din ce în ce maĭ taiĭ, carĭ veneaŭ din partea cabinelor. Când acest zgomot îmĭ atinse urechia, fuĭ atât de surprins, în cât abia mĕ putuiŭ ţine pe picioare. Nicĭ nu'mĭ trecuse prin gând că a maĭ rămas pe corabie altă fiinţă afară de mine. Imĭ veniĭ în fire şi alergaiŭ acolo.

Zgomotul venea de la cea din urmă cameră de culcare. Uşa se încuiass, fără îndoială, în momentul ciocnireĭ corăbieĭ. Strigaiŭ: Cine e acolo? O voce slabă îmĭ răspunse ceva, dar nu înţeleseiŭ nimic. Mĕ urcaiŭ pe nişte scaune şi uitându-mĕ prin grilajul de d'asupra uşeĭ, mĕ găsiĭ faţă în faţă cu ochelariĭ albaştri aĭ... duşmanuluĭ meŭ.

Dumnezeŭ să mĕ erte, dar din tot echipagiul şi dintre toţĭ pasageriĭ numaĭ pe acesta n'aşĭ fi vrut săl maĭ găsesc viŭ. Din toată lumea noĭ ne iubeam maĭ puţin şi noĭ scăpaserăm. Totuşĭ luaiŭ o secure şi spărseiŭ uşa. Când mĕ urcasem sus, mĕ izbise un miros tare de alcool şi acum când eram faţă în faţă cu d-nu Clisold (aşa se numea), văzuiŭ că era beat şi avea lângă el treĭ sticle de cognac goale.

— Ce s'a întâmplat corăbieĭ? mă întrebă el iute şi mândru.

— Veĭ vedea îndată, îĭ răspunseĭ.

Cu aceste cuvinte îl luaĭ de mână şi îl târâĭ pe punte. Ştiam că tabloul îngrozitor ce i se va desfăşura înaintea ochilor îl va trezi. Nu mă înşelasem. La vederea corăbieĭ aplecate într'un mod atât de periculos şi pe jumătate acoperită de apă, el îmĭ căzu în genunchĭ şi rămase aşa ca împietrit. Atuncĭ îl ridicaĭ în sus şi aşezându-l pe un balot îl lăsaĭ la aer să se trezească de tot. El băuse zile întregĭ în cabină, căcĭ nu'l văzusem de cât în timpul furtuneĭ. Chiar dacă smucitura corăbieĭ l'ar fi trezit şi ar fi strigat în ajutor, nu putea să fie auzit în mijlocul sgomotuluĭ şi a încurcătureĭ ce domnea în acel groaznic moment.

După ce se trezi, îl puseĭ să 'mĭ ajute şi se supuse ca un miel. Cerul se înora iar arătând că furtuna avea să înceapă peste puţin timp. Desfăcurăm amândoŭĭ barca de la locul eĭ şi aşezarăm înăuntru tot felul de proviziĭ: biscuiţĭ în vr'o 3 cutiĭ, apă, carne, pâine, conserve, maĭ luaĭ apoĭ o busolă, un felinar, câte-va lumânărĭ şi vr'o 5 cutiĭ de chibriturĭ pe carĭ le puseĭ în buzunar. In ultimul moment mă gândiĭ la o puşcă, la iarbă şi la cartuşe. Găsiĭ în cabina căpitanuluĭ iarbă, gloanţe şi un pistol vechiŭ de buzunar, care era într'o cutie cu medicamente. Trebuĭ să mĭ umplu mesc cu atâta de frică să nu pierd prea mult timp, care era atât de preţios.

Luaĭ cu mine şi cutia cu medicamente fără să fi ştiut la ce ar fi putut să'mĭ servească. După ce am isprăvit preparativele, împinserăm barca de pe punte în apă, care acoperea partea dinainte, am apucat lopeţile ordonând luĭ Clisold să nu se mişte dacă nu vrea să facă o bae forţată din care jurasem că nu'l voiŭ maĭ scoate şi văsliĭ spre insulă.

Intâlnirăm o mulţime de obstacole, dar din fericire Clisold nu se mişcă de loc. După ce eşirăm dintre stâncĭ debarcarăm cu uşurinţă într'un golf nisipos.

Din momentul în care părăsisem vasul şi până la insulă nu schimbasem o singură vorbă. Insă ajunşĭ aci îl puseĭ să'mĭ ajute să scot proviziile din barcă. El se uită urât, dar se supuse. Plecaĭ apoĭ să cercetez insula şi văzuĭ că n'avea o lărgime maĭ mare de 2 km., iar în circumferinţă putea să aibă vr'o 6. Ca alimente nu văzuĭ de cât rădăcinĭ sălbatice şi câte-va vegetale în mijlocul mărăcinilor deşĭ ca peria. Nu văzuĭ nicĭ un arbore, nicĭ o cretură vie şi nicĭ vr'un semn de apă dulce. Urcat pe ridicătura cea maĭ înaltă a insuleĭ 'mĭ plimbaĭ de jur-împrejur privirea căutând să văd dacă nu eraŭ alte insule locuite prin vecinătate, dar nu văzuĭ nimic, căcĭ timpul era ceţos.

Când fuseĭ sigur că locul e pustiŭ, când 'mĭ aduseĭ aminte de distanţa ce ne separa de drumul vapoarelor şi când

mă gândiĭ la puținele proviziĭ pe carĭ le luasem, făcuĭ planul să mă întorc cu barca la corabie cu intenția desperată de a căuta apă și alimente. Intenția era desperată pentru că noriĭ se grămădeaŭ, se îngroșaŭ și se făceaŭ maĭ negri din minut în minut. Vântul se întărea mereŭ și vedeam semnele furtuneĭ, care trebuia să vie maĭ sălbatică și maĭ furioasă ca orĭ când. In acest timp Clisold învelise proviziile cu o pătură și bea liniștit dintr'o sticlă cu cognac ce scosese din buzunar.

— Aĭ să te înecĭ și eŭ voiŭ avea porția dublă, fură cuvintele luĭ când îĭ spuseĭ că mă duc iar la corabie.

— Da, și tu veĭ muri la rêndul tăŭ de foame, îĭ răspunseĭ eŭ cu ciudă suindu-mă în barcă. Vâsliĭ spre corabie, dar privind în spate spre vânt, văzuĭ că era prea târziŭ. Apa începuse să se agite și corabia era ascunsă de ceață. Vruĭ să mă întorc, dar tocmaĭ în acel moment mă ajunse furtuna, care 'mĭ răsturnă barca asvârlindu-mă cu capul în jos în mare. Un val enorm mă aduse până lângă insulă și apoĭ începu să mă tragă înapoĭ. Mă luptam din toate puterile să scap de sub puterea luĭ și dacă mișcarea refluxuluĭ ar maĭ fi întârziat o jumătate de minut eram tras la larg și pierdut. Dar un al douilea val mă luă și mă aduse iar lângă insulă. Aci îmĭ afundaĭ brațele în nisipul moale ast-fel că valul nu mă maĭ putu lua înapoĭ. Inainte de a veni al treilea, eram culcat pe nisip uscat.

După ce mă odihniĭ puțin, mă duseĭ în valea unde lăsasem proviziile și găsiĭ pe Clisold răsturnat pe cutiĭ și acoperit bine cu pătura.

— Ah! 'mĭ zise el cu o mare mirare, nu te-aĭ înecat?

— Nu, îĭ răspunseĭ și n'aĭ să aĭ porția dublă.

— Dar cât voiŭ avea? mă întrebă.

— Partea ce ți se cuvinte.

— Și cât timp 'mĭ va ajunge aceasta?

— Alimentele dacă le veĭ economisi îțĭ vor ajunge vr'o 3 săptămânĭ, iar apa vr'o 15 zile.

La aceste cuvinte el puse sticla la gură.

— Mĭ-a înghețat și măduva din oase, îĭ spuseĭ eŭ să văd dacă îmĭ va da și mie puțin cognac.

— Și eŭ nu maĭ pot de cald, îmĭ răspunse el rânjind și îmĭ dădu sticla goală.

O aruncaĭ iute, căcĭ ispita de a o sfărâma de capul luĭ era gata să mă învingă. Desfăcuĭ cutia cu medicamente să văd dacă nu e înăuntru vr'o doctorie întăritoare. In ea nu eraŭ de cât 3 sticle învelite în pânză gudronată. Una era cu purgativ, iar cele-l'alte două eraŭ pline cu un praf alb. Uitându-mă bine găsiĭ sub niște bandage o sticluță umplută cu un lichid roșior. Avea o etichetă pe care era scris: «Rom». Băuĭ puțin și simțiĭ că sunt alt om, apoĭ băgaĭ sticla în buzunar. Clisold mă mânca cu ochiĭ, dar nu zise nimic. Ploaia cădea în torente, marea mugea, vântul șuera ca și cum revenise potopul luĭ Noe. Mă așezaĭ lângă Clisold pentru că era în locul cel maĭ uscat și îĭ luaĭ vrând nevrând o parte din pătură. Eram decĭ lipițĭ unul de altul. Clisold adormise. In curând făcuĭ și eŭ ca el, dar fuĭ atât de cuminte să mê culc pe buzunarul unde era sticluța cu rom. Fuĭ deșteptat la răsăritul soareluĭ de mâna bețivuluĭ, care încerca să'mĭ fure romul pe când dormeam. Iĭ dăduĭ un brâncĭ atât de tare în cât se lovi cu capul de cutiĭ și căzu jos de unde tot eŭ îl ridicaĭ.

— Să știĭ, îĭ ziseĭ, că nu vom putea sta mult timp împreună. Eștĭ cel maĭ în vârstă; rămâĭ decĭ aci unde aĭ un adăpost gata. Vom împărți proviziile și mă voĭ duce în cea l'altă parte a insuleĭ. Ne-am înțeles?

— Da, zise el.

Il părăsiĭ puțin și mă depărtaĭ pentru a arunca ochiĭ încă o dată spre stânca unde naufragiasem. Sfărămăturile vasuluĭ se vedeaŭ plutind icĭ și colo ca niște pete negre în mijlocul spumeĭ albe a valurilor. In acet moment simțiĭ o mare singurătate în inimă, nevăzând alt-ceva de jur împrejur de cât cerul și m rea Dar la ce bun să staŭ acolo și să privesc? In acest timp puteam face alt-ceva. Mă întorseĭ la Clisold, împărțirăm imediat proviziile în două părțĭ egale, lăsându-l pe el să aleagă, îĭ dăduĭ și pătura oprind pentru mine cutia cu medicamente și pistolul pe care îl încărcasem ca să impușc pasărĭ de mare dacă ele vor veni prin apropiere. Când împărțeala se isprăvi și după ce dusesem proviziile pe teritoriul meŭ știind că moartea e aproape, vruĭ să mă împac cu Clisold. Iĭ întinseĭ mâna.

— Nu, zise el, nu vreaŭ să te văz în ochĭ, nu mă împac!

— Cum vreĭ, îĭ răspunseĭ eŭ și ne despărțirăm.

Ducându-mă pe teritoriul meŭ, găsiĭ o mică peșteră unde puseĭ proviziile rezervându-mĭ un loc pentru locuință. Să fi fost acasă, nicĭ un câne n'aș fi băgat în asemenea gaură. Când isprăviĭ lucrul, cerul era limpede și soarele strălucea puternic. Mă urcaĭ din noŭ pe vârful unuĭ deal, vrând să mă folosesc de limpezirea atmosfereĭ, ca să cercetez împrejurimile. La nord și la răsărit nu văzuĭ de cât marea, dar la sud descoperiĭ pământ la vr'o 12 km. Insulă saŭ nu, ea trebuia să fie destul de mare, după cât vedeam, ca să aibă oamenĭ saŭ animale. Daca n'aș fi pcrdut barca, mi-ar fi fost ușor să mă duc până acolo dar în starea aceia de lucrurĭ nu puteam să plec nicăerĭ. Slabă nădejde că vr'o corabie ar putea trece prin apropiere, fu singura ce 'mĭ maĭ rămase. Pentru a fi maĭ sigur, căutaĭ cea maĭ mare sfărâmătură de corabie și implântând'o în pământ îĭ puseĭ ca semnal singura mea cămașe. Tot umblând încoace și încolo ca să fac aceasta, găsiĭ apă de ploae prin crăpăturile stâncilor, maĭ sus de nivelul măriĭ. Aceasta putea să'mĭ maĭ mărească provizia de apă și alergaĭ spre locul luĭ Clisold spre a'ĭ spune și luĭ fericita mea descoperire. Dar el cum mă văzu mă amenință cu un ciomag gros strigându'mĭ:

— Rămâĭ în partea ta!

Mă întorseĭ la peștera mea și rămăseĭ maĭ multe zile singur. După calculele ce făcusem înodând în fie-care zi un nod pe o sfoară, trecuse o săptămână de când nu ne maĭ văzusem. In aceste zile îmĭ bătuĭ capul ca să găsesc ceva, care să'mĭ ție mintea în lucrare. Mă gândeam maĭ întâĭ să strâng toate bucățile maĭ marĭ de lemn după coaste, să le leg cu frânghiĭ făcute din ierburile insuleĭ, ca să fac o plută, care ar fi putut să mă transporte până la pământul de la sud. Dar când strânseĭ lemnele văzuĭ că sunt neîndestulătoare. Renunțaĭ. Mă gândiĭ apoĭ să țiŭ în toate nopțile focul aprins spre a putea fi văzut de vr'o corabie saŭ de locuitoriĭ de la sud. Aceastâ ideie o puseĭ în practică și strânseĭ toate lemnele, carĭ se uscaseră de ajuns.

Mâncare nu maĭ aveam de cât pentru vr'o 8 zile cu toate că mă hrănisem maĭ mult cu rădăcinĭ și ierburĭ, iar apă numaĭ pentru vr'o 6 zile. Dacă nu ploua în acest interval eram expus să mor de sete. Totușĭ îmĭ făcuĭ curaj și continuaĭ să strâng lemne. Insă în aceste momente de grea cumpănă ce mă putea interesa maĭ mult de cât omul din cealaltă parte a insuleĭ? Mă gândeam: ce face el cu puțina apă ce avea, cum îșĭ procura hrana, dacă dormea mult saŭ puțin, în fine tot felul de nimicurĭ.

Intr'o dimineață mă hotărâĭ să mă duc până acolo, dar când mă urcaĭ pe deal văzuĭ pe Clisold alergând spre mine. Părea maĭ bătrân, ochiĭ îĭ eraŭ roșiĭ și buzele negre. Cum mă zări veni la mine și'mĭ puse mâna la piept tocmaĭ pe buzunarul unde pusesem sticla cu rom.

— Maĭ aĭ? mă întrebă.

— Da, așa ca vr'o două înghițiturĭ.

— Dă-mĭ una pentru Dumnezeŭ.

— Poftim! și îĭ dăduĭ să bea odată.

— Maĭ dă-mĭ, zise el.

— Nu se poate!

Atuncĭ îmĭ căzu la genunchĭ cu o figură atât de scârboasă în cât îĭ asvârliĭ sticla și fugiĭ. El se repezi la ea și o ridică iute urlând de bucurie ca un nebun. Ajuns la peșteră mă trântiĭ jos și rămăseĭ mult timp gândindu-mă, până adormiĭ. Când m'am sculat era dimineață, mă duseĭ să mă plimb pe malul măriĭ. La întoarcere observaĭ pe nisip urma unor pașĭ. Inteleseĭ îndată că Clisold fusese pe la mine și îmĭ luase ceva. Prima grije îmĭ fu să cercetez proviziile. Ele eraŭ neatinse, dar apa era toată risipită. Cutia cu medicamente era răscolită, iar pistolul încărcat dispăruse.

Mă duseĭ să'l caut și să i-l iaŭ. Ziua era senină și caldă. Cum mă uitam în

toate părţile, rămăseĭ de o dată împietrit. O corabie cu pânzele albe, strălucind la lumina soarelui, se vedea la orizont.

Părăsiĭ îndată proectul de a mă duce la Clisold şi alergaĭ cât putuĭ de iute spre peşteră. Aci strânseĭ lemne şi cu ajutorul ierburilor uscate aprinseĭ cel maĭ mare foc, ce am făcut vr'o dată. Era singurul mijloc de a arăta că sunt oamenĭ pe insulă. Focul nu putea fi zărit de ceĭ după corabie, dat fumul da, dacă ar fi avut un observator în catartul cel mare. In timpul când întreţineam focu', auziĭ vocea luĭ Clisold în apropiere. El alerga pe lângă ţărm strigând: Corabia! Corabia! şi ţinea ceva la spate. Când ajunse lângă mine zise:

— Va veni corabia aci?

— Va veni dacă căpitanul va vedea fumul.

El se încruntă şi îşĭ ţinti privirile spre mine. Apoĭ isbucni:

— Nu veĭ pleca de aci! şi în acelaş moment scoase pistolul trăgând asupra mea. Eŭ mă feriĭ iute şi repezindu-mă la el îĭ smulseĭ arma şi ridicaĭ pumnul. Eram gata să îĭ strivesc nasul şi ochiĭ cu un pumn, dar mă stăpâniĭ şi îĭ dăduĭ drumul. El se depărtă puţin şi întorcându-se puţin strigă:

— Corabia nu va veni! Nu veĭ pleca de aicĭ.

Apoĭ se depărtă. Vorbele luĭ se împliniră. Cu toate că îmĭ dăduĭ toate silinţele să fac focul cât maĭ mare, trebuiĭ să renunţ şi la aceasta, căcĭ isprăvisem lemnele. Dacă fumul a fost zărit saŭ nu de ceĭ după corabie nu ştiŭ, dar ceia ce ştiŭ este că corabia se depărtă şi în maĭ puţin de o oră pânzele eĭ dispărură.

Mă întorseĭ trist la peşteră, care părea că cu adevărat avea să-mĭ servească de mormânt. Maĭ aveam abia vr'un litru de apă saŭ 2 zile de viaţă. Noaptea se apropia şi soarele apunea pe un cer roşiatic. Pe suprafaţa măriĭ nu era nicĭ cea maĭ mică încreţitură. Inainte de a se întuneca mă întăriĭ print'un prânz bun, căcĭ pentru ce să păstrez carnea şi pesmeţiĭ dacă n'aveam apă? Stelele apărură şi împreună cu ele luna. Această tăcere adâncă avea ceva înfiorător şi solemn, care mă înfiora. Strânseĭ iar lemne şi aprinseĭ focul, singurul meŭ tovarăş credincios.

La lumina luneĭ zăriĭ pe Clisold căutând o piatră printre stâncĭ. Găsi una colţurată şi cu ea în mână se îndreptă spre mine. Eşiĭ la lumina foculuĭ cu pistolul în mână. La această vedere scăpă piatra din mâinĭ şi strigă: «Corabia poate să vie, căcĭ nu te va maĭ găsi!» Gândul să mă ucidă, înainte de a veni vr'o corabie, nu-l părăsise. Când plecă pe acelaş drum pe care venise continua să strige aceleaşĭ cuvinte. Timp de un sfert de ceas auziĭ strigătele sale. In fine tăcu şi mă putuĭ întoarce la peştera mea. De-odată auziĭ un sgomot curios, care se apropia din ce în ce. Mă urcaĭ pe vârful dealuluĭ şi văzuĭ că insula era în flăcărĭ. Cât puteam vedea cu ochiĭ, focul se întindea mereŭ ocrotit de un vânt favorabil. Fiind alimentat numaĭ de erburĭ uscate, el se mărea cu o iuţeală surprinzătoare.

O singură mână putea să'l aprindă; mâna mizerabiluluĭ de Clisold, care nu căuta de cât să'mĭ facă răŭ. Imĭ veniĭ iute în fire şi alergaĭ la peşteră să'mĭ iaŭ cea din urmă înghiţitură de apă şi de mâncare. Era şi timpul, căcĭ flăcările ajunsese până la acoperişul de paie al peşteriĭ. Apoĭ fugiĭ pe o stâncă, care înainta în mare căsnindu-mă să ajung cât maĭ aproape de vârful eĭ. Pe stâncă nu era nimic inflamabil şi mă aşezaĭ cât putuĭ maĭ jos ca să nu mă asfixieze fumul.

Flăcările arseseră tot până lângă mare şi acum împinse de vânt ameninţa să mă atingă. Dogoreala era foarte mare, iar fumul se îngroşa mereŭ lăsându-se din ce în ce maĭ jos. Mă întinseĭ pe stâncă sfârşit de emoţiile puternice ce îndurasem în acea zi. Când mă ridicam puţin suprafaţa insuleĭ îmĭ apărea acoperită de un jeratic aprins, de pe lângă care fumul se ridica în sus în coloane alburiĭ. Capul începu să'mĭ vâjie şi o sudoare rece îmĭ acoperi tot corpul. Căzuĭ de pe stâncă pe nisipul umed udat de valurĭ. Ultimul lucru pe care mi'l aduc aminte este că m'am încercat să zic o rugăciune. Apoĭ nu maĭ văzuĭ, nu'mĭ maĭ dăduĭ seama de locul unde mă aflam şi... leşinaĭ.

Mă deşteptaĭ simţind nişte mâinĭ asupra mea umblând pe mine. Se făcuse ziuă. Nişte sălbaticĭ goĭ, uniĭ pe stâncĭ, alţiĭ în apă, alţiĭ în nişte bărcĭ lungĭ mă înconjurară ţipând. Eĭ mă legară, mă duseră într'una din bărcĭ şi vâslirĭ spre pământul de la sud pe care îl zărisem. Moartea mă cruţase şi de data aceasta, dar captivitatea îĭ lnase locul.

Sălbaticiĭ văzuseră focul şi aŭ venit să facă o recunoaştere pe insulă, cu care ocazie m'aŭ găsit. Nicĭ unul dintre eĭ nu maĭ văzuse vr'o dată un om alb. Eĭ mă luară să mă arate poporuluĭ lor ca pe un obiect de curiozitate. După ce s'aŭ plictisit cu aceasta, îmĭ cruţară viaţa văzând că cunoştinţele mele de om civilizat le eraŭ folositoare. Le fuseĭ medic şi chiar servitor la şeful tribuluĭ. In timpul captivităţeĭ am pierdut noţiunea de timp şi nu maĭ ştiŭ cât am stat printre sălbatecĭ. Am stat maĭ mult de un an, dar în tot cazul maĭ puţin de douĭ. In acest timp încercaĭ de două orĭ să fug, pe o barcă, dar fără succes. Poate că nu m'aşĭ maĭ fi întors nicĭ o dată în patrie, dacă nu se întâmpla un eveniment fericit pentru mine.

O corabie engleză acostase în insula pustie pe care locuisem, ca să'şĭ facă provizie de apă. Ne găsind, se îndreptă spre insula sălbaticilor de unde mă luă şi pe mine. Dus pe bord, constataĭ că uitasem aproape cu desăvârşire limba engleză. Abia putuĭ să spuĭ cine sunt şi prin ce împrejurărĭ ajunsesem printre sălbaticĭ. Mă sălbăticisem, dar graţie buneĭ îngrijirĭ după bord îmĭ reveniĭ şi când debarcaĭ la Falmouth în Anglia, eram restabilit complect.

De Clisold n'am maĭ auzit nimic; de sigur că a căzut victimă oarbeĭ luĭ dorinţĭ de răsbunare în contra mea.

Z. Bărbulescu.

MAŞTILE GALBENE

MARE ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

Acuma, locul de întâlnire a societăţeĭ era altul, pentru că Dilevnor şi după dinsul fiul săŭ Dodekhan, aŭ acaparat metropola, pentru a face din ea centrul formidabileĭ grupărĭ pe care o visaseră.

Un kilometru despărţia postul de închisoarea centrală.

Dacă zecĭ de posturĭ de câte cincĭ soldaţĭ eraŭ înşirate pe toată această cale tăcînd imposibilă orĭce încercare de evadare.

Imblânzitorul de patere părea foarte încântat de descrierile pe care le făcea, şi gigantul San, socotind că aceste descrierĭ eraŭ descurajătoare pentru prizonierĭ, îl lăsa să vorbească, subliniând câte o dată afirmaţiile ştrengaruluĭ cu câte o glumă grosolană.

De la lucrurĭ, îmblânzitorul trecea la oamenĭ.

El descria sanctuarul, cu coloanele luĭ imense drepte înăuntru, rezervate ca adăpost lucrătorilor din vremile trecute.

Apoĭ, descriea închisoarea centrală şi captiviĭ carĭ eraŭ acolo.

Doĭ trădătorĭ, Dodekhan şi ducele de la Roche-Sonnaille; un dobitoc: sir John Lobster.

Iĭ descria flămânzĭ, din ce în ce maĭ slabĭ, aşa de descurajaţĭ, în cât aproape nicĭ nu se maĭ interesaŭ de ştirile pe care dinsul le aducea din afară.

San rîdea de bucurie.

— Dînşiĭ ştiu că d-tră sunteţĭ aicĭ, doamnelor, spunea îmblânzitorul. Dar nu arată de loc graba saŭ nerăbdarea de a vă vedea. Cred că dacă le-am prezenta ceva alimente, ar mânca bucuroşĭ, nesinchisindu-se de loc de momentul revederiĭ.

— Pe Confucius! exclamă San, Log ar fi făcut din tine locotenentul săŭ,

ştrengarule. Unde aĭ învăţat oare să povesteştĭ lucrurile aşa de bine?

Imblânzitorul răspundea cu un ton pătruns:

— Dorinţa de a vă servi bine, mă inspiră fără îndoială, stăpâne.

— Cu siguranţă prizonieriĭ înţelegeaŭ ştrengarul munţilor găsise mijlocul de a le da informaţiĭ folositoare, chiar în presenţa luĭ San; dar, cu toate acestea, eraŭ foarte descurajaţĭ.

Cetatea subterană, luxul acela de precauţiunĭ pe care-l luaseră prizonieriĭ, toate acestea îĭ făceaŭ să creadă că încercarea lor de a elibera prizonieriĭ, avea să fie zadarnică.

Ah! tuburile luminoase li se păreaŭ acuma nişte arme cu totul slabe.

Acolo, pentru a învinge, ar fi trebuit să-ĭ poată lovi pe toţĭ în acelaş timp; imposibilitatea uneĭ executărĭ repezĭ, instantanee, îĭ aduse la disperare.

Eraŭ chinuiţĭ de gândurile cele maĭ sinistre.

Decepţia lor era cu atât maĭ complectă, cu atât maĭ penib'lă, cu cât speraseră la început că victoria va fi foarte uşoară.

Iaceputurile lupteĭ contra luĭ San, modul în care fusese învins gigantul, înfăşuraseră afacerea într'o atmosferă de vodevil.

Gigantul San fusese în ochiĭ lor un fel de personagiŭ de comedie; acuma însă, îl vedeaŭ cu totul în altă lumină.

Partea teribilă a şefuluĭ asiatic, un moment uitată, se impunea acuma cu vehemenţă.

Mascariĭ devenea Tamerlan, Casandru devenea Atila.

.... In cea de a şeaptea zi, prizonieriĭ stăteaŭ sub cortul lor, tot aşa de puţin înaintaţĭ ca şi în prima zi.

Inoptase; era o noapte tristă, fără stele... Un vânt lugubru urla afară.

— Cât de foame trebue să le fie!.. murmură Mona, ca şi cum şi-ar fi vorbit sie insuşĭ.

— Vaĭ! răspunse Sara, într'un ecoŭ plângător.

Cele două femeĭ stăteaŭ una lângă alta, îmbrăţişate, apropiate de o durere comună.

Domnişoara Fowler care stătea în picioare, la uşa cortuluĭ şi privea focurile aprinse de bandiţiĭ luĭ San, se întoarse spre dânsele şi le şopti:

— Curaj!

— Nu maĭ pot avea curaj, răspunse Sara cu vocea îndurerată. Iată, încurând va veni îmblânzitorul, ca în toate serile. Poate că San va judeca destul de lungă suferinţa prizonierilor. Vom fi târâte spre dînşiĭ...

— Ah!.. exclamă dînsa după o mică pauză, tuburile luminoase ne vor scăpa de tortură; dar dînşiĭ vor muri... Fără dînşiĭ, tot acesta va fi şi destinul nostru... Atuncĭ pentru ce să maĭ aşteptăm atâta vreme?

— Da, pentru ce să maĭ aşteptăm? suspină Mona.

Max Soleil fu acela care răspunse la această întrebare.

De dimineaţă romancierul părea cufundat adânc în gândurile sale şi se arătase străin de preocupările celorl'alţĭ.

Dînsul, care de obiceiŭ le încuraja cu cele maĭ întăritoare cuvinte, stătuse toată ziua tăcut.

Numaĭ întrebarea dezolată a celor două femeĭ îl putuse scoate din starea de lâncezeală în care se afla.

Spre cea maĭ mare mirare a tuturora, dînsul întrebă, după ce se asigurase maĭ întâiŭ că nimenĭ nu-ĭ spiona:

— Sunteţĭ sigure că dînşiĭ sunt aşa de flămânzĭ cum credeţĭ?

Ducesa, Mona şi chiar Violeta îl priviră cu nelinişte.

Oare nu cum-va tînărul înebunise?

Ce însemna întrebarea aceea?

Dodekhan şi ducele stăteaŭ nemâncaţĭ de 11 zile... Era prin urmare o cruzime să se maĭ îndoiască cine-va de suferinţa lor.

Dar francezul continuă cu cea maĭ mare linişte:

— Nu m'aţĭ înţeles bine. Voiam să vĕ spun că se poate prea bine întâmpla ca prizonieriĭ să nu fi fost lipsiţĭ de hrană într'un mod aşa de complect cum crede San.

Mona se ridicase în picioare:

— Ce te face să aĭ această bănuială?

«Pentru ce judecĭ în modul acesta? D-ta eştĭ un spirit pozitiv, incapabil de a ceda uneĭ impulsiunĭ imaginare... Prin urmare este la mijloc un fapt..

— Imĭ veţĭ da voe să vĕ pun câte-va întrebărĭ... Vom vedea dacă nu veţĭ ajunge şi d-voastră la aceeaşĭ stare de spirit ca şi mine...

«Stăm de şeapte zile prin locurile acestea teribile... de şeapte zile ceĭ doĭ îmblânzitorĭ de pantere dispar în fie-care zi în zorĭ, pentru a nu se reîntoarce de cât seara. Vĕ rog să-mĭ urmărițĭ cu atenţie raţionamentul,

— Doamnele vor bine-voi să-şĭ aducă aminte de modul cum le-aĭ descoperit pe d-lor, murmură Violeta, care avea cea maĭ deplină încredere în inteligenţa romancieruluĭ.

— Ne aducem aminte, zise Sara, întinzând mâna tînăruluĭ.

— Urmez, d-nă ducesă, continuă acesta înclinându-se. E lucru sigur că ceĭ doĭ îmblânzitorĭ de pantere staŭ în fiecare zi douĕ-spre-zece saŭ patru-spre-zece ore în oraşul subteran.

— In adevăr. Dar care este concluzia?

— Să nu ne grăbim... Am spus douĕ spre-zece ore... Timpul pe care îl întrebuinţează pentru a ne povesti tot ce-aŭ văzut, să-l socotim douĕ ore, împreună cu drumul lor la subterană şi înapoĭ.

— De sigur, aprobară ceĭ-l'alţĭ, interesaţĭ de modul neaşteptat cum punea Max chestiunea.

— Imĭ pare bine că suntem de acord, continuă Max... Prin urmare ceĭ doĭ ştrengarĭ maĭ aŭ înaintea lor zece ore neîntrebuinţate.

— In adevăr.

— Eĭ bine, scumpiĭ meĭ amicĭ, oare nu v'aţĭ întrebat d-voastră nicĭ o dată cum îşĭ întrebuinţează dînşiĭ timpul acesta?

O tăcere adâncă urmă.

Cu toţiĭ se miraŭ cum de nu se gândiseră de maĭ înainte la un lucru aşa de simplu.

Acum văzură şi eĭ cât de logic era raţionamentul romancieruluĭ şi ca într'un ecoŭ repetară:

— E sigur oare că dînşiĭ sunt aşa de flămânzĭ?

Frunţile li se înseninară şi Mona întrebă, tremurătoare de emoţie:

— Ce presupuĭ d-ta, d-le Max?

— Nu presupun nimica, răspunse romancierul, cu un gest vag. In situaţia noastră, orĭ-ce presupunere care nu e bazată pe fapte sigure, devine primejdioasă. Avem nevoe de adevĕrurĭ absolute.

Ş'apropiindu-se şi maĭ mult de prietenile sale, continuă, cu vocea înceată:

— Adunaţi-vă amintirile. Erĭ seară, când a venit îmblânzitorul de pantere şi ne-a dat din noŭ s coteala de starea prizonierilor, n'aţĭ băgat de seamă ce licărirĭ avea în privire, ce exagerare în gesturĭ?

— Ba da, am observat.

— S'ar fi zis că bietul copil voia să ne spue că prezenţa luĭ San îl împiedică de a ne striga adevărul. Dar mi se părea că citesc în atitudinea, în privirile sale: *Momentul lupteĭ supreme va suna în curând; fiţĭ gata.*

Dânsele aprobară.

— Şi când călăul s'a îndreptat împreună cu dânşiĭ spre uşă, continuă francezul, vă aduceţĭ aminte că mica tovarăşe a îmblânzitoruluĭ de pantere a rĕmas o clipă în urmă... N'aţĭ văzut-o frecându-şĭ mâinele?

Asta înseamnă în toate limbele: «Totul merge de minune»...

Semnul acesta nu putea să fie pentru San, de oare-ce fetiţa era la spatele gigantuluĭ; era prin urmare, numaĭ pentru noĭ... Eŭ am citit bine în gesturile lor. Voiaŭ să ne spue că aŭ lucrat la opera comună, şi să ne înştiinţeze că e rândul nostru să deschidem ochiĭ şi să ne folosim de avantajele care se vor prezenta.

— E adevărat, e adevărat murmură captiviĭ.

— Dar oare ce aŭ putut dânşiĭ combina? reluă Sara, gânditoare.

— Asta n'o ştiŭ nicĭ eŭ, rĕspunse Max; dar putem fi siğurĭ că nu şi-aŭ perdut timpul în zadar.

— San vine în spre noĭ, exclamă Mona în momentul acela. Am o presimţire că se apropie momentul suprem... Să fim prudenţĭ!

(Va urma)

Către cititorĭ

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călětoriĭ saŭ vinătorĭ, in ţară saŭ strěinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, in scrisorĭ francate, vor fi adresate redacţiuneĭ «Ziaruluĭ Călětoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureştĭ.

Anul IX. — No. 535. 10 Banĭ în toată ţara Miercurĭ 8 August 1907

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5. — pe an în toată ţara
« 2.60 « ½ « « «

Redacţia şi Administraţia:
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORILOR apare o dată pe săptĕmână — MARŢEA —

Fântâna Leuluĭ. — (Vezĭ pag. 2056).

LEGENDE MAROCANE

FÂNTÂNA LEULUI

Ziua adormia şi în liniştea seriĭ parfumate, în oază se înălţaŭ melodiile armonioase ale plantelor. Palmieriĭ se clătinaŭ în azur şi mândri de înălţimea lor, îşĭ deschideaŭ largul lor evantaliŭ de frunze.

Sub portocaliĭ înfloriţĭ, în una dintre grădinile închise cu ziduri înalte ale palatuluĭ Si-Himan, tînăra Uada, fiica unică a mareluĭ şef Abuam, se plimba singurică.

Ea veni să se odihnească lângă o fântână veche, cu piatră sculptată de un artist necunoscut.

Inainte de a porni spre închisoarea în care era în toate serile întemniţat, leul eĭ favorit, liniştit şi supus ca un câine credincios, veni să i se culce la picioare.

Se făcuse mic, umil, coada sa mândră dezmierda pământul cu o mişcare linguşitoare.

Şi fata îşĭ trecu mâna prin coama sălbatecă a favorituluĭ eĭ, mângâinndu-l cu blândeţe.

Leul acesta fusese captivat de mic în munte, aproape de izvorul oneduluĭ Zia. Uada îl crescuse cu îngrijire, jucându-se cu dânsul, cum s'ar juca fetiţele noastre cu o păpuşe.

Félu prinsese o dragoste adâncă pentru stăpâna sa, o dragoste de leŭ, pe care numaĭ moartea avea s'o poată stinge.

Partea palatuluĭ pe care o locuia fiica luĭ Si-Himan era încredinţată pazeĭ luĭ Felu.

Toată lumea tremura în faţa leuluĭ, numaĭ singură Uada ştia să se facă ascultată.

Tânăra fată se sculă, şi cu un semn îşĭ conduse favoritul spre locu-ĭ de închisoare, după ce-ĭ maĭ acordase o ultimă desmierdare.

Era ora de după cină, în care aga, tatăl eĭ, o aştepta în toate serile. Spre dînsul se îndrepta.

Marele şef beraber era un om înalt, în vîrstă, cu ochiĭ marĭ şi expresivĭ. Se reîntorsese abia de vre-o opt zile dintr'o luptă cu Bu-Ziam, bătut şi rănit. Stătea întins pe un covor, după moda orientală, într'o sală foarte frumos împodobită cu arme.

Uada se prosternă în faţa luĭ. El o primi cu vorbe dulcĭ, şi după ce o rugă să ia loc lângă dînsul, îĭ vorbi cu gravitate:

«Fiica mea iubită, eŭ sunt bătrîn, şi am perdut orîce speranţă de a maĭ avea un descendent, care să fie şeful poporuluĭ şi a războinicilor meĭ... Tu, aĭ ajuns acum la vîrsta măritişuluĭ, şi în curînd un ginere va trebui să ia locul fiuluĭ meŭ.

«Avem un fiŭ. Un mare şerif din Meca îl bine-cuvîntase... Maĭ trăeşte?... E mort?.. Alah singur o ştie!..

Faţa bătrînuluĭ deveni şi maĭ tristă, vocea luĭ şi maĭ gravă.

«Nu aveam campamentul, continuă dînsul, aproape de onedul Zia, la adăpostul siroculuĭ.

Oameniĭ maĭ obosiţĭ de drum şi de căldură, dormiaŭ sub cortuĭ.

De o dată, pe neaşteptate, am auzit nişte urlete sălbatece, de care chiar şi nişte leĭ s'ar fi înspăimîntat.

«Atuncĭ s'a început un adevărat masacru, o orgie de sânge, în care s'aŭ scăldat Tuaregiĭ luĭ Si Himan, tatăl luĭ Bu-Ziam.

Te înăbuşiaĭ, şi nu puteaĭ vedea nicĭ la doĭ paşĭ. Auziam în jurul meŭ ţipete, urlete, blesteme; vocĭ desperate de femeĭ în agonie, care se stingeaŭ de o dată ca şi cum cine-va le-ar fi împlântat un pumnal în gâtlej.

«După aceia, nu-mĭ maĭ aduc aminte de nimica.

«Era noapte. M'a deşteptat dezmierdarea groaznică a unuĭ şacal care-mĭ lingea sîngele de pe obraz. Cu mare greutate am reuşit să mă tîrâsc pînă la o fântână vecină, şi m'am oprit acolo, aşteptându-mĭ moartea.

«Dar nişte misionarĭ creştinĭ aŭ dat peste mine, şi m'aŭ adus la Abaum, după ce căutasem maĭ întâĭ zadarnic cadavrul fiuluĭ meŭ.

«Patru anĭ după aceea mă răzbunam contra luĭ Li-Amor, ucigându-l într'o luptă dreaptă, cap la cap.

«Dar rămânea fiul aceluĭ reptile, Buziam, care a dezonorat părul meŭ alb, şi mi-a redeşteptat vechia ură.

«Dăunăzi, în lupta de la Cholt, am căzut rănit, cu piciorul prins sub calul meŭ rănit. Un tuareg, mascat cum umblă toţĭ oameniĭ din rasa sa blestemată, se aplecă deasupra mea, şi punându-mĭ un genunchiŭ pe piept, îmĭ smulse revolverul. Cu mâna dreaptă îmĭ apăsă pumnalu-ĭ roşiu de sânge de-asupra inimeĭ.

— Aga Si-Himan, îmĭ zise dânsul, eŭ sunt Bu Ziam, şi 'ţĭ fac graţie în onoarea fiiceĭ tale Uada, despre care se spune că este aşa de frumoasă, în cât vederea eĭ e o bine-cuvântare.

— Ucide-mă, câine! îĭ strigaĭ eŭ; îţĭ scuip în obraz, ţie, şi raseĭ tale întregĭ. Maĭ bine îmĭ voĭ ucide fiica cu propria mea mână, de cât s'o daŭ vre-o dată unuĭ Tuareg!

Fără să-mĭ răspundă, dânsul dădu ordin câtor-va cavalerĭ să-mĭ înapoeze armele, şi să mă conducă până aproape de corturile noastre.

«Eŭ nu maĭ am dreptul să-l ucid... Dar voĭ avea un răsbunător în curagiosul soţ pe care ţi l'am ales.

Caidul Ben-Drin, este tînăr, frumos şi viguros. Bine-cuvântarea profetuluĭ e aşternută d'asupra fericiteĭ sale ţărĭ. Mizeria s'a oprit departe de colibele şi de numeroasele sale trupe. Mâine, Ben-Drin va fi oaspele meŭ, şi de după grilajul galerieĭ, veĭ putea să-l contempli în voe, fără să fiĭ văzută.

Voĭ da un banchet în onoarea sa.

— Tată facă-se voia ta, răspunse fata, înclinându-se din noŭ în faţa bătrânuluĭ, şi luându-şĭ bună seara de la dânsul.

* * *

In seara zileĭ următoare, frumoasa Uada stătea singură, visătoare, în grădina eĭ.

Văzuse soţul care 'ĭ era impus. Un bărbat bine făcut, care purta cu demnitate mantaua-ĭ roşie de caid. Dar în zadar îşĭ întreba inima şi 'şĭ tortura gândul. Nu era acesta omul pe care îl visase dânsa.

Şi era aşa de melancolică, în cât îşĭ uită chiar şi de Felu, de iubitul eĭ Felu, căruia nu'ĭ maĭ acordă nicĭ o dezmerdare.

Işĭ dăduse acum cuvântul, şi era de drept soţia luĭ Ben-Drin. Peste două zile, caravana nupţială avea s'o ridice, cu îngrijire ascunsă de ochiĭ tuturora, pentru a o transporta până la locuinţa soţuluĭ eĭ, care singur avea dreptul să-ĭ ridice vălul.

Intre zidurile palatuluĭ era o căldură înăbuşitoare. Fata îşĭ scoase pantofiĭ şi *kaikul* (haină) rămânând numaĭ într'o îmbrăcăminte subţire.

După aceia se întinse la pământ, aproape de fântâna cu apă limpede.

Primele stele, deschizând ochiĭ în noapte, o văd prin desişul stelelor şi se întreabă: «Cine să fie oare alma aceasta de paradis, care s'a coborît pe pământ?»

Copila se gândea acum la banditul Bu-Ziam, al căruia cap era pus la preţ de sultanul Marocului, şi care cruţase viaţa tatăluĭ eĭ, numaĭ din dragoste pentru dânsa. Suspină şi îşĭ lasă cu voluptate capul pe mâna-ĭ albă.

Fiica şefuluĭ beraber adormi, continuându-şĭ visul.

Miezul nopţeĭ. Din când în când, cocostârcul aplecat într'un picior pe acoperişul moscheeĭ, sună din ciocu-ĭ metalic.

In vecinătate, câiniĭ urlă, răspunzând strigătelor plângătoare ale hienelor şi şacalilor. Când oaza intră din noŭ în tăcere, o umbră se strecoară încetişor pe lângă palatul luĭ Hi-Himan, ascunzân-

du-se pe după boschetele sălbatece care înconjoară zidurile.

Cu pumnalul îşĭ face loc prin zid, şi păşeşte în grădină furiş, ca o panteră care-şĭ caută prada.

Se opreşte.

Dânsa e acolo, întinsă la pământ; cu piciorul îĭ atinge aproape corpul divin.

Se opreşte surprins, extaziat; nicĭ o-dată nu văzuse frumuseţe maĭ minunată.

Era aşa de frumoasă, în cât te aşteptaĭ par'că s'o vezĭ în fie-care moment evaporându-se, urcându-se spre cerul din lumea căruia trebuia să facă parte.

Pîrâtul îngenuchiă lângă dînsa, şi-ĭ atinse încetişor umărul.

Fata se deşteptă surprinsă, rătăcită. Dar maĭ înainte de a fi avut timpul să scoată un singur strigăt, o mână robustă îĭ acoperi gura şi cuvinte ameninţătoare îĭ şoptiră la ureche că trebuia că aleagă între tăcere şi moarte.

Timp de câte-va momente, copila nu îndrăzni că-şĭ ridice ochiĭ. Dar banditul îĭ şopti, cu dulceaţă, cu dragoste :

— Uada, fiică a luĭ Si-Himan, să nu te temĭ de Bu-Ziam. Mi s'a spus că tu eraĭ tot atât de frumoasă, pe cât era de viteaz tatăl tăŭ; dar nicĭ o poemă omenească nu ţi-ar putea descrie frumuseţa ! Am două-zecĭ şi cincĭ de anĭ, şi tu eştĭ cea dintâĭ femee care m'a vĕzut îngenuchind lângă dînsa. Nu tremura; ridică'ţĭ ochiĭ. Jur că nimenĭ altul nu te va avea de soţie, căcĭ sunt nobil, şi mult maĭ bogat de cât Ben-Drin.

Veĭ fi regină şi liberă printre Tuaregĭ, nu sclavă cumpărată. Şi dacă nu veĭ voi să mă iubeştĭ, voĭ fi cel dintâĭ dintre servitoriĭ tăĭ. Toate bogăţiile mele vor fi ale tale.

Ea îşĭ ridică spre dînsul ochiĭ eĭ de gazelă, şi cu superioritatea femeilor care se ştiŭ iubite, se prefăcu indiferentă, şi răspunse cu nepăsare:

— Vaĭ!.. Eŭ nu sunt de cât o sărmană femee fără suflet; aparţiŭ celuĭ maĭ puternic, saŭ celuĭ maĭ şiret. Răpită, saŭ vîndută ca o sclavă, puţin îmĭ pasă, îmĭ voĭ urma destinul.

— Dacă-ĭ aşa, te răpesc !

Şi ridicând-o în braţe, fugi cu dînsa şi se perdu în noapte.

Dar Felu veghia; urletele sale deşteptară palatul.

*
* *

Ce cursă nebună !

Munţiĭ care se zăresc la nord de Abuam dispăruseră la orizont. De sus, na privia în tăcere; în jurul lor, singurătate, linişte, intreruptă numaĭ de zgomotul curseĭ. Pretutindenĭ, deşertul mut.

Bu-Ziam îşĭ ţine iubita leşinată pe genuchĭ; fugarul săŭ, sfirşit de obosială, maĭ face o ultimă sforţare. Dar, simţind în apropiere atmosfera răcoroasă a unuĭ izvor, puterile îl părăsesc şi cade... Câte-va horcăiturĭ repezĭ, şi ochiĭ gânditorĭ aĭ bunuluĭ animal se închid pentru tot-d'a-una.

Banditul îşĭ înveleşte iubita în burnuzul săŭ şi o culcă într'o depresiune a terenuluĭ sub o tufă de myrt. Acolo se încearcă s'o reînsufleţiască cu apă proaspătă.

Dar un zgomot de paşĭ îl face să se reîntoarcă, surprins.

Ben-Drin, plin de praf, palid, sfîrşit de obosială, este la o distanţă de douĭ paşĭ între Uada şi dînsul.

El are în mână o sabie ascuţită, şi cu vocea-ĭ puternică, strigă :

— Răpitorule, fecior de jidov, Bu-Ziam, acuma eştĭ în mâna mea, şi nu-mĭ veĭ maĭ scăpa. Cât despre femeea sperjură, iată, dreptul meŭ de soţ !..

Şi în aceiaşĭ clipă îşĭ împlântă sabia pînă la mâner în inima bieteĭ copile.

Bu-Ziam se repezi asupra adversaruluĭ săŭ, ca un leŭ rănit.

La început nu se auzi de sgomotul săbiilor care se ciocneaŭ.

Lupta era nedecisă. Dar cadavrul încă cald al frumoaseĭ Uada, striga răzbunare. Ben Drin fu învins; Bu-Ziam îĭ împlântă pumnalul în inimă.

Dar, de-o dată, atmosfera se cutremură de un muget lung; apoĭ, urmă un altul, maĭ apropiat.

Sărind pe deasupra arbuştilor, un leŭ superb se apropie de moartă. Era Felu, care cel dintâĭ dăduse alarma, şi pe care un servitor priceput îl deslegase pentru a-ĭ da drumul pe urma stăpâneĭ sale dispărute.

Bu Ziam îşĭ pregăti pistoalele, pentru că vedea bine că are în faţa luĭ un noŭ duşman.

Leul se opri o clipă, căutând suflarea stăpâneĭ sale mult iubite. Dar îndată urlă plângător, şi se întoarse spre Tuareg, cu coama zbîrlită, cu ochiĭ licăritorĭ, gata de atac.

Acum începu o nouă luptă, luptă teribilă între om şi fiară, cum nicĭ odată n'aŭ văzut împăraţiĭ romanĭ în arenele lor.

Aicĭ, deşertul servea de arenă; amfiteatrul era bolta ceruluĭ, şi stelele care se stingeaŭ una câte una în azur, eraŭ spectatoriĭ.

Felu se repezi. Un glonte porni şi-ĭ pătrunse pieptul. Omul se dădu într'o parte.

Leul se repezi din noŭ şi primi un al douilea glonte în gură.

Rănile îl făcură maĭ furios, dar maĭ prudent. Inaintă cu băgare de seamă spre bandit, care-ĭ prezenta acuma vîrful ascuţit al sabieĭ sale. In acelaş timp tuaregul îşĭ desfăcuse burnuzul şi ghearele fiareĭ se împiedecară în ele.

Leul mugi şi maĭ furios încă; unghiile sale zgîriară stofa, pe când sabia adversaruluĭ îĭ pătrundea în carne, căutându-ĭ inima.

In câte-va momente burnuzul fu sfâşiat şi sabia ruptă. Omul rămas fără arme, apucă o frînghie de pe şea şi făcând cu dânsa un laţ abil, îl trecu în jurul gâtuluĭ fiareĭ.

Urmă o luptă corp la corp, în care şi om şi animal, perdură foarte mult sânge.

Ochiĭ leuluĭ deveniseră sticloşĭ; moartea se apropia. Dar şi Bu-Ziam era perdut.

Şi când în cele din urmă fiara, după un ultim spazm, îşĭ lăsă capul încet la pământ, curagiosul brigand privi răsăritul şi adormi dulce, ca un războinic obosit, în urma uneĭ marĭ lupte.

*
* *

Bătrânul Agha Si-Himan, galopând în fruntea uneĭ grupe de cavalerĭ pe urma luĭ Ben-Drin şi a leuluĭ, ajunse la răsăritul soareluĭ, aproape de fântâna însângerată.

Apropiindu-se, toţĭ crezură că aŭ dat peste un campament în care toată lumea dormia. Dar în curând văzură sângele şi ghiciră drama.

— Fiica mea!... Copiiĭ meĭ! strigă Agha repezindu-se spre eĭ.

Şi rênd pe rând se aplecă de-asupra Uadeĭ şi a luĭ Ben-Drin.

— Morţĭ!... exclamă dânsul, zgârâindu-şĭ faţa cu unghiile în semn de doliŭ.

Apoĭ, întorcându-se spre al treilea cadavru, inaintă spre dânsul cu ochiĭ plinĭ de ură, pregătindu-se să-l lovească cu piciorul

Dar gura sa deschisă pentru a blestema, rămase căscată şi braţul îĭ căzu în jos.

— O Allah!... exclamă dânsul, cu vocea stinsă şi zdrobită.

Işĭ aduse aminte de ziua spăimântătoare în care totul fusese masacrat de copilul sĕŭ dispărut. Eraŭ două-zecĭ de anĭ de atuncĭ.

Un bătrân servitor se apropie şi stăpânul întinzând mâna spre fruntea mortuluĭ, îĭ zise :

— Abdulah, priveşte copilul nostru. Răzbunarea luĭ Si-Amor este completă.

Ceĭ douĭ bătrânĭ recunoscuseră pe fruntea mortuluĭ tatuajul distinctiv al caseĭ Si-Himan.

Ridicându-şĭ braţele spre cer, bătrânul Aga adăugă cu vocea solemnă şi resemnată :

— Allah singur este mare! Facă-se voia sa!

Şi îngenuchind se rugară îndelung.

Si-Himan puse toate treĭ cadavrele în acelaş mormânt şi pe Felu la picioarele lor.

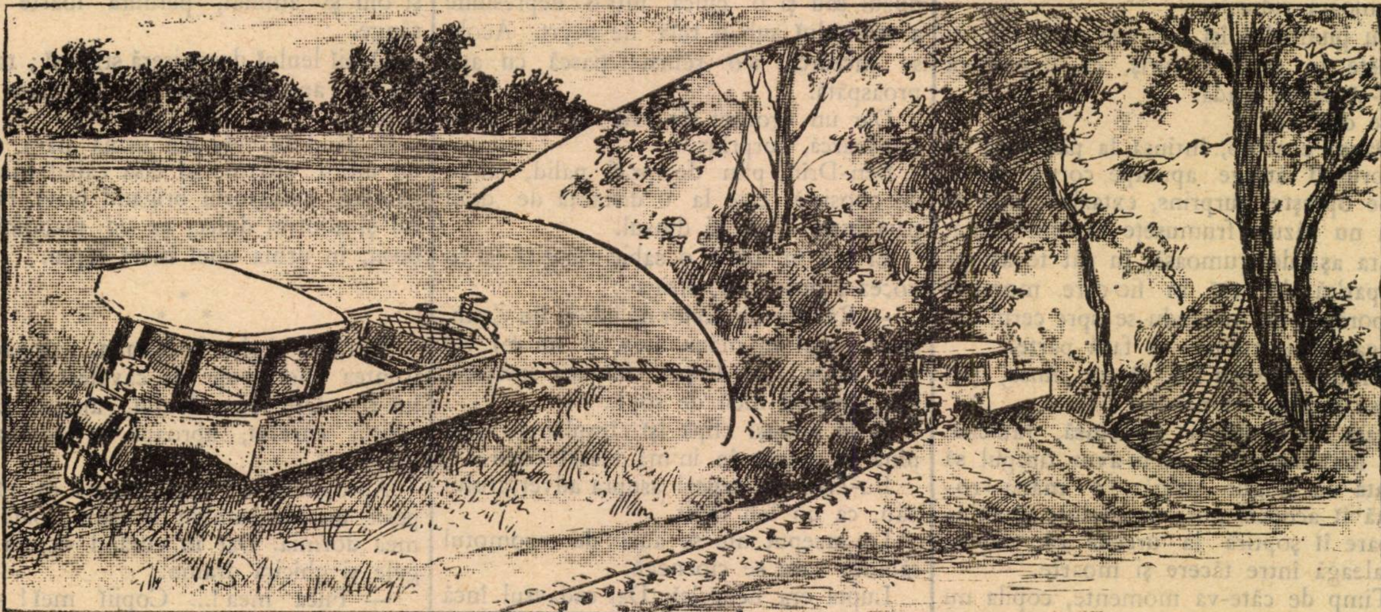
Un enorm leŭ de piatră a fost pus să vegheze de-apururĭ de-asupra mormântuluĭ lor.

Şi astă-zĭ, când caravanelele trec pe lângă fîntîna perdută în deşert, bătrâniĭ întind mâna spre mormântul funerar al frumoaseĭ Uada şi murmură cu tristeţă:

— Aiu el Said! Fîntîna leuluĭ!

Le pare şi lor răŭ par'că de viaţa stinsă aşa de timpuriŭ a aceleia care era aşa de frumoasă, în cât privirea eĭ era o bine-cuvîntare.

Oriental.

La o curbă — Pe teren accidentat

Trenul cu giroscop

A menţine în echilibru, pe o singură şină, şi chiar pe un simplu cablu întins deasupra soluluĭ, un vagon de drum de fer, aşezat pe două saŭ maĭ multe roate, puse una în urma celeĭ-l'alte, ca roatele uneĭ biciclete, pare la prima vedere o concepţie extravagantă.

Problema aceasta de echilibru, care în teorie este foarte simplă, a primit în Anglia o soluţie curioasă.

S'a utilizat teoria giroscopuluĭ, care formulată în termenĭ pe înţelesul tuturora, sună cam ast fel: «Orĭ-ce corp însufleţit de o forţă, de o mişcare vie, opune o mare rezistenţă tuturor forţelor, care încearcă să schimbe direcţia mersuluĭ săŭ».

Calculul şi experienţa aŭ dovedit că atuncĭ când o forţă oare-care se sileşte să scoată un giroscop din planul săŭ de rotaţie, giroscopul se împotriveşte cu o forţă contrarie, formând cu cea d'întâĭ un unghiŭ de 90 grade.

Se înţelege, prin urmare, că dacă suspendăm un vagon cu roate pe aceiaşĭ linie, putem foarte lesne, printr'o abilă combinaţie de giroscoape, neutraliza diversele forţe care ar căuta să încline vagonul spre dreapta saŭ spre stînga.

Faptul acesta a fost demonstrat de către d. Ludovic Brennau, inginer englez, care e de multă vreme cunoscut lumeĭ ştiinţifice. In 1887 acelaş inginer a vîndut guvernuluĭ britanic, cu suma de 10.000 livre, un sistem de torpilor, al căruia secret n'a fost încă nicĭ pînă astă-zĭ divulgat.

Vagonul model care a funcţionat la Wadland, în faţa societăţeĭ regale, putea transporta o singură persoană.

Observaţiile care aŭ putut fi făcute cu acest prilej, sunt foarte interesante din punctul de vedere practic.

S'a ajuns la concluzia că vagoanele giroscopice ar putea funcţiona fără multă primejdie, dar cu multe avantagiĭ asupra actualuluĭ sistem.

S'aŭ adus multe obiecţiunĭ cotra invenţieĭ d-luĭ Brennau. Printre altele s'a spus că avantagiile noului sistem, chiar dacă ar fi presupus perfect, nu înseamnă nimic faţă de cheltuelile considerabile care ar trebui să se facă cu transformarea liniilor existente.

Dar inventatorul priveşte lucrurile cu totul din alte puncte de vedere. Dînsul speră să ajungă la o viteză dublă saŭ triplă chiar vitezeĭ actuale, şi să poată întrebuinţa vagoane de dimensiunĭ colosale. S'ar realiza atuncĭ beneficiĭ considerabile.

Cea maĭ mare parte dintre inginerĭ, declară lucrurĭ imposibil, bazându-se pe consideraţiĭ technice, care nu pot intra în cadrul acestuĭ articol. Sunt însă câteva spirite maĭ înaintate, care prevĕd un viitor strălucit vagonuluĭ giroscop.

Nu se poate nimenĭ pronunţa cu siguranţă pînă acum; dar putem sta în rezervă, pentru că, chiar în epoca noastră, ştiinţa şi geniul inventatorilor aŭ răsturnat de multe orĭ toate teoriile actuale.

D. Brennau îşĭ va reîncepe experienţele cu vagoane de dimensiunĭ normale (3 metri lărgime).

Atuncĭ se va putea judeca maĭ bine valoarea practică a invenţiuneĭ sale.

Şi... cine ştie?..

Fizician.

EXCURSIUNI IN JUDEŢUL MUŞCEL

Colţiĭ Cremene (Excursiune de 3 zile)

Prima zi: 10 ceasurĭ de drum maĭ mult călare, restul pe jos.
A doua zi: 12 ceasurĭ de drum numaĭ pe jos.
A treia zi: 9 ceasurĭ de drum, maĭ mult călare, restul pe jos

De la Câmpulung la Cândeştĭ se poate merge cu trăsura însă drumul pe care locuitoriĭ l'aŭ botezat pe nedrept şosea, este cutreerat de şanţurĭ şi de bolovanĭ puşĭ acolo în loc de pietriş în cât eştĭ maĭ zdruncinat în trăsură de cât călare. Dacă plecăm călare pe la 8 dimineaţa, suntem la 10 la Cândeştĭ; d'aicĭ mergem pe valea Brateĭ în sus cam un ceas, după care, lăsând valea Brateĭ la dreapta, suim pe plaiul Lung. Pe la 11 şi jum., ajungem la un isvor în mijlocul pădureĭ unde luăm masa. La 12 plecăm. Cam într'un ceas ieşim din pădure. Acum mergem pe muchie; trecem pe munţiĭ Nepărteanu, Jupâneasa, Băneasa. Aicĭ vârful munteluĭ Păpău ne ascunde vederea la stânga. Ocolim obârşia Brateĭ şi ajungem pe la ora patru la curmătura groapelor. Pînă aci am putut merge mereŭ călare, acum trebue să descălecăm. Coborâm pe căldarea groapelor împrăştiindu-ne pe nenumăratele potecĭ care se încrucişează, se ramifică şi se încrucişează iar cu cotiturĭ care nu se maĭ sfârşesc. Dar toate aceste potecĭ ajung la un singur punct: stâna din groapele care o vedem în fundul căldăreĭ. Umblăm pe bolovanĭ, şi cât se întinde ve-

derea numai bolovani; te întrebi ce caută miei care se zăresc împrăştiaţi pe coastă, căci nu se vede un fir de iarbă. Suindu-ne vr'o jumătate de ceas, ajungem la locuri înerbate, şi peste puţin la stână. Mai trecem două dealuri mici şi avem în faţa noastră surpătura Roşului pe lângă care trebue să suim pe o potecă repede, partea cea mai grea a drumului de astăzi. Cine şi-a menajat calul până aici, va fi recompensat, căci va putea sui călare această coastă obositoare; ceilalţi vor merge pe jos, de frică ca nu cumva caii obosiţi să poticnească şi să cază în ripă. Ajungem la curmătura Roşului; d'aci mergem de-a coasta pe muntele Roşu. La stânga nostră vedem stâncele numite Colţii Cremene, pe care o să le vizităm mâine. Coborâm acum spre pădure şi la marginea ei, unde ajungem spre orele 6 şi jum. Ne oprim şi instalăm cortul, necesar pentru această excursie. Numai de cât după masă ne culcăm, căci ziua de mâine va fi mult mai obositoare, n'o să putem merge de cât pe jos, luând mâncare în spinare.

A doua zi deşteptare la 6, plecare la 7. Intr'o jumătate de ceas ajungem lângă Colţii Cremene în valea Roşului. Acum la dreapta noastră nu se vede de cât stânca din vale până în vârful muntelui. In câte un loc stâncele trec pe sub părăŭ şi pe partea stângă. Lărgimea văei variază între 2 şi 10 metri. Când sărim din bolovani în bolovani peste părăŭ, când, din cauza numeroaselor cascade ce întâlnim, trebuie să ne suim pe stâncile din dreapta saŭ din stânga, gimnastică destul de grea, căci multe din ele sunt lustruite ca ghiaţa prin munca apelor ce în momentul topirei zăpezilor ajung de d'asupra lor. Intr'un loc vedem o cascadă laterală care cade din vârful stâncilor în părăŭ. Umblăm cam 3 ceasuri pe aceste chei, şi vedem în fine că valea se lărgeşte puţin şi că stâncile devin împrăştiate. După puţină odihnă ne întoarcem, luând pe vale în sus cam un ceas şi jumătate. Pe la 12 şi jum., ajungem la locul unde o să începem ascensiunea Colţilor Cremene. Stăm dar la masă lângă părăŭ şi la unu şi jumătate pornim pe coastă.

Ascensiunea în pantă foarte repede durează cam un ceas; în multe locuri mânile lucrează ca şi picioarele. Ajungem la o stâncă perforată ca un tunel şi cunoscută de către ciobani sub numele de Casa de Piatră: lungimea tunelului este aproape de 8 metri şi lăţimea cam de 3 metri. După puţină odihnă suim pe o coastă mai dulce. Incă o jumătate de ceas şi ajungem pe muchia Colţilor, pe care o urmăm spre nord. In puţine locuri se poate merge chiar pe muchea prea ascuţită; umblăm saŭ pe versantul de apus, saŭ mai des pe cel de răsărit, saŭ cu un picior pe fie-care pantă. De mai multe ori umblăm sus pe jnepi pe d'asupra pământului. După vr'o 2 ceasuri pe această muchie ajungem la Crucea Oticului, lângă izvorul Dâmboviţei, pe care o vedem eşind din pământ chiar pe plaiul muntelui unde stăm. După puţină odihnă ocolim Obârşia Roşului pe o potecă care se surpă în fie-care an mai mult; trebue dar să umblăm cu precauţie, vr'o 50 metri. Acum mergem de-a coasta pe muntele Roşu şi spre 6 şi jumătate ajungem la cort. In ziua următoare ne întoarcem la Câmpulung pe drumul pe care am venit. Dacă vrem să schimbăm itinerariul la întors, odată ajuns la curmătura Groapelor suim în vârful Danciului (3030 m.) şi urmăm muchia spre sud. Peste râul Bratea vedem drumul pe care l'am făcut venind. Trecem pe muntele Cernatu şi muntele Portăreasa, unde o să luăm dejunul la un izvor, înainte de a ajunge la stână. D'aci putem alege două drumuri, saŭ pe muntele Voivoda până în valea Brătioarei, şi pe această vale până la Cândeşti, saŭ, drum mai direct, pe muntele Boldu; coborâm saŭ în valea Bughei saŭ în Bughita Albeştilor care ne duce tot în valea Bughei, şi d'aci pe această vale până la Bughea de sus. D'aci ajungem la Câmpulung în 20 minute. După itinerariul ales, am ajuns în 9 saŭ 10 ceasuri de drum. Dacă avem o zi mai mult disponibilă, din Vârful Danciului putem sui în vârful Ezerului (2430 m.); cu toate că poteca este practicabilă şi călare, dar din cauza prăpăstiei pe care o avem la stânga, este preferabil de mers pe jos. Din Vârful Ezerului ne lăsăm spre lacul Ezerului mic ca întindere, dar foarte adânc. D'aici o să ne grăbim să coborâm spre pădure, înoptând în apropierea stânei. In ziua următoare într'un ceas şi jumătate ajungem în valea Ezerului, la gura ei în valea Bătrânei. Incălecăm, mergem pe valea Bătrânei până în râul Târgului şi pe acest râŭ până la Câmpulung, unde ajungem după 5 ceasuri de călărie.

V. A. Golescu.

MAŞTILE GALBENE

MARE ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

In adevĕr, peste o clipă gigantul apărea în prag.

— Staţi fără lumină!.... murmură dânsul.

— Umbra ne este scumpă, rĕspunse francezul.

— Bine!.. Dar puţină lumină nu va strica acum.. Doresc să citesc pe figurele voastre bucuria pe care va provoca-o ştirile interesante ce vi le aduc.

Şi flueră uşor.

Aproape îndată apăru un rĕzboinic, cu o torţă aprinsă.

Flacăra roşiatică umplu cortul de lumină.

— Aşa mai merge, reluă gigantul; acuma să stăm de vorbă.

«Fără îndoială acest lung popas într'un ţinut aşa de puţin pitoresc, trebue să vă apese... Bucuraţi-vă!... vom pleca chiar astă-noapte.

Fără de voe prizonierii se înfiorară.

Tinerele femei crezură că aud din noŭ vocea lui Max Soleil spunând:

— A sunat ora luptei supreme! Să fim prudenţi!

Gigantul le surprinse emoţia, dar nu putu înţelege cauza.

— La miezul nopţei, continuă dânsul, veţi intra în metropola subterană... Când soarele va apare din noŭ de-asupra orizontului, veţi fi zis adio vieţii.

Şi timp de câte-va momente îşi fixă privirea sălbatecă asupra prizonierilor.

Aştepta un semn de groază, de teamă; aştepta să-i vadă aruncându-se la picioarele sale şi cerându-i ertare.

Dar prizonierii păstrară cea mai mare linişte.

San eşi nemulţumit împreună, împreună cu sclavii sĕi, cei doui îmblânzitori de pantere.

CAP. XII

Metropola făuritorilor de rugăciuni

Prizonierii rĕmaseră singuri din noŭ.

Se priveaŭ unii pe alţii, ca şi cum ar fi eşit dintr'un vis.

Brusca apariţie a lui San îndată după raţionamentele romancierului, îi adâncise într'o atmosferă de legendă.

De o săptămână întreagă de când trăiaŭ acel vis teribil, se deprinseseră par'că să trăiască lipsiţi cu totul de acţiune. Şi acum, iată că dintr'o dată, acţiunea se ridică în faţa lor, imperioasă, fatală.

Trebuiaŭ să lucreze.

In ce senz?... La care semnal?

Convingerea că o singură mişcare greşită i-ar fi perdut pentru tot-d'a-una, îi arunca într'o mare încurcătură.

— Ei!... zise în cele din urmă Violeta, răspunzând preocupărilor tuturora, vom face şi noi cum vom putea mai bine!

— Acesta este fatalism, răspunse dânsa.

— Oh! reluă tinăra englezoaică, daŭ şi ceea-ce am mai bun la mine; dacă aş avea alt-ceva, fii sigură că n'aş sta la îndoială.

— Şi ai dreptate, Violeto... Ai vorbit foarte cuminte. Să facem ce vom putea

maĭ bine şi să lăsăm lucrurile în voia lor.

Acum prizonieriĭ se simţeaŭ maĭ întăriţĭ. In împrejurările în care se aflaŭ, hotărîrea luată de Violeta era cea maĭ bună dintre toate.

Incepură prin a-şĭ prepara armele.

Tuburile violete şi indigo, ascunse pînă atuncĭ cu cea maĭ mare îngrijire, fură scoase la iveală şi instalate la posturile lor de luptă, adică strecurate în mânecile hainelor.

In modul acesta victimele luĭ San nu maĭ aveaŭ de cât să întindă braţele, pentru a îndrepta razele luminoase asupra duşmanilor pe carĭ voiaŭ să-ĭ înlăture din drumul lor.

Pregătirile acestea dădeaŭ evenimentelor un caracter cu totul solemn.

Romancierul şi tinerile femeĭ cunoşteaŭ acum starea sufletească a gladiatorilor gata să intre în arenă.

Acum trebuiaŭ să învingă saŭ să moară.

Atât de extraordinară era starea aceasta de spirit, în cât Violeta murmură aproape fără voia eĭ:

— Cât de puţin maĭ rămân acum cu mica persoana care se plictisea odinioară pe terasa hoteluluĭ din Nisa.

Romancierul, dureros impresionat de această amintire, nu răspunse; se gândea că un articol dintr'un jurnal vechiŭ îĭ atrăsese în aventurile acestea teribile, din carĭ nu ştiaŭ încă dacă aveaŭ să scape cu viaţă.

Dar campamentul se agita.

Războiniciĭ ridicaŭ corturile, adunaŭ animalele.

— Sunt un-spre-zece ore şi treĭ-zecĭ şi cincĭ de minute, anunţă romancierul.

Toată lumea fu impresionată de cuvintele luĭ Max, care în momentele acelea păreaŭ o adevărată profeţie.

Peste două-zecĭ şi cincĭ de minute aveaŭ să plece spre închisoarea centrală.

Oare la ce soluţie avea să-ĭ conducă destinul?..

Nu maĭ aveaŭ timp să desbată această chestiune; trebuiaŭ să se pregătească şi eĭ de drum, pentru că temperatura pe acolo era foarte riguroasă.

Abia îşĭ adunaseră lucrurile şi maĭ mulţĭ războinicĭ se prezentară pentru a ridica corturile.

Max deschise cel d'întâiŭ drumul şi tinerile femeĭ îl urmară.

Afară nu maĭ rămăsese nicĭ o urmă din campament. Iakiĭ eraŭ încărcaţĭ, excorta adunată împrejurul luĭ San. Bine înţeles acolo, la locul de onoare, eraŭ şi ceĭ doĭ ştrengarĭ aĭ munţilor, îmblânzitoriĭ de pantere.

Peste cincĭ minute şi cortul prizonierilor era ridicat.

Atletul galben înaintă îndată spre victimele sale.

— Veţĭ merge toţĭ patru în urma mea, zise dînsul cu vocea sălbatică.

Tineriĭ meĭ servitorĭ şi fiarele lor îmĭ răspund de ascultarea voastră.

Pornîră la drum în ordinea arătată; războiniciĭ luĭ San sfârşeaŭ convoiul.

Făuritorul de rugăciunĭ înconjură marginea prăpăstieĭ, pînă când fu oprit în cale de peretele stâncos care încadra platoul.

In punctul acela se opri şi, aplecându-se, ridică câte-va pietricele pe carĭ le aruncă una câte una în abis.

Nicĭ un zgomot nu anunţă că pietrele acelea ajunseseră în fundul prăpăstieĭ şi cu toate acestea semnalul fu înţeles de garnizoana metropoleĭ, căcĭ un spectacol bizar, neaşteptat, veni să uimească ochiĭ prizonierilor.

Stânca imensă din partea opusă a prăpăstieĭ păru că se însufleţeşte. Capătul eĭ se puse în mişcare şi după un moment stânca era aşternută de-asupra prăpăstieĭ întocmaĭ ca un pod mişcător.

In locul imenseĭ mese de granit se ivi o deschizătură neagră, haotică.

San arătă cu degetul într'acolo şi porni înainte pe podul improvizat. Romancierul şi tovarăşul săŭ de drum îl imitară, urmaţĭ de ceĭ doĭ ştrengarĭ îmblânzitorĭ de pantere, împreună cu animalele lor.

Călătoriĭ nicĭ nu maĭ cugetaŭ. Nu maĭ voiaŭ să se gândească la abisul întunecos în care ar fi putut să fie aruncaţĭ, dacă ar fi făcut un singur pas greşit la dreapta saŭ la stânga... Mergeaŭ mânaţĭ oare-cum de fatalitate.

Podul fu trecut.

Pe urmele gigantuluĭ pătrunseră cu toţiĭ în tunelul pe care îl descrisese îmblăzitorul de pantere şi care străbătea peretele stâncos între intrarea secretă şi portul A.

Dar abia păşiseră înăuntru şi un lucru teribil, formidabil, uimitor se produse. O detunătură monstruoasă se auzi, urmată de un prelung zăngănit metalic.

Te credeaĭ pe puntea unuĭ vas de războiŭ.

Se auziră apoĭ strigăte ascuţite de groază.

San, prizonieriĭ săĭ şi ceĭ doĭ ştrengarĭ aĭ munţilor se opriseră înfioraţĭ... Priveaŭ îndărăt şi maĭ înainte ca imensa stâncă care se prefăcuse în pod pentru a le asigura trecerea să se fi aşezat la locul eĭ, astupând intrarea, avură timpul să vază cum prizonieriĭ, împreună cu animalele lor, se prăbuşeaŭ în prăpastie.

Cu un muget înăbuşit, făuritorul de rugăciunĭ voi să se întoarcă îndărăt. Dar acum nu se maĭ putea: un bloc de granit îĭ închidea calea. Era fără îndoială o stâncă care contrabalansa podul.

Cu o presimţire sinistră, San, emoţionat de strigătele de agonie ale războinicilor săĭ, scrâşni printre dinţĭ:

— Ce înseamnă asta? Vinovatul va fi sfâşiat cu propriile mele mâinĭ.

Dar îmblânzitorul de pantere murmură:

— Poate că e o simplă greşeală a gardienilor din portul A. Vor fi înţeles răŭ semnalul tăŭ de deschidere.

— Se poate, răspunse San, fericit că putea avea un gând liniştitor. Să mergem să vedem.

Plecară înainte.

In curând tunelul fu lăsat în urmă şi se văzură din noŭ sub cerul liber. Eraŭ acum în dreptul portuluĭ A.

— Hola!.. strigă San cu toată puterea plămânilor săĭ.

Chemarea răsună puternice, repercutată până departe de ecoŭ.

O tăcere de moarte îĭ răspunse.

Gigantul îşĭ apăsă fruntea cu mâna.

— De sigur că le-a fost teamă după greşeala lor, insinuă ştrengarul munţilor. Se vor fi ascuns prin galeriĭ.

Făuritorul de rugăciunĭ îşĭ întoarse spre dînsul privirea-ĭ recunoscătoare; îĭ părea bine că în momentele acelea de desperare venea să-ĭ arunce în cale o rază de speranţă. Şi-apoĭ, cine ştie?.. Poate că presupunerile ştrengaruluĭ eraŭ adevărate!..

Da, aşa trebuia să fie. Pazniciĭ portuluĭ A fugiseră de teama primelor sale momente de furie.

Intrară în port... Nimenĭ!.. Ştrengarul raţionase bine. Toţĭ fugiseră din calea luĭ. Şi cu tot tragicul situaţieĭ nu se putu împiedica de a nu se umfla de mândrie la gândul că dînsul putea să inspire o asemenea teamă.

La urma urmeĭ ce 'ĭ păsa luĭ de ceĭ morţĭ, ce'ĭ păsa de ceĭ carĭ fugeaŭ?..

N'avea să ofere oare spirituluĭ rătăcitor al mareluĭ Log cea maĭ complectă răzbunare? Şi oare nu aceasta era ţinta supremă?.. Puţin îĭ păsa de rest.

Prizonieriĭ se opriseră în prag şi priveaŭ.

Recunoşteaŭ zidul bizar acoperit de toate culorile curcubeuluĭ şi planul-enigmă cu discurĭ albastre şi cifre misterioase.

O tăcere mormântală domnea de jur împrejur.

Ceva neexplicabil se petrecea. Dînşiĭ veniseră acolo cu hotărîrea desperată de a lucra şi iată că acum vedeaŭ nişte acţiunĭ atât de uimitoare desfăşurându-se în faţa lor, în cât li se părea că sunt împietriţĭ. Voinţa le era paralizată.

Eraŭ ca nişte piticĭ rătăciţĭ într'o lume de titanĭ.

Se dădură la o parte pentru a face loc luĭ San şi fără ca dînsul să-ĭ maĭ poftească, îl urmară prin dedalul de străzĭ al metropoleĭ subterane.

Atletul apăsă un mâner de bronz. Lămpĭ electrice fură aprinse, iluminând galeriile.

La o întorsătură San se opri.

— Era un post aicĭ, murmură dînsul, cu vocea înăbuşită.

— Da, răspunse îmblânzitorul de pantere, a căreia figură păstra mereŭ o expresiune de sfânt. La ultima noastră vizită staţionaŭ aicĭ zece oamenĭ.

— Unde sunt dînşiĭ?Unde sunt dînşiĭ?.. mugi San, cu faţa contractată.

Cu toate acestea porniră înainte.

Galeriile urmaŭ una după alta, înfundându-se tot maĭ mult în inima munteluĭ.

In faţa fie-căruĭ port se opreaŭ şi ceĭ doĭ îmblânzitorĭ de pantere strigaŭ pazniciĭ cu vocile lor ascuţite.

Dar nicĭ o voce omenească nu le răspundea; complectă tăcere.

Numaĭ ecourile se repercutaŭ pînă departe, ca o ironie, ca o amenințare, ca o prevestire de răŭ.

San începea să înebunească.

Mergea din ce în ce maĭ repede.

Nu se maĭ oprea acum prin locurile unde știa așezate diferite posturĭ; ordonase ștrengarilor să nu maĭ strige.

In tăcerea desăvârșită a munteluĭ, strigătele ascuțite ale îmblânzitorilor de pantere aveaŭ în ele ceva sinistru, care îl umpleaŭ de o teamă superstițioasă.

Nu maĭ avea în fața luĭ cetatea mândră a făuritorilor de rugăciunĭ, ci o necropolă. Părea că toțĭ locuitoriĭ muriseră.

— Ah!.. în sfârșit... templul!..

San zise cuvintele acestea fără să-șĭ dea seamă că vorbea cu voce tare.

Da, era sanctuarul cu coloanele sale, cu altarul săŭ de marmoră, pe care nu era figurată imagina nicĭ unuĭ zeŭ, căcĭ trăsăturile divinităților Mad, Sad și Lhad nu pot fi reprezentate, după cum nicĭ numele lor nu pot fi gravate de-a întregul în piatră.

Templul era deșert ca și portul A, ca toate galeriile, ca toate porturile.

Era înebunitor... Două sute de războinicĭ dispăruțĭ, tocmaĭ în momentul când fuseseră anunțațĭ că stăpânul avea să sosească, aducând niște captivĭ pentru supliciŭ!..

Imblânzitorul de pantere înaintase spre baia ogivală care dădea în închisoarea centrală.

Erijantul n'avu timpul să-ĭ strige că trebuia să se ferească de gardul electric.

Ștrengarul trecuse fără nicĭ o greutate. Cum? curentul electric nu maĭ funcționa? Făuritorul de rugăciunĭ se repezi înainte. Trecu pragul și rămase înlemnit.

Inchisoarea centrală era deșartă.

Atuncĭ gigantul galtan fu cuprins de o furie nebună.

Era trădat! Numaĭ trădarea putuse despopula ast-fel metropola subterană.

Dodekhan era liber! Ducele era liber! Ah! dar cel puțin dânșiĭ n'aveaŭ să se poată bucura de căsătoria lor. Aveaŭ să plângă în curând cu lacrimĭ de sânge. Femeile acestea carĭ eraŭ în mâna sa, și carĭ eraŭ viața, sufletul lor, aveaŭ să fie ucise.

Ișĭ smulse revolverul de la cingătoare și îl îndreptă asupra Moneĭ, dar tînăra fată întinse brațul.

Dintre degetele eĭ fine porni o fascie de raze violete. San rămase ca împietrit. Ișĭ duse mâinile la frunte, în mijlocul căreia se desemnase un punct roșu ca o arsură.

Un muget înăbușit, și se rostogoli la pământ, cu zgomotul mat al unuĭ obiect neînsuflețit.

Și pe când toțĭ priveaŭ, uimițĭ de acest rezultat neașteptat, o voce răsună sub bolta templuluĭ:

— Mona, scumpa Mona, îțĭ mulțumesc! Aĭ salvat Asia!

Dodekhan și Leuiau eraŭ în fața lor.

Peste o clipă, sara era în brațele soțuluĭ eĭ, Mona pe pieptul luĭ Dodekhan.

Și timp de câte-va momente, cele două femeĭ suspinară de fericire, răspândind lacrimile delicioase ale dragosteĭ, în sfârșit triumfătoare.

— Lucian, murmură ducesa printre lacrămĭ, ne vom întoarce repede în Franța. Nicĭ o dată nu maĭ vreaŭ să trec bariera Parisuluĭ.

— Ah! dulcea mea Sara, voința ta va fi un ordin pentru mine.

Și Mona, înroșindu-se, cu fruntea sprijinită de umărul luĭ Dodekhan:

— Acuma, veĭ consimți să fiŭ mereŭ lângă tine?

Dânsul o privi cu dulceață. Avea în ochĭ expresia uneĭ bucuriĭ divine, și a uneĭ melancoliĭ de nedescris:

— Viața mea va fi de acum înainte, liniștită, Mona. Asia nu se bucură încă de spiritul care ar putea aduce realizarea visuluĭ meŭ. Trebue să maĭ așteptăm. Poate că urmașiĭ noștri vor fi maĭ fericițĭ.

Apoĭ, întorcându-se spre ceĭ douĭ îmblânzitorĭ de pantere:

— Ștrengariĭ aceștia trebue să aibă de acum înainte o familie. Este o săptămână întreagă de când distrug dânșiĭ posturile carĭ ne păzeam. Dușmaniĭ aŭ fost aruncațĭ în prăpastie unul câte unul.

— Dar cine a manevrat podul odinioară? întrebă Max curios ca tot-d'auna...

— Noĭ, răspunse Lucian, eram ascunșĭ în portul A. San nu ne-a vĕzut, și noĭ l'am urmat de la distanță.

— Așa dar, murmură Violeta, am cooperat la fericirea tuturora; ca o răsplată dreaptă, ne-am distrus fericirea noastră.

Așa e și natural. Nu poate toată lumea să fie fericită.

Dar Dodekhan se depărtă o clipă de Mona, și veni spre frumoasa englegoaică.

— Vă înșelațĭ, domnișoară, zise dânsul; ne-am gândit noĭ și la fericirea d-tale. Vino cu mine.

Toțĭ plecară în urma luĭ Dodkhan și și reveniră spre portul A.

Acolo iĭ aștepta un spectacol bizar.

Sir Iohn Lobster stătea în ins pe un pat de fier, legat măr. Gura iĭ era încătușată, pentru ca să nu poată vorbi.

— Sir Iohn Lobster, zise cu gravitate ducele, după ce'ĭ dăduse posibilitatea de a vorbi, voeștĭ să înapoezĭ d-reĭ Violeta. Fowler cuvântul pe care și l'a dat de a se căsători cu d-ta, cuvânt pe care i l'aĭ luat cu forța?

— Da: cedez și eŭ tot forțeĭ.

— Dacă voeștĭ. Eŭ însă, în locul d-tale, aș recunoaște că mă supun drepteĭ rațiunĭ.

In adevăr, dacă te-aĭ maĭ împotrivi un singur moment, aș întoarce un buton, și aĭ rămânea electrizat pe patul acesta, stană de piatră pentru eternitate.

— Nu e nevoe, gemu englezul; mă voĭ resemna. Maĭ bine îmĭ place să trăesc celibatar.

Și roșu, furios, dar îmblânzit, adăugă:

— D-șoară Fowler, îțĭ înapoez cuvântul pe care mi l'aĭ dat; acum nu maĭ aĭ nicĭ un angajament față de mine.

Max apucă mânele eliberate ale logodniceĭ sale și le duse la buze.

Dar Dodekhan continuă. Vocea sa tristă și gravă ținea încordată atenția tuturora:

— Amiciĭ meĭ, spunea dânsul, tatăl meŭ și cu mine, am dorit prea de timpuriŭ o Asie emancipată. Numaĭ timpul va putea să dea mareluĭ nostru continent conștiința dreaptă a sfinteĭ sale datoriĭ.

Bogățiile științifice adunate de Dilennor cu atâta trudă și cu atâta pricepere, le voĭ lăsa moștenire aceluia dintre descendențiĭ noștri care va avea marea și magnifica destinație de a conduce Asia spre eliberare.

Templul, subterana aceasta, nu vor maĭ putea fi atinse de nicĭ un picior omenesc; toate drumurile carĭ conduc aicĭ, vor dispărea, zdrobite de niște mânĭ carĭ staŭ gata de multă vreme. Logodnica mea Mona și cu mine, vom fi singuriĭ carĭ vom cunoaște secretul intrăriĭ, în metropola făuritorilor de rugăciunĭ. Adevărul va fi transmis din generație în generație, celuĭ maĭ mare dintre descendențiĭ luĭ Dilevnor.

In timpul acesta, Lucian desfăcuse legăturile luĭ sir Iohn Lobster.

Dodekhan se apropie de tabloul albastru.

El atinse cu degetul fie-care dintre punctele trase pe planul vecin; apoĭ mâna iĭ alergă la tabloul de alăturĭ, și într'o ordine de maĭ nainte determinată, afară manivelele de argint.

De-o dată, se păru că pământul se înfioară. Atmosfera fu zguduită, muntele se clătină. Și întreagă această zguduire se repercută până departe, până când, în cele din urmă, se stinse.

O tăcere mormântală domnea.

Dodekhan ișĭ șterse lacrimile carĭ iĭ umpleaŭ ochiĭ. Apoĭ, palid, încovoiat de fatalitate, care fusese maĭ puternică de cât voința omenească, se întoarse spre tovarășiĭ săĭ, și zise:

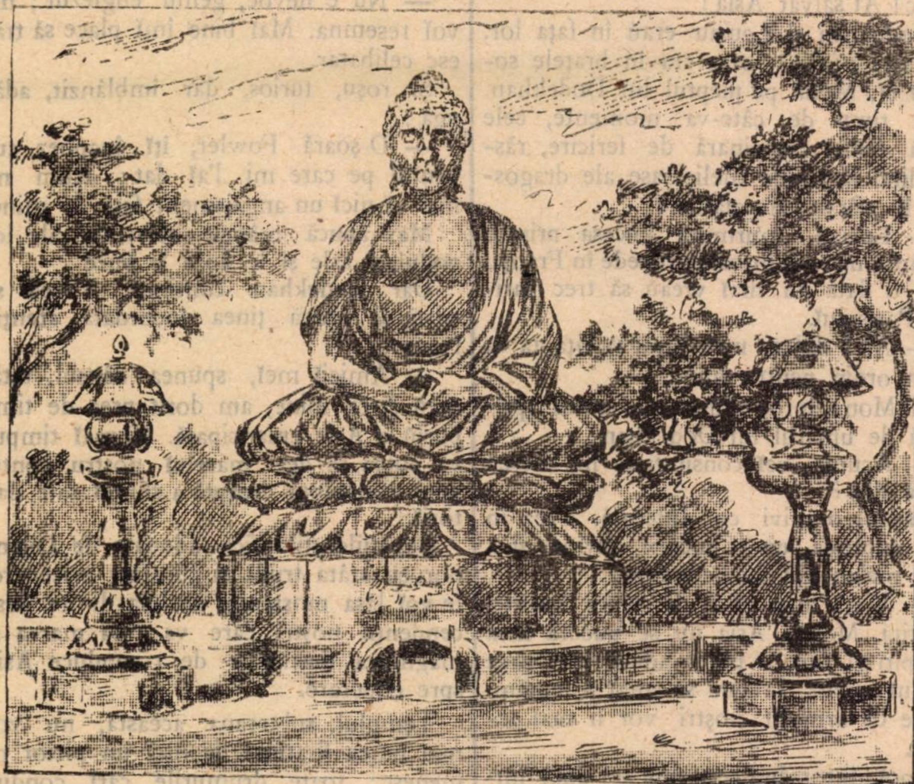
— Drumul misterios al templuluĭ, numaĭ există.

Geniul științeĭ luĭ Dilevnor va dormi, până în ziua când se va naște alesul care va veni să elibereze Asia!

Și timp de câte-va momente o tăcere adâncă domni.

Mona ișĭ ridicase ochiĭ eĭ limpezĭ spre figura inspirată a logodniculuĭ eĭ, în timp ce Violeta, rezemată de umărul luĭ Max, ișĭ ștergea o lacrimă pe furiș.

— Sfârșit —

Zeiĭ oamenilor galbenĭ

ZEII OAMENILOR GALBENI

Numeroase sunt religiunile, dar sectele religioase sunt nesfârşite. Templele, pagodele, bisericele şi alte diferite locurĭ rezervate cultuluĭ religios, imaginele zeităţilor, umplu toată ţara pe care o guvernează Mikadul, chiar astă-zĭ, în timpurile moderne, când civilizaţia a pătruns aşa de adânc în sinul poporuluĭ japonez.

Cultul naţional primitiv al japonezilor este acela al «kamilor» divinităţĭ saŭ maĭ bine zis geniĭ binefăcătoare care apără solul patrieĭ de orĭ-ce primejdie străină.

Ceĭ maĭ iluştri dintre aceştĭ kamĭ, aceia carĭ sunt în special veneraţĭ de popor sunt Isanaghi, soţia sa Isanani şi fiica lor Tensjoisind.

Aceştia sunt întemeetoriĭ statuluĭ, divinităţile creatoare şi tutelare care se interesează mereŭ de opera lor şi prin urmare nu trebuesc date nicĭ odată uităreĭ.

Kamiĭ posedă o mare cantitate de temple construite din cele maĭ îndepărtate timpurĭ, întroducerea religiuneĭ budiste a mărit şi maĭ mult încă numĕrul acestor temple căcĭ a dat naştere la foarte multe şi variate secte. In sfârşit când împăratul s'a declarat pontifice al ţăreĭ, a ţinut fără îndoială să dea o deosebită strălucire religieĭ, pentru a însemna suirea sa în capul uneĭ caste—în Japonia preoţiĭ formează o castă aparte;—a creiat, atuncĭ numeroşĭ preoţĭ, a înfrumuseţat templele existente şi a pus să se zidească altele nouĭ.

Astăzĭ japoneziĭ, carĭ după cum se ştie aŭ devenit cu totul idolatri, frecventează fără nicĭ o sfială bisericele creştine, considerând aceste vizite ca o simplă atenţie pentru preoţĭ, faţă de care voesc să se pue bine.

Japonezul este din firea luĭ un om cu caracter respectos, tolerant şi bine-voitor pentru străinĭ, atâta timp cât aceştia nu se amestecă în afacerile sale interne.

Adese-orĭ întâlneştĭ în mijlocul câmpiilor, şi acolo unde te-aĭ fi aşteptat maĭ puţin, pentru că nefiind centre populate nu bănueştĭ că veĭ găsi asemenea lucrurĭ, statuĭ ale divinităţilor.

Maĭ cu seamă în apropierea reşedinţeĭ împăratuluĭ se găsesc cele maĭ frumoase şi maĭ considerabile statuĭ de divinităţĭ. Iată descrierea uneia dintre ele:

Zeul este reprezentat adormit pe un piedestal; are două-zecĭ de braţe înarmate fie-care cu câte o săgeată, la gât poartă un colier, în dreptul pieptuluĭ sunt desemnate şepte capete de copiĭ, pe o haină de mătasă care acopere statuia peste tot.

La Kamakura există o admirabilă statuă a mareluĭ Budha. In afară de aceste statuĭ ale zeilor maĭ principalĭ, întâlneştĭ pe toate drumurile statuele altor zeităţĭ inferioare; religia japonezilor are foarte multe asemenea divinităţĭ — după cum am maĭ spus.

Zeul foculuĭ, zeul aeruluĭ, zeul apeĭ şi maĭ cu seamă acela al vântuluĭ şi al tunetuluĭ, cu cele maĭ teribile înfăţişerĭ, după cum se poate lesne vedea în cele două fotografiĭ pe care le reproducem, sunt obiectul unuĭ cult deosebit.

Aceştia sunt invocaţĭ în împrejurările cele maĭ grele, ca şi la începutul orĭcăror interprinderĭ, pentru a scăpa de urgia lor.

Maĭ sunt şi alte zeităţĭ respectate; aşa de exemplu există o divinitate căreia femeile vin să-ĭ ceară a le da câte un copil de sex bărbătesc. Pentru a-şĭ atrage buna-voinţa acesteĭ divinităţĭ, matroanele japoneze îĭ aduc ofrandă câte un cocoş.

O altă divinitate este aceia care are puterea de a vindeca durerile de dinţĭ. Bine înţeles că şi această divinitate îşĭ are drept credincioşĭ— şi încă destul de numeroşĭ!

Pentru a-şĭ atrage buna-voinţa acesteĭ divinităţĭ, drept credincioşĭ, care sunt în acelaşĭ timp şi bolnavĭ, aduc ca ofrandă câte o sumă fixă de banĭ, pe care o depun în nişte cutiĭ; în acelaşĭ timp, i-aŭ din alte cutiĭ nişte sticluţe care conţin nişte băuturĭ presupuse a fi preparate de către însuşĭ spiritul divinităţeĭ. Bine înţeles că preoţiĭ, sunt fabricanţiĭ, şi tot eĭ sunt aceia care încasează obolurile!

Japoneziĭ nu sunt de loc austerĭ în aplicarea dogmelor religieĭ lor; în schimb însă, nu lasă să le scape nicĭ o ocazie când este vorba de serbărĭ religioase.

La dânşiĭ nu există ziua sfântă a săptămâneĭ—Duminica creştinilor saŭ Sâmbăta mozaicilor.

Când credinţele religioase ale japonezilor aŭ caracterul acesta, putem oare să ne maĭ mirăm de repedea europenizare a ţăreĭ?

Sectele religioase se dezvoltă, se înmulţesc mereŭ, devenind din ce în ce tot maĭ variate şi maĭ bizare; lucrul acesta nu-ĭ împiedică însă de a avea o armată perfect organizată, o marină militară de primul rang, generalĭ şi amiralĭ maestri în ale strategieĭ.

Ba chiar credinţa soldatuluĭ în numeroasele divinităţĭ populare are darul de a-l întări şi de a-l face să aibă un dispreţ suveran pentru moarte.

Numaĭ mulţumită acestor împrejurărĭ, a putut vedea lumea întreagă, cu o deosebită uimire, cum în războiul cu Ruşiĭ, miciĭ soldaţĭ galbenĭ se aruncaŭ în foc cu un curaj, cu o îndrăzneală, cu un dispreţ de moarte, maĭ presus de orĭ-ce închipuire. Numaĭ aşa aŭ putut dânşiĭ câştiga atâtea victoriĭ strălucite.

Nu este maĭ puţin adevărat că actuala religie japoneză cu multiciplitatea formelor pe care le posedă, îşĭ are şi relele eĭ, destul de grave. Dar, fie-care trandafir cu spiniĭ săĭ.. Aşa este făcută lumea; aşa sunt lucrurile omeneştĭ.

Arg.